

КОРИНФИЧИЛЕРГЕ БИРГИ ЧАГАА

Кирилде сөстөр

1 ¹Христос Иисустун Бурганның күзел-соруу-биле кый дирткен эл-чини Павелден база бүзүрөөн эживис Сосфенден байыр. ²Коринф хоорайда Бурганга хамааржыр бүзүрөөннер ниитилелинге, Христос Иисусту дамчыштыр ыдыктаткаш, Бурганның чону боору-биле кый дирткен бүгү улуска, а ол ышкаш янзы-бүрү черлерде чурттап турар, оларның база бистин ниити Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостун адын адап, кыйгырган бүгү улуска бижидим. ³Бурган Адавыс болгаш Дээрги-Чаяакчы Иисус Христостан келген авырал биле амыр-тай-бың силерге бактаазын!

Павелдин Бурганга өөрүп четтиргени

⁴Христос Иисуска башкарты бээриңерге, силерге хайырлаан Бурганның авыралы дээш, Бурганымга үргүлчү өөрүп четтирер-дир мен. ⁵Ону дамчыштыр бүгү чүүл-биле: сөс-биле-даа, билиг-биле-даа баяан болгай силер. ⁶Ол ышкаш Христос дугайында бистин херечилели-вис силернин араңарга бадыткаттынган болгай. ⁷Ынчангаш бистин Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостун чедип кээрин манап турар үенерде, кандыг-даа ачы-буян хайырлалы силерде четчири-биле бар. ⁸Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостун чедип кээр хүнүнде шуут кем-буруу чок улус болзун дээш, Ол силерни эчизинге чедир деткип, быжыктырар. ⁹Дээрги-Чаяакчывыс, Бурганның Оглу Иисус Христос-биле харылзаалыг бооруңар-биле силерни кый деп алган Бурган аазаан аксы-сөзүңге шынчы.

Коринфиде христиан ниитилелде аңгылажыр чорук

¹⁰Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостун ады-биле силерден аажок дилеп тур мен, ха-дунма: чангыс эп-сеткилдиг амыдыранар, араңарда аңгылажып, алгышпаңар, угаап билиишкиниңерге база бодалдарыңарга чангыс аай бооп көрүңер. ¹¹Ха-дунма, араңарда

чөрүлдээлер барын Хлояның өг-бүлезиниң улузундан билип алдым. ¹² Мен мону чугаалаар бодадым: силерниң кижги бүрүзү тус-тузунда «Павелдин талалакчызы мен», «Аполлостун талалакчызы мен», «Пётрнуң талалакчызы мен», «Христостуу мен» деп туруп бээр-дир. ¹³ Таанда-ла Христос кезектерге чарлы берген бе? Таанда-ла Павел силер дээш, хере шаптырткан бе? Азы силер Павелдин ады-биле сугга суктурганыңар ол бе? ¹⁴ Крисп биле Гайден аңгы, силерниң кайыңарны-даа сугга сукпааным дээш, Бурганга өөрүп четтирдим. ¹⁵ Ындыг болганда «Павелдин ады-биле сугга суктуруп алдым» деп, кайыңар-даа чугаалап шыдавас. ¹⁶ (Ийет, Стефанның өг-бүлезиниң улузун сугга сукканым шын. А өске кандыг-бир кижини сугга суп турганымны сагынмас-тыр мен.) ¹⁷ Христос мени улусту сугга суксун дээш эвес, а Буянның Медээни суртаалдазын дээш, чоруткан болгай. Ам артында чечен, мерген сөстөр-биле суртаалдап болбас, оон башка Христостун белдир-креске өлүмү ужур-утказын чидириптер.

Христос — Бурганның күчү-күжү болгаш мерген угааны

¹⁸ А белдир-крес дугайында медээ өлүмнүң оруу-биле бар чыдар улуска мелегей чүүл боор, а камгалалдың оруу-биле бар чыдар биске — Бурганның күчү-күжү боор. ¹⁹ Бурган Бижилгеде чугаалаан-на болгай: «Мерген угаанныңларның мерген угаанын чок кылыр мен, сарыылдыгларның сарыылын хүлээп көрбөс мен»^а. ²⁰ Ынчаарга ам мерген угаанның кижиниң дээредээн чүвези чүл? Эртемденниң дээредээн чүвези чүл? Бо үениң бодалчыларының дээредээн чүвези чүл? Бурган бо делегейниң мерген угаанын бүдүүлүк кылдыр көргүспээн ийикпе? ²¹ Бурганның мерген угаанының бодап каанын ёзугаар бо делегей бодунуң мерген угаанын дамчыштыр Бурганны билип шыдавас боорга, Ол бүзүрөөн улусту Буянның Медээниң «мелегейи-биле» камгалаарын чүүлдүг деп көргөн. ²² Иудейлер кайгамчык чүүлдер негеп турарлар, а гректер мерген угаан дилеп турарлар. ²³ А бис Христостун хере шаптыртканын суртаалдап турар бис. Ол медээ иудейлерге — ажып эрттинмес моондак боор, а өске чоннар улузунга — мелегей чүүл боор. ²⁴ А Бурганның кый деп алган улузунга (иудейлерге-даа, гректерге-даа) суртаалдап турарывыс Христос — Бурганның күчү-күжү болгаш мерген угааны боор. ²⁵ Чүгө дээрге Бурганның «мелегейи» кижиниң мерген угаанындан оранчок мерген, а Бурганның «кошкаа» кижиниң күжүндөн оранчок күштүг.

^а Ис. 29:14.

²⁶ Ха-дунма, Бурганга кый дирткен үенерде кандыг туржук силер, сактып келинерем. Улустун көрүжү-биле үнелээр болза, эвээш кезиинер мерген угаанның турду; эвээш кезиинер күштүг турду; эвээш кезиинер ызыгуурлуг өг-бүлелерге хамааржыр турду. ²⁷ Ындыг-даа болза, мерген угаанныңларны ыяттырар дээш, Бурган бо делегейге сарыыл чок дирткен чүүлдү шилип алган, а күштүг чүүлдү ыяттырар дээш, бо делегейге кошкак дирткен чүүлдү шилип алган. ²⁸ «Үнелиг» деп санаттырар улусту чылча базар дээш, Ол бо делегейге дорамчылаткан, бак көрдүргөн база «үнези чок» дирткен улусту шилип алган. ²⁹ Оон түннелинде Бурганның мурнунга кым-даа бодун мактап шыдавас. ³⁰ Бурганның ачызында силер ам Христос Иисуска башкарты берген силер. Бурганның мерген угааны биске Ону дамчыштыр боттанган. А ол мерген угаан бисти актыг болгаш ыдыктыг кылып кааш, бачыгтардан хостаан. ³¹ Бижилгеде: «Мактаныр бодаан кижги чүгле Дээрги-Чаяакчының ажыл-херектери-биле мактанзын!» — деп бижээни дег кылдыр боттанганы ол-дур^а.

Павелдин Коринфиге ооң мурнунда суртаалдааны

2 ¹ Ха-дунма, мен силерге кээримде, Бурганның чажыдын* кааскоя, чечен чугаа-биле, онзагай мерген угаан-биле суртаалдаар бодап келбээн мен. ² Силер-биле кады тургаш, Иисус Христостан аңгыда, Оон белдир-креске өлүмүндөн аңгыда, чүнү-даа билбес болурун шиитпирлээн мен. ³ Мен силерге сулараан, аажок коргуп-сирилээн чедип келдим. ⁴ А мээң медеглээн сөзүм биле суртаалым мерген угаан болгаш бүзүрөнчиг сөстөр-биле эвес, а Сүлдениң күчүзүн бадыйткааны-биле салдарлыг бооп турган. ⁵ Силерниң бүзүрелиңер кижиниң мерген угаанынга эвес, а Бурганның күчү-күжүңгө үндезилеттинзин дээш, ынчаар болганы ол-дур.

Бурганның мерген угааны Ооң Сүлдезин дамчыштыр илереттинген

⁶ Ындыг болза-даа бис мерген угаанны өзүп чедишкен бүзүрөөн улус аразынга суртаалдап турар бис. А ол мерген угаан — бо делегейниң эрге-чагыргазын ышкынар четкен чагырыкчыларының мерген

* ^{2:1} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Бурганның чажыды» эвес, а «Бурган дугайында херечилел» деп бижээн.

^а Иер. 9:24.

угааны эвес-ле болгай. ⁷Ооң орнунга Бурганның амдыгаа чедир чажыт турган мерген угаанын суртаалдап турар бис. Ол мерген угаанны Бурган бисти алдаржыдар дээш, өртемчейни чаяарының бетинде-ле баш удур шилип алган. ⁸Бо делегейниң чагырыкчыларындан кым-даа ону билип шыдаван, оон башка олар алдарлыг Дээрги-Чаяакчыны хере шаппастар ийик. ⁹Харын Бижилгеде ол дугайында мынчаар бижээн: «Бурганга ынак улуска Ооң белеткеп каан чүүлүн карак-даа көрбөөн, кулак-даа дыңнаваан база кижиниң угааны-даа билип шыдаван»^а.

¹⁰А Бурган биске ол чүүлдү Сүлдени дамчыштыр илередип берген, чүге дээрге Сүлдениң шинчилеп билбес чүвези чок, Ол Бурганның бодалдарының ханы дүвүн бүрүнү-биле билир. ¹¹Кижиниң иштинде сүлдезинден ангыда, ооң бодалдарын кым билирил? Шак-ла ынчаар Бурганның Сүлдезинден ангыда, Ооң бодалдарын кым-даа билбес. ¹²А бис бо делегейге хамааржыр сүлдени хүлээп албаан бис. Харын Бурганның биске хайырлаан бүгү чүүлүн билип ап шыдаптар дээш, Ооң Сүлдезин хүлээп алган бис. ¹³Ол дугайында кижиниң мерген угааны өөрөткөн сөстөр-биле эвес, а Сүлденин биске шингээттиргени сөстөр-биле суртаалдап турар бис. Сүлдеге хамааржыр алыс шынны Сүлдениң өөрөткени сөстөр-биле чугаалап турарывыс ол*. ¹⁴Чүгле кижиде бүдүжүнүн аайы-биле чурттап чоруур кижиде Бурганның Сүлдезиниң илереткен чүүлүн хүлээп албас. Ол ону мелегей чүүл деп санаар база угаап шыдавас, чүге дээрге ол чүүлдү чүгле Сүлдениң дузасы-биле угаап боор. ¹⁵А Сүлдеге башкарткан кижиде бүгү чүүлдү шиидип шыдаар, ынчаарга ооң бодун кым-даа шиидип шыдавас. ¹⁶«Бурганның угаанын кым билип алганыл? Кым Ону өөрөдип шыдаар харыктыгыл?»^б А биске Христостуң угаанын берип каан.

Улус-биле эвес, а чүгле Бурган-биле мактаныңар

3 ¹Ынчаарга, ха-дунма, мен силерге, Сүлдеге башкарткан улуска дег, чугаалап шыдавас турдум, а биеэги кижиде бүдүжүнүн күзөөш-киннеринге алыскан улуска дег, Христос-биле харылзаалыг чаш төлдерге дег, чугаалап турдум. ²Мен силерни кадыг чем-биле эвес, а сүт-биле чемгерип турдум, чүге дээрге кадыг чем чиир харыынар

* ^{2:13}Бо сөстөрниң өске уткасы: «Сүлдеге хамааржыр алыс шынны Сүлдеге башкарткан улуска тайылбырлап турарывыс ол» — бооп чадавас.

^а Ис. 52:15; 64:4. ^б Ис. 40:13.

чок турду, ам безин ындыг хевээр-дир силер. ³Бо делегейге хамааржыр хевээр-дир силер. Араңарга адааргал, алгыш-кырыш ам-даа бар турда, биеэги кижиде бүдүжүнүн күзөөш-киннеринге алыскан улус боор эвес силер бе, бодунарны бүгү бо делегейниң улузу дег ап чоруур эвес силер бе? ⁴Бирээнер: «Павелдин талалакчызы мен», а өскөнер: «Аполлостуң талалакчызы мен» — деп турар болза, бо делегейге хамааржыр өске бүгү улус дег болбаан силер бе? ⁵Ынчаарга Аполлос деп кымыл? А Павел деп кымыл? Олар чүгле бараан болган улус-тур. Оларның ачызында Христоска бүзүрөөн силер, Дээрги-Чаяакчы оларның кайызынга-даа тускай ажыл-херекти дааскан. ⁶Мен үрезин тарыдым, Аполлос ону суггарып турган, а Бурган өстүрүп каан. ⁷Тараан болгаш суггарган кижиде онза чүү-даа чок, а өстүрүп каан Бурганда чугула ужур-утка бар-дыр. ⁸Тарып турар кижиде биле суггарып турар кижиде чангыс сорулгалыг, оларның кайызы-даа кылган ажыл-херөөн дүүштүр шаннал алыр. ⁹Бис Бурган-биле кады чангыс ажыл-херек кылып турар бис, а силер — Ооң шөлү, Ооң тудуу силер.

¹⁰Мен, мерген угаанныг тудугжу дег, Бурганның менээ хайырлаан авыралы-биле үндезинни салып кагдым, а ооң кырынга ангы кижиде тудуп үндүрер. Ындыг-даа болза кижиде бүрүзү канчаар тудуп үндүреринче кичээнге салзын. ¹¹Кым-даа салып каан үндезинден ангы чаа үндезин салып шыдавас, а ол үндезинивис — Иисус Христос-тур. ¹²Кандыг-бир кижиде шак ол үндезинге тудуп үндүрүп тура, алдын, мөңгүн, үнелиг эртинге даштар азы ыяш, сизген, саваң ажыглап боор. ¹³Кымның-даа ажыл-херээ илдең апаар, Христостуң эеп кээр хүнү бүгү чүүлдү көскү кылыптар, чүге дээрге Бурганның оду-биле шылгай бээр. Кижиде бүрүзүнүн кандыг ажыл-херек бүдүргенин ол от шылгаар. ¹⁴Кандыг-бир кижиниң бүдүргөн ажыл-херээ — туткан тудуу шылгалданы эрте берзе, ол кижиде шаннал алыр. ¹⁵А бүдүргөн ажыл-херээ өрттөнүп калза, ол когарап үнер. Ындыг болза-даа, ол кижиде камгалал алыр, чүгле оозу, оттан ушта тырткан дег, арга чадаарда камгалал болур.

¹⁶Бурганның өргээзи бооп турарыңарны база Бурганның Сүлдези силер-биле кады амыдырай бергенин билбезинер ол бе? ¹⁷Бурганның өргээзин узуткап турар кижиде бар болза, Бурган ол кижини узуткаар, чүге дээрге Бурганның өргээзи ыдыктыг, а силер дээрге ол өргээ-дир силер.

¹⁸Бодунарга бодунар дуурайлатпаңар. Кайы-бирээнер бо делегейниң билиишкини-биле мерген угаанныг мен деп бодаар болза, херек кырында мерген угаанныг боор дээш, ол кижиде «мелегей» апарзын. ¹⁹Бо делегейниң мерген угааны — Бурганның караанга мелегей чүүл-ле болгай. Бижилгеде мынчаар бижээн-дир: «Ол мерген угаанныгларны,

оларның-на кажарын ажыглап, сойгалаар»^а. ²⁰А оон ыңай: «Мерген угаанныгларның бодалдары хоозун бачымнал дээрзин Дээрги-Чаяакчы билир»^б. ²¹Ынчангаш кым-даа улус-биле мактанмазын, чүге дээрге бүгү чүве силернии-дир: ²²Павел, Аполлос, Пётр азы бо делегей-даа, амыдырал азы өлүм-даа, амгы азы келир үе-даа — ол бүгү силернии-дир, ²³а боттарыңар Христоска хамааржыр силер, а Христос — Бурганга.

*Боттарын өрү көрдүнгени дээш, Павелдиң
коринфичилерни чемелээни*

4 ¹Ынчаарга бисти Христостун бараан болукчуларын дег, Бурганның чажыттарын бүзүрөп дааскан улусту дег, хүлээп ап көрүнер. ²Бир-ле чүүлдү бүзүрөп дааскан улустан шынчы чорук негеттинер болдур ийин. ³Силерниң азы кандыг-бир өске кижиниң мени шиидип, чүве чугаалаары мени барык-ла хөлзетпейн турар. Бодум безин бодумну шиитпес кижини мен. ⁴Арын-нүүрүм арыг, ынчалза-даа мээң агартыныым ында эвес: мээң шииткекчим — Дээрги-Чаяакчы олдур. ⁵Ынчангаш чогуур үе үнмээнде, Дээрги-Чаяакчы эеп келбээнде, чүнү-даа шиитпенер. Ол караңгыда чажыртынган чүүлдү чырыдып-каш, чүректерниң бодал-хөөннерин ажыдыптар, кижини бүрүзү ынчан Бурганның макталын алыр.

⁶Ха-дуңма, мен ол бүгүнү, силерге ачы-дуза болзун дээш, бодумга база Аполлоска хамаарыштыр чугаалап тур мен. «Бижээн чүүлдүн кызыгаарын ажыр баспаңар»^{*} — дээн үлегер домактын утказын бистиң үлегер-чижээвиске билип алзыннар дээш база бир кижини өскезинден өрү көрбөзүнге бистен өөренип алзыннар дээш, силерге ону чугааладым. ⁷Кым сени онзагай кижини кылып турарыңар? Өске кымдан-даа албааның, бодунуу боор чүн барыңар? Сен бүгү чүүлдү алган болзунза, ону ачы-буян хайырлалы кылдыр албаан дег, чүге мактаныр сен? ⁸Пөгө берген-дир силер аа! Бажыңар ажыр баян-дыр силер! Бис чогувуста-ла хааннар апарган-дыр силер аа?! Силерниң ам бодап турарыңар ёзугаар ындыг-ла болгай. Херек кырында хааннар апарган бооруңар кай, бис база ынчан силер-биле кады хааннап тургай бис де! ⁹Бирде бодап кээримге, Бурган элчиннер бисти адактын адаа, өлүмге

^{*} ^{4:6}Бо сөстөрнүн өске утказы: «Бижилгеде бижээнинден артыр нарыдап турбазыңар» — бооп чадавас.

^а Иов. 5:13. ^б Ыд. ыр. 93:11.

шииттирген улус кылгаш, көргүзүг кылдыр салып каан-дыр. Бүгү өртемчей, дээрниң төлээлери база улус-чон бисче көрүп турар-дыр. ¹⁰Христос дээш, бис мелегей апарган бис, а силер Аңаа башкарты бергеш, мерген угаанныг апардынар! Бис кошкак бис, а силер күчүлүг силер! Улус силерни алдаржыдып турар, а бистиң ат-алдарывыс баксыраан. ¹¹Амдыгаа чедир аштап, суксап чор бис, эът-бот шывар хевивис-даа чок; эттедип-соктуртуп чор бис, аал-оранывыс-даа чок. ¹²Холдарывыс-биле ажылдап ап, хонуувус үспейн чор бис. Бисти бак сөглээрге, харызыңа алгап йөрээр-дир бис; истеп сүрерге, шыдажып эртер-дир бис. ¹³Биске бак аас эдерге, эп-чөп-биле харылаар-дыр бис. Бо делегейге хамаарыштыр алырга, бок-чам, амдыгаа дээр таптай басып келген доозун-довурак дег-дир бис.

¹⁴Мен силерни ыятсын дээш, мону биживедим, чок! Харын ынак ажы-төлүмнү дег, силерни угаан кири сургап тур мен. ¹⁵Муң-муң христиан кижизидикчилерлиг-даа болзуңарза, эжен-эндерик адаларыңар бар эвес. А мен, силерниң Христос Иисуска башкарты бээринер дээш, Оон Буянныг Медээзин суртаалдааным дамчыштыр аданар апарган мен. ¹⁶Ынчангаш дилеп тур мен: мээң үлегерим эдерип көрүнер*. ¹⁷Чогум-на ол дээш, Дээрги-Чаяакчыга шынчы, ханы ынак оглум Тимофейни силерге чоруттум. Чер болганга, Бурганга бүзүрөөннер ниитилели бүрүзүңге мээң канчаар өөредип турарым дег, ол силерге мээң Христос Иисуска башкарткан амыдыралым дугайында сагындырып чугаалаар.

¹⁸Мени силерге чеде бербес боор дээнзиг, араңарда чамдык улус өрү көрдүне берген-дир. ¹⁹Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчы-ла күзээр болза, мен силерге удавайн чеде бээр мен. Ынчан демги өрү көрдүнген улустун аксы-сөзүнүн чеченин эвес, а херек кырында күжүнүн бар, чогуң шенеп көөр мен. ²⁰Чүге дээрге Бурганның Чагыргазы чечен сөс эвес, а күчү-күш дамчыштыр Бодун көргүзөр. ²¹Силерге кижизидер шывыктыг чеде берейн бе азы ынакшыл долган чөпшүл сеткилдиг чеде берейн бе? Чүнү күзээр силер?

Самыыраан кижини Павелдиң буруу шапканы

5 ¹Силерниң араңарда самыыраар чорук тывылган деп чугаа-соот чер-черде дыңналып тур. Дүрзү-бурганга чүдүүр улустун безин билбези хай-калчаа самыыраар чорук силерде бар дээр-дир: бирээнер

^{*} ^{4:16}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Мээң Христостун үлегерин эдергеним дег» — деп сөстөрнүн немээн.

сонгу иези-биле холбажы берген дээр-дир. ²А силер менээргенир-дир силер! Ооң орнунга ындыг херек үүлгеткен кижини хүрээлени-нерден үндүрер дээш, мунгарап-човаар ужурлуг эвес силер бе? ³⁻⁴Мага-бодум-биле аранарга турбазымза-даа, сүлдем-биле — кады мен. Ынчангаш силерниң чаныңарга турган-даа дег, ындыг херек үүлгеткен кижини канчаптарын Дээрги-Чаяакчывыс Иисустун өмүнээзинден шиитпирлептим. Чаңгыс черге чыгып келгениңерде база сүлдем-биле аранарга турумда, Дээрги-Чаяакчывыс Иисустун күчү-күжү-биле ⁵ындыг кижини эрликке хүлээдип берээл — ооң бачыттыг күзээш-киннерлиг мага-боду узуткаттынзын база Дээрги-Чаяакчының ээп кээр хүнүнде ооң сүлдези камгалал алзын.

⁶Силерде мактаныпкы дег чүү-даа чок. «Хөй далган хөөй берзин дize, ынай ажыткы херегин» билбес силер бе? ⁷Чаа хөөткен далган боор дээш, эрги ажыткыны аштап кааптыңар, силер дээрге ажыткы холуваан далган-на болгай силер. Чүге дээрге хосталышкын байыр-лалывыстың Хураганы боор Христосту бис дээш өргөөн болгай*. ⁸Ындыг болганда хосталышкын байырлалын эрги ажыткы боор бузуттуг болгаш будалчак чоруктуң ажыткызы-биле эвес, а ак сеткил болгаш алыс шынның ажыткы чокка быжырган далганы-биле байырлап чоруулу.

⁹Самыыраан улус-биле харылзашпаңар деп, моон мурнундагы чагаамга бижээн мен. ¹⁰Ындыг-даа болза черле бо делегейде турар бүгү самыыраан улус-биле, чазый-чилби база акша бузурукчузу улус-биле азы дүрзү-бурганнарга чүдүүлөр-биле харылзашпаңар дивээн мен. Оон башка бо делегейни шуут каапкаш, чоруур ужурга таварышкай силер. ¹¹Бүзүрөөн ха-дунманың бирээзи мен дээр, а херек кырында самыыраан, чазый-чилби азы дүрзү-бурганга чүдүүр, нүгүлчү азы арагачы, акша бузурукчузу кижини-биле харылзашпаңар деп, мен ам силерге тайылбырлап, бижип ор мен. Ындыг кижини-биле кады аыш-чем безин чивеңер! ¹²⁻¹³Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинден дашкаар турар улусту шиидери мээң кандыг херээм чүвөл? Дашкаар турар улусту Бурган шиидер, а силерниң херээнер — Бурганга бүзүрөөннер ниитилелиниң иштинде турар улусту шиидери-дир. Ынчангаш силер: «Бузуттуг кижини хүрээлениңерден үндүрүптүңер»^а.

* ^{5:7} Хосталышкын байырлалының үезинде иудейлер ажыткы холаан далгандан быжырган хлеб чивес турган.

^а Ы. х. к. 17:7.

Бүзүрөөн шииткекчилерге шүүгү херектери сайгартпаңар

6 ¹Ха-дунмазы-биле чөрүлдээ үнүп кээрге, силерниң кайы-бирээ-нер Бурганның улунун эвес, а бүзүрели чок улустун шүүгүзүнге чаргызын үзе шииттирерин канчап диттирил? ²Кай, Бурганның улuzu бо делегейни шиидер дээрзин билбес силер бе? А алызында бо делегейни шиидер ужурлуг улус, таанда-ла ындыг чугула эвес херектерни боттарыңар шиитпирлеп шыдавазыңар ол бе? ³Дээрниң төлээлерин шиидеривисти билбес улус силер бе? Таанда-ла амыдыралчы айтырыгларывысты боттарывыс шиитпирлеп шыдавас бис бе? ⁴Хүн бүрүнүн маргылдаалыг херектерин шиитпирлээрде, Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге кандыг-даа хамаарылга чок улусту канчап шииткекчилер кылдыр томуйлап аар силер? ⁵Бяткаш, арныңар кыссын! Таанда-ла Бурганга бүзүрөөн ха-дунма улунуңарда чаргы чарып шыдаар чаңгыс-даа угаанныг кижини чок болганы ол бе? ⁶А дөмей-ле, ха-дунмашкы улус эртип, удур-дедир шүүгүге билдиржир, ам артында бүзүрөөн улус мурнунга чаргылдажыр-дыр силер.

⁷Шынап-даа болза, араңарда чаргылдажып турарыңар-ла силерни бакка суга бээр-дир. Хомудап артарыңар оон дээре турбаан бе? Когарап артарыңар оон дээре эвес бе? ⁸А силер боттарыңар артында-ла ха-дунманар боор улусту безин хомудадыр, оларга когарал чедирер-дир силер.

⁹Бурганга шынчы эвес улус Ооң Чагыргазын салгап албазын билбесинер ол бе? Бодунарны мегелевенер. Самыыраар, дүрзү-бурганга мөгөөр, ашак-кадайыңа өскерлир улус, а ол ышкаш самыын-садар эрлер, эр улус-биле холбажыр эрлер; ¹⁰ооржу, чазый-чилби, арагачы, нүгүлчү азы акша бузурур улус — олар шупту Бурганның Чагыргазын салгап албас. ¹¹Силерниң чамдыңар шак-ла ынчаар амыдырап чораан болгай. Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостун ады-биле бистин Бурганывыстың Сүлдезинге арыдыр чугдурган, ыдыктаттырган база агартырган силер.

Христианнар самыын-садар херээженер-биле холбашпазыңар

¹²«Меңээ бүгү чүвени чөпшээрөөн» — деп болур силер, ынчалзажок ооң шуптузу меңээ ажыктыг болбас. «Меңээ бүгү чүвени чөпшээрөөн», ынчалзажок чүү-даа чүве мени чагырып албас ужурлуг. ¹³«Чем — хырынга, а хырын — чемге херек», ынчалза-даа Бурган оозун-даа, өскезин-даа бир дөмей узуткап каар. Мага-ботту самыыраарыңа эвес, а Дээрги-Чаяакчыга бараалгаткан болзун; а

Дээрги-Чаяакчы мага-ботту чагырзын. ¹⁴Бурган Дээрги-Чаяакчыны өлүглерден катап диргизип каан; Ол бисти база Бодунуң күчү-күжү-биле катап диргизиптер. ¹⁵Кай, силерниң мага-бодунар Христостун мага-бодунуң кезектери боорун билбезинер ол бе? Ындыг болганда канчап-ла мен, Христоска хамааржыр кезектерни хунаап алгаш, самыын-садар херэеженге хамааржыр кезектер кылып каар мен? Ындыг боор ужур чок! ¹⁶Кай, самыын-садар херэежен-биле холбажып турар кижии ооң-биле кады чангыс мага-боттуг апаарын билбезинер ол бе? Бижилгеде мынчаар бижээн-не болгай: «Ийи кижии чангыс мага-ботка катчыр»^а. ¹⁷А Дээрги-Чаяакчы-биле харылзаалыг апарган кижии Ооң-биле кады чангыс сүлдеге каттышкан. ¹⁸Самыыраар чоруктан чайлап чорунар. Кижиниң үүлгеткени кандыг-даа өске бачыт ооң мага-бодунга хамаарылга чок, а самыырап турар кижии бодунун мага-бодунга удур бачыт үүлгедир. ¹⁹Кай, силерниң мага-бодунар Бургандан хүлээп алганынар, силер-биле кады амыдырай берген Ыдыктыг Сүлдениң өргээзи боорун билбезинер ол бе? Силер ам бодунарны баш билбес силер!²⁰ Чүге дээрге силерни улуг өртек-биле садып хостаан. Ынчангаш мага-бодунар-биле* Бурганны алдаржыдынар!

Өг-бүлө айтыры

7 ¹«Эр кижии херэежен кижиге дегбес болза эки» — деп, чагаада бижээн чүүлүнерге хамаарыштыр. ²Ындыг-даа болза силерниң араңарда самыыраар чорук бо-ла таваржыр болганда, эр кижии бүрүзү бодунун кадайы-биле, а херэежен кижии бүрүзү бодунун ашаа-биле чоок харылзаалыг боорундан ойталавазын. ³Ашаа кадайынга хамаарыштыр эр-херэежен хүлээлгени болур-чогууру-биле күүсетсин, а кадайы ашаанга хамаарыштыр хүлээлгезин күүсетсин. ⁴Чүге дээрге кадай кижиниң мага-бодун ол боду баш билбес, а ашаа баш билир. Ашааның мага-бодун база боду эвес, а кадайы баш билир. ⁵Араңарга чоок харылзаалыг боорундан ойталаванар, чүгле иелээ дугуржуп алгаш, мөргүүрү-биле кезек өйдө эр-херэежен харылзааларны соксадып болур силер. А ооң соонда база катап чоок харылзаалыг болунар, оон башка бодунарны туттунуп шыдавазыңарны ажыглап, эрлик

* ^{6:20}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Мага-бодунар-биле» деп сөстөргө «База Бурганга хамааржыр сеткил-сагыжыңар-биле» деп сөстөрни немээн.

^а Э. д. 2:24.

силерни күткүдө берип боор. ⁶Ындыг-даа болза мен ону дужаал эвес, а чөпшээрел хевирлиг кылдыр чугаалап тур мен. ⁷Бүгү улустун меңээ дөмей боорун күзээр ийик мен, ынчалза-даа кижии бүрүзү өскелерни дег эвес ачы-буян хайырлалын Бургандан алыр: бирээзиниң — ындыг, а өскезиниң — бир аңгы боор.

⁸Кадайланмаан улус болгаш дулгуяктарга хамаарыштыр чугаалаарым болза: оларга, мен ышкаш, чааскаан чорууру эки. ⁹Ынчалза-даа боттарын туттунуп шыдавастар болза, күзээшкиден хөлзеп-хайныр орнунга, оларның өгленип алганы дээре.

¹⁰А өгленчип алган улуска Дээрги-Чаяакчының айтыышкынын дамчыдып тур мен: кадайы ашаандан чарылбас ужурлуг. ¹¹А ол ашаандан чарлы-даа берзе, чааскаан чорзун азы ашаа-биле эптежип, катап олуржуп алзын. Ашаа, бодунун ээлчээнде, кадайындан чарылбас ужурлуг.

¹²Арткан улуска хамаарыштыр Дээрги-Чаяакчының эвес, а мээң бодалымны чугаалап көрейин: Бурганга бүзүрөөн ха-дунманың бирээзиниң кадайы бүзүрөөн херэежен бооп, ашаа-биле чурттаарындан ойталавас болза, ол эр кижии кадайындан чарылбас ужурлуг. ¹³А ол ышкаш бүзүрөөн херэеженниң бүзүрөөн ашаа ооң-биле чурттаарындан ойталавас болза, ол херэежен ашаандан чарылбас ужурлуг. ¹⁴Чүге дээрге бүзүрөөн кадайының салдары-биле бүзүрөөн эр Бурганга чоок апарган-дыр, а бүзүрөөн ашааның салдары-биле бүзүрөөн херэежен Бурганга чоок апарган-дыр. Оон башка ажы-төлүнер арыг эвес тургай эртик, а ам олар Бурганга улам чоок апарганнар-дыр. ¹⁵А бүзүрөөн ашаанар азы кадайыңар чарлырын күзей берзе, оларны-биле болгай аан. Ындыг таварылгада бүзүрөөн эр-херэежен ха-дунманың хосталгазы боогдал чок. Ынчалза-даа Бурган силерни* эп-найыралдыг амыдыралче кыйгырган. ¹⁶Шынап-ла, канчап билир сен, өг-бүлениң херэежен ээзи? Ашаанны камгалаптарың чадавас. Азы канчап билир сен, өг-бүлениң эр ээзи? Кадайыңны камгалаптарың чадавас.

¹⁷Ынчаарга чүл? Кижии бүрүзү Дээрги-Чаяакчының аңаа доктаадып бергени база Бурганның ол дээш кыйгырганы чүүлдүн аайы-биле амыдыразын. Бүгү Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге «ынчалыңар» деп дужаап тур мен. ¹⁸Кыртыжап демдектеттирип алган тургаш, Дээрги-Чаяакчыга кый дирткен кижии оозун чажыр-базын. А кыртыжап демдектеттирбөөн тургаш, кый дирткен кижии ол ёзулалды кылдыртпазын. ¹⁹Кыртыжап демдектээринде-даа,

* ^{7:15}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Бурган силерни» деп эвес, а «Дээрги-Чаяакчы бисти» деп бижээн.

кыртыжап демдектетпезинде-даа көнгүс ужур-утка чок. Бурганнын айтышкыннарын сагыры – кижиге эң чугула чүүл ол-дур!²⁰ Кижиде бүрүзү Бурган ону кый дээн үеде турган байдалынга хевээр артып калзын. ²¹Сени кый дээн үеде кул турган болзунза, хөлзеп-дүвүреве. (Ынчалза-даа хосталы бээр аргаң бар болза, ону ажыглааны дээр.) ²²Дээрги-Чаяакчы кый дээн үеде кул турган кижиде Ооң мурнунга хостуг боор. А хостуг хамааты тургаш, кый дерткен кижиде ам Христостун кулу боор. ²³Силерни улуг өргөк-биле садып хостап алган, ындыг болганда кижилерге кулдар болбаар. ²⁴Ха-дунма, кайынар-даа кый дерткен үезинде турган байдалынга Бурганнын мурнунга хевээр артып калзын.

²⁵Кажан-даа өг-бүлө тутпаан улуска хамаарыштыр Дээрги-Чаяакчыдан келген айтышкын менде чок. Ынчалза-даа Дээрги-Чаяакчынын өршээли-биле бүзүрелге төлөптиг деп санаткан кижиде бооп, бодунун чагыг-сүмемни кадайн. ²⁶Амгы түрөчүг үелерде кижиде амыдырал байдалын өскөртпес болза эки деп бодаар мен. ²⁷Кадайың-биле чурттап турар болзунза, канчаарыл? Чарылган херээн чок. А бир эвес кадай чок болзунза, кадай дилеве. ²⁸Ынчалза-даа кадайланп алзынза, бачыг үүлгеткен болбас сен. А ол ышкаш эр кижиде дегбээн арыг кыс ашакка барып алза, ооң база бачыды чок. Ындыг болза-даа өгленип алган улус амыдыралынга түрөгдел көөрүн утпаанар, а мен силерни кээргээр-дир мен.

²⁹Биригээр чугаалаарга, ха-дунма, үе барык артпаан-дыр. Моон сонгаар кадайлыг улус кадай албаан улус дег болзун. ³⁰Качыгдаан улус качыгдаваан улус дег боттарын алдынзын. Өөрүп-байырлаан улус өөрүп-байырлаваан улус дег болзун. Садып ап турар улус чүзү-даа чок улус дег болзун. ³¹Бо делегейнин ажил-херектеринче дүлнү берген улус оларны кылбайн турар улус дег болзун. Чүге дээрге бо делегей амгы үеде бар хевирин-биле эстип хайлы бээр.

³²Кандыг-даа сагыш човаашкыннар силерни шүүдетпес боорун күзеп тур мен. Кадайланмаан кижиде Дээрги-Чаяакчынын ажил-херектери дээш база Ооң күзелин хандыар дээш сагыш човаар. ³³А кадайлыг кижиде хүн бүрүнүн амыдыралы дээш, кадайынын күзелин хандыар дээш, сагыш човаар. ³⁴Ооң сонуургал-чүткүлдери чөрүшкек боор*.

* ^{7:34}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Чөрүшкек боор» деп сөстөр кадайлыг кижинин сонуургал-чүткүлдеринге эвес, а ашаа чок херээн азы ашакка барып көрбээн кыс-биле ашактыг херээннин аразында чөрүшкек чүүлдерге хамаарышкан бооп турар. Ооң уламындан бо кезек чернин утказы бир аңгы апаар.

Ашаа чок херээн азы эр кижиде дегбээн арыг кыс, бодунун мага-боду болгаш сүлдези-биле Бурганга бүрүнү-биле бердинер дээш, Дээрги-Чаяакчынын ажил-херектерин бодаар, а ашактыг херээн хүн бүрүнүн амыдыралы дээш база ашаанын күзелин хандыар дээш сагыш човаар. ³⁵Силерни кандыг-бир чүүлдерге кызгадар дээш эвес, а бодунарга ашактыг болзун дээш; өскээр чардыкпайн, Дээрги-Чаяакчыга бүрүнү-биле бердинип, доктар чокка бараан болзуннар дээш, мен мону чугаалап тур мен.

³⁶Силернин кайы-бирээнер бодунун назы четкен уруунун чааскаан чурттап чорууру дээш, буруулуг мен деп саназа база ону өглөп каары херек болза, бодунун күзелин ёзугаар кылзын. Ол кижиде уруун өглөп кагзын, ынчан ол бачыг үүлгетпээн боор. ³⁷А бодунун чүрээнде чайгылыш чок шиитпир хүлээп алган, түрөгделге туттурбаан, бодун туттунуп шыдаар харыктыг база бодунун уруун арыг хевээр кадагалап аар деп чүрээнде шиитпирлээн кижиде бар болза, ооң кылып турары эки. ³⁸Ынчангаш уруун ашакка берип турар аданын кылып турары шын, а бербейн турар аданын кылып турары оон-даа эки*.

³⁹Ашаа дириг чорда, херээн кижиде ооң-биле тудуш харылзаалыг боор, ынчалза-даа ашаа чок апаар болза, күзээн кижизинге барып ап боор. Чүглө ол кижиде Дээрги-Чаяакчыга бүзүрээр болзун. ⁴⁰Ындыг болза-даа, мен бодаарымга (Бурганнын Сүлдези база мээң-биле кады деп бодаар мен), дулгуяк хевээр арттары анаа улам амыр-чыргалдыг боор.

* ^{7:36-38}Бо шүлүктерде «Силернин кайы-бирээнер» деп сөстөр-биле Павелдин назы четкен кыстың ачазын азы эр душтуун көргүскени тода билдинмес бооп турар. Бир эвес кыстың эр душтуун көргүскен болза, ол үш шүлүктү мынчаар очулдуруп болур: «³⁶Силернин кайы-бирээнер „Дүгдешкен душтуум кыска хамаарыштыр бодуну алдынып турарым буруулуг-дур, ооң өгленир назы-хары эртип бар чор, олуржуп аарывыс чугула-дыр“ деп бодаар болза, бодунун күзелин ёзугаар кылзын. Олар душтуу кыс-биле өгленчип ап боорлар база ынчан бачыг үүлгетпестер. ³⁷А бодунун чүрээнде чайгылыш чок шиитпир хүлээп алган, түрөгделге туттурбаан, бодун туттунуп шыдаар харыктыг база бодунун душтуун арыг хевээр кадагалап аар деп чүрээнде шиитпирлээн кижиде бар болза, ооң кылып турары эки. ³⁸Ынчангаш душтуу-биле өгленчип турар эрнин кылып турары шын, а өгленишпейн турар эрнин кылып турары оон-даа эки».

Дүрзү-бурганнарға өргүп салган чем дугайында

8 ¹Дүрзү-бурганнарға өргүп салган чем дугайында бижээниңерге хамаарыштыр. «Бистин шуптувуста билиг барын билир бис». Ол шын болбайн канчаар, ынчалза-даа билиг улусту адыыргаарынче албадаар, а ынакшыл быжыктырып турар. ²Бир-ле чүүлдү билир мен деп бодаар кижиге херек кырында чүнү-даа болур-чогууру-биле билбес. ³Ынчалза-даа Бурганга ынак кижиге Анаа билдингир апарган-дыр.

⁴Ынчангаш дүрзү-бурганнарға өргүп салган чемге хамаарыштыр: «Билир чүүлүвүс бо-дур: бо делегейде дүрзү-бурган — көнгүс чүү-даа эвес база чаңгыс Бургандан өске кандыг-даа бурган чок. ⁵Дээрде азы черде бурган деп адаткан чүүлдер бар-ла харын (шынап-ла, эндерик хөй „бурганнар“ болгаш „дээргилер“ бар болбазыкпа). ⁶А бисте чүгле бүгү чаяалганың эге-дөзү, амыдыралывыстың эчис сорулгазы боор чаңгыс Бурган Ада болгаш бүгү чаяалганың Ону дамчыштыр бар апарганы, Ону дамчыштыр амыдырап чоруурувус чаңгыс Дээрги-Чаяакчы Иисус Христос олар бар»*.

⁷Ынчалза-даа улустун шуптузунда шак ындыг билиг чок. Чамдык улус чоокка чедир-ле дүрзү-бурганнарны бар деп санап келген болгаш, олар өргүлгө салган чем чигеш, дүрзү-бурганнарға мөгейиг дугайында бодаарынга өйлежир. Ындыг улустун арын-нүүрү ам-даа быжыкпаан болгаш, өргүлгө салган аьш-чем оларны бужартадыптар. ⁸«А аьш-чем бисти Бурганче чоокшуладып шыдавас. Кандыг-бир чемни чивес-даа болзувусса, биске багай болбас, ону чиир-даа болзувусса, дөмей-ле биске эки апарбас*».

⁹Чүгле оваарнып көрүңер: силерниң чемненирде хостуунар бүзүрели быжыкпаан улусту бачытче күткүдө бербезин. ¹⁰Ам-даа чегей билиглиг, быжыкпаан кижиге шыырак билиглиг сээң дүрзү-бурганга мөгеер черде өргүлгө салган аьш-чем чип ораарынны көрүп кагза, ол кижиге дүрзү-бурганга өргөөн эьтти чий бээр кылдыр ооң арын-нүүрүн «быжыктырып» шыдааның ол боор бе? ¹¹Силерден кошкак база Христостун ол дээш өлгени кижини силерниң билиинер өлүмгө чедире бээр. ¹²Ооң быжыкпаан арын-нүүрүн балыглааныңар-биле бүзүрөөн ха-дунманарга удур бачыт үлгеткеш, Христоска

* ^{8:6,8}Бо шүлүктерде кавычка иштинче кириген черлер коринфичилерниң Павелге чагаазындан алдынган бооп чадавас, ынчалза-даа ол цитаталарның каяа төнүп турары ылап билдинмес.

удур бачыт үлгедип турарыңар ол-дур. ¹³Ынчангаш аьш-чем мээң бүзүрөөн эжимни бачытче күткүдүп турар болза, ону бачытче кирибес дээш, моон соңгаар кажан-даа эьт чивес мен.

Элчиннерниң эргелери

9 ¹Мени көрүңерден. Хостуг эвес-тир мен бе? Элчин эвес-тир мен бе? Дээрги-Чаяакчывыс Иисусту көргөн эвес ийик мен бе? Дээрги-Чаяакчы-биле эвилелдиг амыдыралыңар — мээң ажыл-херектеримниң үре-түннели эвес ийикпе? ²Өске улуска элчин эвес-даа болзумза, чүү-кандыг-даа болза, силерге элчин мен. Силер боттарыңар-ла, Дээрги-Чаяакчы-биле эвилелдиг амыдыралыңар-ла — элчин боорумнун бадыткалы-дыр.

³Мени шиидип турар улуска удур камгаланыр чүүлүм бо-дур. ⁴Аьш-чем чиир, суксун ижер эргевис чок бе? ⁵Азы өске элчиннер ышкаш, чижээ, Дээрги-Чаяакчының дунмалары база Пётр ышкаш, Бурганга бүзүрөөн кадайлыг бооп, ону эдерттип алгаш чоруур эргевис чок бе? ⁶Азы чүгле Варнава биле мен хүн бүрүнүң амыдыралыңга херектиг чүүлдерни боттарывыс ажылдап алыр ужурлуг бис бе? ⁷Боду бодун азыравышаан, албан-хүлээлге эрттирер шериг кижиге кажан турганыл? Шөлге виноград тарааш, ооң чимизин чиир эрге чок кижиге кымыл? Азы кодан хойну кадарып тургаш, ооң сүдүн ишпес кым барыл? ⁸Мен мону чүгле хамык чүүлдерге кижиниң көөр аайы-биле көргөш, чугаалап турар-дыр мен бе? Ыдыктыг хоойлу база ындыг уткалыг чугаалап турар эвес чүве бе? ⁹Моисейниң хоойлузунда мынча деп бижөөн ийик чоп: «Тараа бастырган шарыга хээрик кедирбе»^а. Кай, Бурган бо таварылгада чүгле шарылар дээш сагыш човап турар бе? ¹⁰Ол бистин дугайывыста чугаалап турар эвес чүве бе? Ийе, бисти бодааш, ынчаар бижөөн-дир! Тарааны тарып-даа турар кижиге дүжүт ажаап алыр идегел-биле тарыыр ужурлуг, а бастырттып-даа турар кижиге база «Үлүүм алыр мен» деп идегел турар ужурлуг. ¹¹Бис Сүлдеге хамааржыр үрезинни араңарга тарып каан-дыр бис, ынчангаш чер кырыңга хереглээр кежиктерни база араңардан чыып алзывысса, силерден ындыг хөйүнү негеп турарывыс ол бе? ¹²Силерден деткимче алыр эрге өске улуста бар болза, бисте оон артык эрге бар эвес чүве бе? (Ындыг болза-даа бис ол эргевисти ажыглавадывыс. Харын Христос дугайында Буянның Медээниң тараарыңга кандыг-даа шаптык катпас дээш, бүгү аар-бергелерни шыдажып эртип тур бис.)

^а Ы. х. к. 25:4.

¹³ Бурганның өргээзинде бараан бооп турар улус аьш-чем-биле Бурганның өргээзинден хандыртынып турарын таанда-ла билбес силер бе? Өргүл салыр бедигээш чанынга бараан бооп турар улус база өргүлге салган чемден үлүг алыр эргелиин таанда-ла билбес силер бе?

¹⁴ База-ла шак ынчаар, Буянның Медээни суртаалдап турар улус амыдыралынга херектиг чүүлдерни ол суртаалдары дээш алыр кылдыр Дээрги-Чаяакчы доктаадып каан.

¹⁵ Ынчалза-даа мен ол эргелерниң кайызын-даа ажыглавадым, мону бижиирде, меңээ шак ындыг деткимче көргүссүн деп-даа бодавадым. Мээң чоргаараар чөптүг чылдаамны узуткаар арганы кандыг-бир кижиге бээр орнунга, меңээ өлү бээри дээре. ¹⁶ Буянның Медээни суртаалдап турар болзумза, менде чоргаараар чылдак чок, чүге дээрге ол — мээң дорт хүлээлгем-дир. Бир эвес Буянның Медээни суртаалдавайн барзымза, бодум шорум-дур! ¹⁷ Буянның Медээни эки турам-биле суртаалдап эгелээн болзумза, шаңналга төлептиг боор ийик мен. А эки турам-биле суртаалдавайн турар болзумза, анаа-ла Бурганның даалгазын күүседип турарым ол-дур. ¹⁸ Ынчаарга чүү дээш, шаңналым алыр мен? Буянның Медээни суртаалдап тура, суртаалчының артык эргелерин ажыглавайн, ону улустан төлевир чокка кылып турарым дээш, алыр мен.

*Павел хосталгазын бүгү улуска ажык-дуза
чедирери-биле ажыглаар*

¹⁹ Мен бүгү улустан хостуг, олардан хамаарышпас-даа болзумза, оларның хөй кезиин Христосче ээлдирер дээш, бодумну бүгү улуска кулданыгже хүлээдипкен мен. ²⁰ Иудейлерни ээлдирип алыр дээш, мен оларга хамаарыштыр иудей ышкаш апардым. Ыдыктыг хоойлуну хүлээп көөр улусту ээлдирип алыр дээш, мен оларга хамаарыштыр ыдыктыг хоойлуга башкарткан кижиге ышкаш апардым. Ынчалза-даа бодумну ыдыктыг хоойлунуң кулу деп санаваас мен. ²¹ А ыдыктыг хоойлуну сагывас улусту Христосче ээлдирип алыр дээш, мен оларга хамаарыштыр ыдыктыг хоойлуну сагывас кижиге ышкаш апардым. (Христостуң хоойлузунга башкартып чоруур болгаш, мен бодум Бурганның хоойлузундан хостуг эвес-даа болзумза.) ²² Кошкак улусту база ээлдирип алыр дээш, мен оларга хамаарыштыр кошкак кижиге ышкаш апардым. Оода-ла чамдык улусту камгалап алыр дээш, кандыг-даа улуска хамаарыштыр дыка чоок кижиге апардым. ²³ Буянның Медээниң ачы-буянындан бодумнун үлүүм алырын бодап, ындыг сорулга-биле ол бүгүнү кылып чор мен.

²⁴ Маргылдаа шөлүнге чаржып маңнашкан хөй кижиниң чүгле чаңгызы тиилекчинин шаңналын алырын билбес эвес-ле болгай силер? Ындыг болганда тиилелге дээш маңнаңар. ²⁵ Маргылдааларга киржир кижиге бүрүзү шыңгыы белеткел эртер. Тиилээни дээш, олар дораан она бээр шаңнал алырлар, а бис — мөңгеде оңмас шаңналче чүткүүр бис! ²⁶ Ынчангаш мен база эчис сорулгазы чок кижиге дег, анаа-ла хөй чүгүрбейн чор мен; агаар шашкылаар дээн кижиге дег, анаа-ла хөй чогушпайн чор мен. ²⁷ Харын өске улуска суртаалдап тура, бодум шаңналга төлеп чок болбас дээш, мага-бодумну «чула шаап», ону бодумга чагыртып чор мен.

Дүрзү-бурганга мөггегинге удур кичээндириг

10 ¹ Ха-дунма, ада-өгбелеривистин шуптузунун булут адаанга турганын, оларның далай өттүр кеже бергенин эки билип ап көрүнер. ² Олар шупту Моисейге башкартыр дээш, булутка база далайга суктурган дег болганнар. ³ Олар шупту чаңгыс-ла ол, Сүлдеден бадырган чемни чип, ⁴ чаңгыс-ла ол, Сүлдеден бадырган суксунну ижип турганнар. Ол улус Сүлдеден келген Хаядан аккан суксун ишкен, а оларны үдеп чораан ол Хая* — Христос болган. ⁵ Ынчалза-даа оларның хөй кезии Бурганның сеткилинге кирбейн баргаш, ээн ховуга узуткаттырып кааннар.

⁶ А бо бүгү, ада-өгбелеривистин күзей бергени дег, бачыттыг чүүлдерни күзевезивис дээш, биске үлегер-чижек болган. ⁷ Чамдык ада-өгбелеривис ышкаш, дүрзү-бурганнарга мөггейбечер. Бижилгеде мынчаар бижээн-не болгай: «Улус-чон ижип-чири-биле олурупкан, а ооң соонда самнап-самыраары-биле туруп келген»^a. ⁸ Оларның чамдыгызы ышкаш, самыралга алыспаалы. Ынчап тургаш, олардан чээрби үш муң кижиге чаңгыс хүн дургузунда кырлып калды чоп. ⁹ Оларның чамдыгызы ышкаш, Христостуң шыдамын шеневээли. Ынчаар кылгаш, олар чыланнарга шактырып өлдүлөр чоп. ¹⁰ Оларның чамдыгызы ышкаш, хомудап турбаңар. Ынчанган дээш, дээрнин хыдыкчы төлээзи оларны узуткап кагды чоп.

* ^{10:4} Үдеп чораан ол Хая — иудейлерниң төөгүлүг чугаазын ёзугаар оларның өгбелери ээн кургаг ховуга 40 чыл дургузунда көжүп чорда, Бурган оларга онзагай кудук-хая берген. Ол кудук-хая оларның соондан көжүп, сугну берип чораан (Хост. 17:6; Сан. 20:7-11 көр).

^a Хост. 32:6.

¹¹ Биске үлегер-чижек болзун дээш, ол бүгү чүүлдер ада-өгбелери-вис-биле болган, биске сагындырыг болзун дээш, ол бүгүнү бижип каан. Үелернин төнчүзүндө чурттап турар болгай бис. ¹² Ынчангаш ийи бут кырында быжыг турар мен деп бодаар кижиге, тайып ушпас дээш, кичээнзин. ¹³ Силерни тавараан күткүлге — өске чүү-даа эвес, а кижиге шаа-биле күткүлге-дир. Бурган аазаан сөзүңгө шынчы. Ол кажан-даа силерге күш чедер шаанардан ажа бээр күткүлге эртерин чөпшээрес, а күткүлге таварышса-даа, ону шыдажып эртсиннер дээш, канчап адырлырын база силерге айтып бээр.

¹⁴ Ынчангаш, эргим эш-өөрүм, дүрзү-бурганнарга мөгееринден ойлап-дизинер! ¹⁵ Угаан-сарыылдыг улус боор дээш, чугаалап тур мен. Чугаалаан чүвемни угаап көрүңер. ¹⁶ Алгап йөрээп турарывыс ачы-буянның дашказы Христостун ханы-биле бистиң тудуш харылзаавысты көргүспейн турар бе? А үзе тыртып турар хлевивис Христостун мага-боду-биле бистиң тудуш харылзаавысты көргүспейн турар бе? ¹⁷ Хлеб чүглө чангыс, а бис, чеже-даа хөй болзувусса, чангыс мага-ботту тургузуп турар бис, чүгө дээрге шуптувус чангыс-ла ол хлебти үлежип турар бис. ¹⁸ Израиль чонче көрүңерден: өргүлгө салган аыш-чем чип турар бүгү улус өргүл салыр бедигээштиң хамааржыры Бурган-биле тудуш харылзаалыг эвес чүвө бе? ¹⁹ Кандыг уткалыг чугаалап турарым ол? Дүрзү-бурган боду азы дүрзү-бурганга салган өргүл аыш-чеми кандыг-бир ужур-уткалыг деп турарым ол бе? ²⁰ Чок! Өске чоннар улузу өргүл салганда, Бурганга эвес, а буктарга салырын чугаалап тур мен. А силерниң буктар-биле харылзаалыг боорунарны күзевестир мен. ²¹ Дээрги-Чаяакчының дашказындан ижип тургаш, буктарның дашказындан база ижип шыдавас силер; Дээрги-Чаяакчының столунуң артынга оруп тургаш, буктарның столунуң артынга база оруп шыдавас силер. ²² Азы чүл? Дээрги-Чаяакчының хүннээчел сагыжын оттурар дээн бис бе? Таанда-ла Оон күштүг бис бе?

Бүгү чүүлдү Бурганның алдары дээш кылыңар

²³ «Бүгү чүвени чөпшээрээн» — деп болур силер, ынчалза-даа бүгү чүвө ажыктыг болбас. «Бүгү чүвени чөпшээрээн», ынчалза-даа бүгү чүвө быжыглал болбас. ²⁴ Кым-даа бодунуң ажык-дүжүүн сүрбезин, а өске улустун ажык-дүжүү дээш сагыш човазын. ²⁵ Базаарда садып турар кандыг-даа эътти, кайыын келгенин истевейн, чип алыңар. Арын-нүүрүңер чүден-даа ойталавазын. ²⁶ «Чер болгаш ында бар бүгү чүвө Дээрги-Чаяакчыга хамааржыр» болгай^a. ²⁷ Силерни

^a Ыд. ыр. 23:1.

Бурганга бүзүрөвээн кижиге бажыңынче чалаарга, «баар-дыр» деп шиитпирлезинерзе, мурнунарга салган аыш-чемни, кайыын келгенин айтырбайн, чип алыңар. Арын-нүүрүңер чүден-даа ойталавазын. ²⁸ А бир эвес кандыг-бир кижиге силерге: «Ол өргүлгө салган эът-тир» — дээр болза, силерге ону чугаалаан кижиге дээш, арын-нүүр дээш, чивенер. ²⁹ Силерниң эвес, а ол кижиниң арын-нүүрүң бодааш, «арын-нүүр» деп турарым ол. Чүгө дээрге мээң хосталгам өске кижиниң арын-нүүрүңүң шииткели-биле канчап кызгадаттырарыл? ³⁰ Бир эвес мен аыш-чемни Бурганга өөрүп четтиришикин-биле хүлээп ап турар болзумза, ол аыш-чем дээш, мени чүгө буруу шаварыл?

³¹ Ындыг болганда ижип-даа, чип-даа азы өске кандыг-даа херек кылып турзунарза, ол бүгүнү Бурганның алдары дээш кылып чоруңар. ³² Иудейлерге-даа, өске чоннар улузунга-даа, Бурганның бүзүрөөннер ниитилелинге-даа моондак тургуспаңар. ³³ Менээ — кандыг-даа улуска дыка чоок кижиге бооп, оларның аайыңга кирерин кызып чоруур кижиге — дөмей болуңар. Ам-даа хөй улус камгалалды алзын дээш, бодумга ажык-дүжүк харавайн, оларның ажык-дүжүүн бодап чоруур болгай мен.

11 ¹ Христостун үлегер-чижээн эдерип чоруурум дег, мени өттүнүп көрүңер.

Бурганны алдаржыдып тура, кижиниң бажын шывар-шыппазы

² Мени сактып артканыңар дээш база силерге дамчытканым өөредигни олчаан эдерип чорууруңар дээш, силерни мактап каайн. ³ Ынчалза-даа мону билип аарыңарны күзеп тур мен: Христос эр кижиге бүрүзүңгө «баш» боор, эр кижиге — херээжен кижиге «баш» боор, а Бурган — Христоска «Баш» боор. ⁴ Ынчангаш бажын шып алгаш, мөргүүр азы өттүр билип медеглээр эр кижиге бүрүзү «Бажын» бак атка кирир. ⁵ А бажын шып албайн, мөргүүр азы өттүр билип медеглээр херээжен кижиге бүрүзү бодунуң «бажын» бак атка кирир. Ол бажын тазарты чүлүп алган херээженге дөмей. ⁶ Херээжен кижиге бажын шывар хөңнү чок болза, шуут дөңгүр баштыг-даа боору аңаа хамаанчок. А херээжен кижиге бажын таартыры азы дөңгүрертирери бужар чорук боор төлээде, ол бажын шып алзын.

⁷ Эр кижиге бажын шыппас ужурлуг, чүгө дээрге ол — Бурганның омур-хевири азы алдары-дыр. А херээжен кижиге — эр кижиниң алдары-дыр. ⁸ Херээжен кижиден эр кижиге эвес, а эр кижиден херээжен кижиге тывылган. ⁹ Херээжен кижиге дээш, эр кижини эвес, а эр кижиге дээш, херээжен кижини чаяап каан. ¹⁰ Ындыг болганы дээш база дээрнин төлээлери дээш, херээжен кижиге бажын шып алган чоруур

ужурлуг*. ¹¹ Ындыг болза-даа Дээрги-Чаяакчыга башкарты бергенде, эр кижиге хамаарышпас херэежен-даа, херэежен кижиге хамаарышпас эр-даа турбас. ¹² Харын херэежен кижиниң эр кижиден тывылганы дег, эр кижиге база херэежен кижиден төрүттүнер, а бүгү чүве Бургандан чаяаттыңган.

¹³ Боттарыңар бодап-даа көрүңерден, бажын шып албаан херэежен кижиге Бурганга мөргүүр болза, ужурга тааржыр бе? ¹⁴ Эр кижиге узун баш дүгү өстүрөр болза, ооң ат-алдары баксыраарын ёзу-чурум силерге өөрөтпейн турар бе? ¹⁵ А херэежен кижиге бажының дүгү узун боору – ат-алдар-дыр, чүгө дээрге узун баш дүгүн чайгаар бүткөн шывыг кылдыр аңа берген-дир. ¹⁶ Чамдык улус бо айтырыг талазы-биле маргыжыксай бээри чадапчок, ындыг-даа болза бисте-даа, Бурганның бүзүрөөннер ниитилелдеринде-даа ындыг чаңчылдан өске чаңчыл чок.

Дээрги-Чаяакчының кежээки чемин шын эвес ажыглаары

¹⁷ Оон ыңай чугаалаар бодаан чүүлүмге силерни мактапкы дег чүм-даа чогул, чүгө дээрге силерниң чыыштарыңарга ажыктыг эвес, а хоралыг тала чая база бээр-дир. ¹⁸ Хамыктың мурнунда, Бурганга бүзүрөөннер ниитилели бооп, чыгып кээриңерге, араңарга аңгылажыышкын турар дээр-дир, ол чугааларның кезик-чамдызыңга бүзүрээр-дир мен. ¹⁹ Чугаажок, силерниң араңарга аңгыланчыр чорук турбайн канчаар. Бурганга шылгаттырган улус ынчан силерниң араңарга илдең апаар. ²⁰ Ынчаарга шупту кады чыгып-даа турзунарза, ол чыыжыңарны Дээрги-Чаяакчының кежээки чеми деп черле болбас-тыр. ²¹ Чүгө дээрге кижиге бүрүзү бодунуң эккелген кежээки чемин чип кириптер, түннелинде чамдыңар аштап артар, а өскелеринер эзиртир ижип алган боор-дур. ²² Ижип-чиир дээр болзунарза, бажыңарыңар чок чүве бе? Азы Бурганның бүзүрөөннер ниитилелин херекке албайн, яды-түрөңги улусту куду көрүп тур силер бе? Ол дээш, силерге чүү дэйн? Мактаар мен бе? Чок, мактавас мен!

²³ Силерге дамчыдып бергеним өөрөдигни мен бодум Дээрги-Чаяакчыдан алган болгай мен: Дээрги-Чаяакчы Иисус Ону садыпкан дүне хлебти тудуп алгаш, ²⁴ Бурганга өөрүп четтирген соонда, ону үзе тырткаш, мынча дээн болгай: «Бо дээрге силер дээш берип турарым

* ^{11:10} Бо шүлүктүң утказы эки билдинмес. Ооң сөс сүрүп очулдурган утказы мындыг: «Ол дээш база дээрниң төлээлери дээш, херэежен кижиге бодунуң бажының кырыңга эрге-чагыргалыг турар ужурулуг».

Мээң мага-бодум-дур. Ону Меңээ тураскаал кылдыр ынчаар кылып чорунар». ²⁵ А кежээки чем соонда дашканы база көдүргөш, мынча дээн болгай: «Бо дашка дээрге Мээң ханым-биле чардынар чаа дугуржулга-чагыг-дыр. Ону ижип турар саныңарда-ла, Меңээ тураскаал кылдыр ынчаар кылып чорунар». ²⁶ Бо хлебти чип база бо дашканы чооглап турар саныңарда-ла, Дээрги-Чаяакчы чедип келбээн шаанда, Ооң өлүмүн медеглөп турарыңар ол-дур.

²⁷ Ынчангаш чогуур үнелел бербейн, ол хлебти чип турар азы Дээрги-Чаяакчының дашказыңдан чооглап турар кижиге Дээрги-Чаяакчының мага-боду болгаш ханыңга удур бачыг үүлгеткен дээш, буруулуг боор. ²⁸ Кижиге бүрүзү бодун баштай шүгдүнүп алзын, ол ынчан хлебти чип, дашканы чооглап боор. ²⁹ Бир эвес силерниң кайы-бирээнер Дээрги-Чаяакчының мага-бодун тургузуп турар өске бүзүрөөн улуска шын эвес хамаарылгалыг болза, ол ижип база чип тура, бодун шииткелге онаар. ³⁰ Ол чылдагаан-биле силерниң араңарда шыдал-шинек чок, аарыг улус хөй бооп турар база эвээш эвес улус өлү бергилээн. ³¹ А бир эвес боттарыңар шыгып шүгдүңгөш, шииткей көрүп турган болзувусса, ол шииткелге онаашпас ийик бис. ³² А Дээрги-Чаяакчы бисти ам шиидип, кезедип тура, бүгү бо делегей-биле кады бисти кезээ мөңгөдө шиитпес дээш, кижизидип турары ол.

³³ Ынчангаш, ха-дунма, кады чемненири-биле чыылганыңарда, бот-боттарыңарга хүндүткелдиг болуңар. ³⁴ Кайы-бирээнер аш болза, Дээрги-Чаяакчыга шииттирери-биле чыылбазыңар дээш, ол кижиге бажыңыңга чемненип алзын. Арткан херектерни силерге чеде бергеш, сайгарып, чурумчудар мен.

Ыдыктыг Сүлдеден янзы-бүрү ачы-буян хайырлалдары кээр

12 ¹ Ха-дунма, а ам Сүлдеден кээр ачы-буян хайырлалдарыңга хамаарыштыр. Олар дугайты чүве билбес бооруңарны күзевейн тур мен. ² Бүзүревейн туруңарда, силерни четкен чүве дег, өскээр чайгылып, үнү чок дүрзү-бурганнарга бараан болуп чорааныңарны билир силер. ³ Ынчангаш силерге тайылбырлап тур мен: Бурганның Сүлдезин дамчыштыр чугаалап турар кандыг-даа кижиге «Иисуска каргыш четсин» деп шыдавас база Ыдыктыг Сүлдениң сорук киригенин дамчыштыр дээрден башка, кым-даа «Иисус – Дээрги-Чаяакчы-дыр» деп чугаалап шыдавас.

⁴ Ачы-буян хайырлалдары янзы-бүрү боор, а оларны хайырлап турар Сүлде чаңгыс. ⁵ Бараан болуушкуннары янзы-бүрү боор, а оларның Олче угланганы Дээрги-Чаяакчы чаңгыс. ⁶ Бурганның улуска

салдарының дээжи янзы-бүрү-даа болза, бүгү чүүлдү бүгү улуска болдуруп турар Бурган — чангыс. ⁷ Сүлдениң кижги бүрүзүнге илерээшкини бүгү ниитилелге ажык-дузалыг боор. ⁸ Сүлде бир кижиге мерген угаанның сөзүн хайырлаар, а өске кижиге ол-ла Сүлде билигнин сөзүн хайырлаар. ⁹ Ол-ла Сүлде база бир кижиге — онзагай бүзүрелди, а өске кижиге — аарыг улус экиртирин хайырлаар. ¹⁰ Ол-ла Сүлде бир кижиге — кайгамчык чүүлдер кылыр күштү, а өскезинге — өттүр билип медеглээр күштү хайырлаар. База бир кижиге — Сүлдеден келген чүүлдү Сүлдеден келбээнинден ылгап билир арганы хайырлаар. Бир кижиге — янзы-бүрү билдинмес дылдарга чугаалаарын, а өскезинге — ол дылдарны билип, тайылбырлаарын хайырлаар. ¹¹ А бо бүгүнү чангыс-ла ол Сүлде болдуруп, Бодунуң херек деп көргенин ёзугаар кижги бүрүзүнге тус-тузунда берип турар.

Янзы-бүрү кезектерниң чаңгыс тудуш харылзаалыы

¹² Кижиниң мага-боду чангыс-даа болза, хөй кезектерден бүткен боор. Олар чеже-даа хөй болза, каттышкаш, чангыс мага-ботту тургузары дег, Христос-биле харылзаавыс база шак ындыг боор. ¹³ Иудейлер азы өске чоннар улузу-даа, кулдар азы хостуг улус-даа, чангыс мага-бот болур дээш, чангыс Сүлдеге суктурган бис. Шуптувус чангыс-ла ол Сүлдеден «Ижип алган бис».

¹⁴ Кижиниң мага-боду чангыс эвес, а хөй кезектерден бүткен боор. ¹⁵ Бут хенертен: «Хол эвес болганымда, мага-ботка хамаарышпас мен» — дээр-даа болза, ол мага-ботка хамаарышпас апарбас-ла болгай, ындыг аа? ¹⁶ Ол ышкаш кулак хенертен: «Карак эвес болганымда, мага-ботка хамаарышпас мен» — дээр-даа болза, ол мага-ботка хамаарышпас апарбас-ла болгай, ындыг аа? ¹⁷ Бүгү мага-бот чүгле карактан бүткен турган болза, чүнүң-биле дыңнаарыл? Бүгү мага-бот чүгле кулактан бүткен турган болза, чүнүң-биле чыт чыттаарыл? ¹⁸ Херек кырында Бурган мага-боттуң кезек бүрүзүнге оон хүлээлгезин Бодунуң күзээн аайы-биле айтып каан. ¹⁹ А бүгү кезектер чангыс аай дөмей турган болза, мага-бот канчап бар боорул? ²⁰ Херек кырында кезектер хөй, а олар шупту чангыс мага-бот боор.

²¹ Карак холга: «Меңээ херээң чок!» — деп шыдавас. Азы ол ышкаш баш буттарга: «Меңээ херээңер чок!» — деп шыдавас. ²² Харын мага-боттуң кошкак деп бодаарывыс кезектери херек кырында эргежок чугула боор. ²³ Мага-боттуң ындыг-ла хүндүлүг эвес деп санаарывыс кезектерин эң улуг сагыш човаашкын-биле эдилээр болгай бис. ²⁴ Мага-боттуң көрүштүг эвес деп санаттырар кезектерин кызып шып

алыр бис, а көрүштүг кезектерни шыпкан херээ чок. Ынчалза-даа Бурган мага-ботту тургузуп тура, оон эң кошкак кезектеринге сагыш човаашкын улуг боор кылдыр тургузуп каан. ²⁵ Мага-ботка аңгыла-ныышкын турбазын дээш, а оон хамык кезектери бот-боттарынга бир дөмей сагыш човаашкын көргүссүн дээш, Ол ынчалдыр кылган. ²⁶ Мага-боттуң бир кезээ хинчектенир болза, өске кезектери база оон-биле деңге хинчектенир; бир кезээ алдар-хүндү көөр болза, өске кезектери база оон-биле деңге өөрүп-байырлаар.

²⁷ Ынчангаш силер — Христостуң мага-боду силер, а кижги бүрүзү тус-тузунда Оон мага-бодунуң кезээ боор. ²⁸ А Бурган Анаа бүзүрөөн-нер ниитилелинге чамдык улусту: биргилерин — элчиннер, ийигилерин — медээчилер, үшкүлерин — башкылар кылдыр салып каан. Оон аңгыда Ол бир чамдык улуска кайгамчык чүүлдер кылыр күштү, өскелерге — аарыг улус экиртир, ачы-дуза чедирер, удуртуп-башкарап база янзы-бүрү билдинмес дылдарга чугаалаар ачы-буян хайырлалдарын берген. ²⁹ Шупту улус элчиннер боор бе? Шупту улус медээчилер боор бе? Шупту улус башкылар боор бе? Шупту улус кайгамчык чүүлдер кылыр бе? ³⁰ Шупту улус аарыг улус экиртир ачы-буян хайырлалын алыр бе? Шупту улус билдинмес дылдарга чугаалап шыдаар бе? Шупту улус ол дылдарны билип, тайылбырлап шыдаар бе? ³¹ Ындыг-даа болза эң чугула ачы-буян хайырлалдарынче чүткүнер. А ам силерге тергиин эки орукту айтып берейн.

Ынакшыл

13 ¹ Бир эвес мен улустарның, харын дээрниң төлээлериниң-даа дылдарынга чугаалап билир тургаш, өске улуска ынак эвес болзумза, ажыы чок өткүт дааш-шимээн үндүреринге өйлешкеним ол-дур. ² Өттүр билип медеглээр ачы-буян хайырлалы менде бар-даа болза, бүгү чажыттарны билир-даа болзумза; бүгү билиглерни меңээ берген-даа болза, ол ышкаш дагларны шимчедиптер бүзүрел менде бар-даа болза, а ынакшылым чок болза, мен чүү-даа эвес-тир мен. ³ Менде бар хамык эт-хөренгини ядыыларга үлеп бээр база мага-бодумну, алдаржыыр дээш*, бериптер-даа болзумза, а ынакшылым чок боор болза, ол бүгү меңээ кандыг-даа ажык-дуза эккелбес.

⁴ Ынакшыл шыдамык-даа, буянның-даа. Ол адааргаачал, мактаныычал, адыыргак эвес. ⁵ Ол дүктүг арынның болбас, бодунга ажык

* ^{13:3} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Алдаржыыр дээш» эвес, а «Өрттетсин дээш» деп бижээн.

сүрбес, хорадаачал эвес база хомудал шыгжап чорбас. ⁶ Ынакшыл бузут дээш өөрбес, а алыс шын-биле денге өөрүүр. ⁷ Ол чүү-даа чүвени шыдажып эртер. Оон бүзүрели, идегели, шыдамык чоруу кажан кезээде хевээр артар.

⁸ Өттүр билген медеглелдер чиде бээр, дылдар билир ачы-буян хайырлалы төне бээр, билигнин херээ чок апаар, а ынакшыл кажан-даа төнүп читпес. ⁹ Чүге дээрге бистин билиивис долу эвес, өттүр билип медеглээривис база долу эвес. ¹⁰ Болбаазын үе чедип кээрге, долу эвес чүүлдер чиде бээр. ¹¹ Чаш уруг турар шаамда, чаш уруг дег чугаалап, чаш уруг дег угаап-бодап турган мен. А чедишкен улуг кижиге апаргаш, чаш уругларзыг бүгү чүүлдү соомда каапкан мен. ¹² Ам бис бүгү чүвени бүлүргей көрүнчүкте дүрзүнү дег көрүп турар бис, а ынчан чиге көөр апаар бис. Ам мээң билиим долу эвес-тир, а ынчан, Бурганның мени билири дег, мээң билиим база сайзыраңгай апаар. ¹³ Ынчаарга ам кезээ шагда артып каар үш чүүл: бүзүрел, идегел, ынакшыл бар. Ынчалза-даа оларның эн чугулазы – ынакшыл.

Сүлдеден кээр ачы-буян хайырлалдарын шын ажыглаары

14 ¹ Ынакшылдың соон истенер, Сүлдеден кээр ачы-буян хайырлалдарынче, ылангыя өттүр билип медеглээринче чүткүнер. ² Билдинмес дылга чугаалап турар кижиге улуска эвес, а Бурганга чугаалаар болгай. Чүге дээрге ол кижиге Сүлденин күжү-биле чажыт чүүлдер чугаалаарга, ону билип шыдаар кижиге тывылбас-тыр. ³ А өттүр билип медеглеп турар кижиге улус-биле оларны быжыктырып, сорук кирип болгаш аргалап чугаалажыр. ⁴ Билдинмес дылга чугаалап турар кижиге чүгле бодун быжыктырар. А өттүр билип медеглеп турар кижиге Бурганга бүзүрэннер ниитилелин быжыктырар. ⁵ Билдинмес дылдарга шуптунар чугаалап турган болза, эки-ле ийик, ынчалза-даа өттүр билип медеглеп турган болзунарза, оон-даа эки! Билдинмес дылдарга чугаалаар кижинин чугаазы тайылбырлаттына бергеш, бүгү Бурганга бүзүрэннер ниитилелинин быжыгарынга ажыктыг боор таварылгалардан ангыда, өттүр билип медеглээр кижиге оон өрү деннелге турар.

⁶ Ха-дуңма, мен силерге чедип келгеш, билдинмес дылдарга чугаалап эгелээн дижик мен. Силерге ажыдышкын дамчытпас, кандыг-даа билиг бербес, чүнү-даа өттүр билип медеглевес база чүү-даа чүвеге сургавас боор-дур мен. Ындыг болза, менден алыр ажык-дузанар кайыл? ⁷ Чижек кылдыр амылыг эвес хөгжүм херекселдерин: лимби азы чадаганны ап көрээли. Бир эвес бедик азы чавыс үннерни хөгжүм херексели ылгавас болза, лимби азы чадаган кандыг хөөннүг аялга

ойнап турарын канчап билип аарыл? ⁸ Ол ышкаш бүрээ тодаргай эвес үн этсир болза, чаа-дайынче үнер дээш, кым белеткенирил? ⁹ Силер-биле база шак ындыг боор: дылыңар утказы билдинмес сөстөр эдер болза, чүнү чугаалааныңарны улус канчап билип аарыл? Салгын-хатче сөстөр чашканнаан дег боор-дур силер. ¹⁰ Делегей кырында чеже хөй дыл бар деп! Олар шуптузу тодаргай уткалыг үннер ажыглаар. ¹¹ Ынчалза-даа ол үннернин утказын билбес болзумза, өске дылга чугаалап турар кижиге даштыкы кижиге дег боор мен, а чугаалап турар кижиге менээ база даштыкы кижиге дег боор. ¹² Силер-биле база шак ындыг боор: Сүлдеден кээр ачы-буян хайырлалдарынче чүткүп турар болзунарза, Бурганга бүзүрэннер ниитилелин быжыктырар дээш, оларны элбээ-биле эдилээрин кызыдыңар.

¹³ Ынчангаш билдинмес дылга чугаалап турар кижиге ону тайылбырлап, очулдурар ачы-буян хайырлалын алыр дээш, мөргүзүн. ¹⁴ Бир эвес мен шак ындыг, билдинмес дылга мөргүп турар болзумза, мээң сүлдемнин мөргүп турары ол-дур, а угаан-сарылымга оон ажык-дузазы чок болгай. ¹⁵ Ынчаарга канчалзымза экил? Сүлдем-биле мөргүүн, а ол ышкаш угаан-сарылым-биле база мөргүүн! Бурганны сүлдем-биле алгап ырлаайн, а ол ышкаш угаан-сарылым-биле база алгап ырлаайн! ¹⁶ Бир эвес Бурганны сүлдем-биле алгап йөрээр болзунза, чугаан утказын билбээн дыңнакчы сээң өөрүп четтиришкенинге хары кылдыр канчап «Аминь – ылап-ла ындыг» дээрил? Ол сээң чүү деп турарыңны билир эвес! ¹⁷ Сен кончуг эки-даа өөрүп четтирген болзунза, өске кижини быжыктырыптар ажык-дузаң чок ышкажыл. ¹⁸ Билдинмес дылдарга силернин шуптунардан хөй чугаалаар болганым дээш, Бурганга өөрүп четтирдим. ¹⁹ Ындыг болганда Бурганга бүзүрэннернин чыыжынга билдинмес дылга муң-муң сөстөр чугаалаар орнунга, өске улусту база сургаар дээш, утказы билдингир беш сөстү чугаалаары дээр деп көөр мен.

Билдинмес дылдар бүзүрөвээн улусту бүзүрелче эккелбес

²⁰ Ха-дуңма, угааныңар чаш уругларны дег болбазын. Бузутка хамаарыштыр чүве билбес чаштар дег, а угааныңар аайы-биле чедишкен улуг улус дег болуңар. ²¹ Ыдыктыг хоойлуда бижээн-не болгай: «„Мен бо чон-биле өске дылдарга чугаалаар улус дамчыштыр, даштыкы улустуң аас-сөзү-биле чугаалажыр мен. Ынчалза-даа ынчан безин Мени тооп дыңнавастар“ – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалап турар»^а.

^а Ис. 28:11-12.

²² Ынчангаш көрүп тур силер: билдинмес дылдарга чугаалаары – бүзүрөөн эвес, а бүзүрөөн улуска кайгамчык демдек боор-дур. А өтүр билип медеглээри – бүзүрөөн эвес, а бүзүрөөн улуска кайгамчык демдек-тир. ²³ Бурганга бүзүрөөннер ниитилели долuzu-биле чыылган черге хамык улус билдинмес дылдарга чугаалап турган дижик. А ол дылдарны билбес азы бүзүрөөн улус ынаар кирип келген болза, олар ынчан чүү дээрил? Олар силерни: «Бо-даа угааны чанган улус-тур» – дивес бе?! ²⁴ А шуптунар өттүр билип медеглеп турда, бүзүрөөн азы өске кижки кирип келген болза, ол шуптунарга бачыттарын сойгалаттырар, шуптунарга шииттирер. ²⁵ Шак ынчалдыр ооң чүрээниң чажыттары билдингир апаар, ол ынчан донгая кээп дүжер, Бурганга мөгөөр база: «Бурган ылап-ла силерниң аранарда-дыр!» – деп чугаалаар.

Бурганга бараан боорунуң чуруму

²⁶ Ынчаарга ам канчалза экил, ха-дунма? Чыгылып кээринерге, силерниң бирээнерде – ыдыктыг ыры, өскенерде – сургаал сөзү азы Бургандан ажыдыышкын бар болзун; база бирээнер билдинмес дылга чугаалазын, а өскенер ол дылды тайылбырлазын. Ол бүгүнүң сорулгазы – Бурганга бүзүрөөннер ниитилелин быжыктырары боор ужурлуг. ²⁷ Билдинмес дылдарга чугаалаар улус бар болза, ийи, улуг дизе үш кижки, ам артында ээлчег ёзугаар чугаалазын, бирээнер ол чугааларны тайылбырлазын. ²⁸ А бир эвес тайылбырлап шыдаар кижки чок болза, билдинмес дылдарга чугаалаар кижки Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге ыттавазын, ол чүгле бодунга азы Бурганга чугаалазын.

²⁹ Медээчилер-даа ийилеп азы үштеп чугаалазыннар, а дыннакчылар оларның чугаалаан чүвезин хынап орзуннар. ³⁰ А дыннап олурган өске-бир кижкиге Бургандан ажыдыышкын кээр болза, баштай чугаалап эгелээн медээчи ыттавайн барзын. ³¹ Чүге дээрге бүгү улус өөрөнзин дээш база бүгү улуска аргалал бээр дээш, шуптунар ээлчег айы-биле өттүр билип медеглеп боор силер. ³² Медээчилерни өттүр билип медеглээринче сорук киирген Сүлдеден кээр ачы-буян хайырлалдары оларга чагыртыр болгай. ³³ Чүге дээрге Бурган – корумчурум чок чоруктуң эвес, а амыр-тайыңның Бурганы-дыр. Ооң улузунуң тургусканы бүгү Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринге шак ындыг боор. (³⁴ А херээженнер чыыштар үезинде ыттавазыннар. Оларга чугаалаарын хоруп каан, чүге дээрге хоойлунуң айытканы дег, олар чагыртып чоруур ужурлуг. ³⁵ А бир эвес олар кандыг-бир чүүлдү өөренип алыксаар болза, бажыңнарынга баргаш, ашактарындан айтырып алзыннар. Херээжен кижиниң бүзүрөөннер чыыжынга чүве

чугаалаары бужар чорук-тур оң.)* ³⁶ Азы Бурганның сөзү чүгле силерни дамчыштыр кээп турар деп бодаар силер бе? Азы ол чүгле силерге келген деп бодаар силер бе?

³⁷ Бодун медээчи мен азы Сүлде-биле сырый харылзаалыг мен деп бодаар кым-даа болза, мээң силерге бижип турар чүүлүм Дээрги-Чаяакчының айтыышкыны дээрзин хүлээп көөр ужурлуг. ³⁸ А хүлээп көрбес болза, ол кижини база хүлээп көрбес болзун. ³⁹ Ынчангаш, ха-дунма, өттүр билип медеглээр ачы-буян хайырлалынче чүткүнер, ынчалза-даа билдинмес дылдарга чугаалаар улусту хоруванар. ⁴⁰ Чүгле бүгү чүвени ужур-чурумга тааржыр база чурумнуг кылдыр кылыр херек.

Христостуң катап дирилгени

15 ¹ Ха-дунма, мээң силерге медеглээним Буянның Медээни сактып келинер. Ону хүлээп алгаш, үндезин кылып алган силер. ² Силерге медеглээн чүүлүмден быжыг туттунар болзунарза, Буянның Медээнин ачызында камгалалды ап турар силер, а оон башка силерниң бүзүрелинер хей черге баар. ³ Бодунуң база хүлээп алганым эң чугула өөрөдигни силерге дамчытканым бо: Бижилгениң баш удур чугаалаанын ёзугаар бистин бачыттарывыс дээш, Христос өлгөн. ⁴ Бижилгениң баш удур чугаалаанын ёзугаар, Ону ажаап каарга, Ол үшкү хүнде катап дирлип келген. ⁵ Ол Пётрга, а ооң соонда он ийи элчинге көзүлгөн; ⁶ дараазында беш чүс ажыг ха-дунмага чаңгыс угда көзүлгөн (оларның хөй кезии ам-даа дириг хевээр, а чамдыызы мөчүй бергилээн); ⁷ ооң соонда Иаковка, а ол ышкаш бүгү элчиннерге; ⁸ адак соонда меңээ – хырын иштинден элекке төрүттүнгөн барасканга дег – көзүлгөн. ⁹ Мен хамык элчиннерниң эң бичиизи болгай мен, Бурганның бүзүрөөннер ниитилелин истеп сүрүп турган болгаш, безин чадаарда элчин деп адаттырарынга төлөп чок мен. ¹⁰ Ынчалза-даа Бурганның авыралы-биле мен, ам кандыг-дыр мен, ындыг кижки болганым ол-дур. Оон меңээ көргүскен авыралы хей черге барбаан: мен өске элчиннерге көөрдө, кызымак ажылдап келдим, ылавылаарга, мен-даа эвес, а менде бар апарган Бурганның авыралы болбайн канчаар. ¹¹ Ынчангаш силерге суртаалдаары-биле мээң-даа келгеним азы өске элчиннерниң-даа келгени хамаанчок. Бис шупту Христостуң катап дирилгенин суртаалдап турган бис, а силер анаа бүзүрөй берген силер.

* 14:34-35 Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо ийи шүлүктү 40-ги шүлүктүң соонда кириген.

Өлүглерниң катап дирлири

¹² Бир-тээ, бистиң суртаалдап турарывыс дег, Христосту өлүглерден катап диргискен болганда, өлүглерден катап дирлири болдунмас дээрзин силерниң чамдынаңар канчап шынзыдарыл? ¹³ Бир эвес өлүглерден катап дирлири болдунмас болза, Христос база катап дирилбээн ышкажыл. ¹⁴ А Христос катап дирилбээн болза, бистиң суртаалывыс-даа, силерниң бүзүрелиңер-даа хей черге барган-дыр. ¹⁵ Ынчан артында-ла Бурганга удур меге херечилер боор бис. Чүге дээрге Бурганның Христосту өлүглерден катап диргискенин суртаалдап турар-дыр бис, ынчалза-даа өлүглерниң катап дирилбезин шынзыдар болза, Ол Ону катап диргиспээн боор ышкажыл. ¹⁶ Өлүглерниң катап дирлири болдунмас болганда, Христос база катап дирилбээн боор-дур. ¹⁷ А бир эвес Христос катап дирилбээн болза, силерниң бүзүрелиңер үре-түннел чок-тур, бачыттарыңар база силерден чайлаваан хевээр-дир. ¹⁸ Ынчаарга Христоска бүзүрөп чорааш, өлгөн улус кажан кезээде калган боор-дур. ¹⁹ Христоска идегеливис чүгле бо амыдыралывыска херек турган болза, чырык чер кырында бистен кээргенчиг кымның-даа чогу ол-дур.

²⁰ Ынчалза-даа Христос херек кырында өлүглерден катап дирилген. Эң баштай ынчаар кылган Кижин ол болган! ²¹ Чүге дээрге өлүмнүн чангыс кижин дамчыштыр келгени дег, өлүглерниң катап дирлири база чангыс Кижин дамчыштыр кээр. ²² Өгбевис Адамның хайында шупту улустуң өлүрү дег, Христостун ачызында шупту улус амыдыралче эглип кээр. ²³ Ынчалза-даа катап дирилгеннер ээлчег ёзугаар катап дирлири: баштай — Христос, ооң соонда — Ол ээп келгенде — Аңаа бүзүрөөн улус. ²⁴ А ооң соонда төнчү кээр, Христос бүгү чагырыкчыларны, эрге-чагырганы азы кара күштерни базып, чок кылгаш, Бодунун Чагыргазын Бурган Адага хүлээдип бээр. ²⁵ Чүге дээрге Бурган Христостун хамык дайзыннарын Ооң буттарының адаанга чагыртпаан шаанда, Ол чагырар ужурлуг. ²⁶ Узуткаттырып каар эң сөөлгү дайзын — өлүм боор. ²⁷ Чүге дээрге Бурган «Бүгү чүүлдү Ооң буттарының адаанга чагырткан»^а. «Бүгү чүүлдү» чагырткан деп чугаалаза-даа, ол «Бүгү чүүлдү» Христоска чагыртып каан Бурганның оон аңгы турары билдингир. ²⁸ Ол бүгү чүүлдү Аңаа чагырткан соонда, Оглу Боду база бүгү чүүлдү Ооң чагыргазының адаанга берген Бурганга чагыртыр. Бурган бүгү өртемчейге бүрүн күчүлүг болзун дээш, ынчалдыр болур.

^а Ыд. ыр. 8:7.

²⁹ А оон башка өлүглер дээш, сугга суктуруп турар улус чүге ынчап турарыл? Өлүглер шуут катап дирилбес чүве болза, олар дээш, сугга суктурган херээ чүл? ³⁰ Бис база чүү дээш, боттарывысты базым санында-ла айыылга таварыштырып турар бис? ³¹ А мен, ха-дунма, хүннүн-не өлүмче уткуй чиге көөр-дүр мен, бистиң Дээрги-Чаяакчывыс Христос Иисустун мурнунга силер дээш чоргааралым-биле ону бадьткап болур мен. ³² Ефес хоорайга «араатан аңнар-биле» демисежип турган-дыр мен. Кижиниң угаап шыдаар харыы-биле бодаарга, оон кандыг ажык чедип алганым ол? Өлүглер катап дирилбес турган болза: «Ижип-чип аалы, эртен өлгүлээр болгай бис!»^а — дээр бе?

³³ Мегеледип албаңар! «Бак эш-өөр эң эки аажы-чанны үрээр». ³⁴ Угаан-сарыылдыг, ак сеткилдиг амыдыралче эглип келиңер, бачыт үүлгедирин соксадыңар! Араңарда Бурган дугайында билиг чок улус бар-дыр, силерни ыяттырар дээш, ону чугаалап турарым бо.

Катап дирлип келген чаа мага-бот

³⁵ А бир-ле кижин айтырар боор: «Өлүг улус канчап катап дирлирил? Олар ээп кээрге, мага-боду кандыг боорул?» ³⁶ Сээдениңни! Сээң тарып турар үрезиниң, өлбөөн шаанда, тыңгарлып, өзүп үнмес. ³⁷ Тарыыра, бүдүн үнүштү эвес, а тас үрезинни — кызыл-тасты азы өске-бир үрезинни — черге хөмер болгай сен. ³⁸ А Бурган ооң мага-бодун күзөөн аайы-биле хевирлеп, үрезин бүрүзүңге хууда мага-ботту хайырлаар. ³⁹ Амылыгларның мага-боттары дөгере дөмей болбас: кижиниң мага-боду дириг амытанныңдан, дириг амытанның — куштуундан, а куштуу — балыктыңдан ылгалдыг. ⁴⁰ А ол ышкаш дээрниң чырымалдарының мага-боттары болгаш черниң мага-боттары бар. Ынчаарга дээрниң мага-боттарының өндүр чагаайы бир янзы, а черниң мага-боттарының — өске янзы. ⁴¹ Хүннүн өндүр чайынналчаа бир янзы, айның болгаш сылдыстарның чайынналчаа өске янзы. Сылдыстар база чайынналчаа-биле аңгыланьп турар.

⁴² Өлүглер катап дирлирге, база шак ындыг боор: черге ирип-чыдыр мага-ботту ажаап каар, а оортан ирип-чыдывас мага-бот көдүрлүр. ⁴³ Черге дүрзүзү бак мага-ботту ажаап каар, а оортан каас-чараш мага-бот көдүрлүр. Черге кошкак мага-ботту ажаап каар, а оортан күштүг мага-бот көдүрлүр. ⁴⁴ Черге чер кырынга амыдыраарыңга таарыштырган мага-ботту ажаап каар, а оортан дээрге амыдыраарыңга таарыштырган мага-бот көдүрлүр.

^а Ис. 22:13.

Черниң мага-боду бар болганда, дээрге хамааржыр мага-бот база бар-дыр. ⁴⁵ Бижилгеде: «Баштайгы кижиге боор Адам амылыг амытан апарган» — деп бижээн-даа болгай^а. А сөөлгү Адам* мөңгө амыдыралдын үнөр дөзү апарган. ⁴⁶ Амыдырал баштай дээрге эвес, а черге боттаныр, а ооң соонда — дээрге боттаныр. ⁴⁷ Баштайгы кижиге черден келген, дой-довурактан чаяаттыңан, а ийиги Кижиге* дээрден келген. ⁴⁸ Черниң кижизиге кандыгыл, чер кырында өске улус база шак ындыг. Дээрниң Кижизиге кандыгыл, дээрниң улузу база шак ындыг. ⁴⁹ Черниң кижизиниң омур-хевирин дөзөп алганывыс дег, дээрниң Кижизиниң омур-хевирин база дөзөп аар бис.

⁵⁰ Ынчангаш силерге чугаалап тур мен, ха-дунма: эът-бот болгаш хандан бүткен улус Бурганның Чагыргазын салгап ап шыдавас. Ол ышкаш ирип-чыдый бээр чүүл ирип-чыдывас чүүлдү салгап ап шыдавас. ⁵¹ Дыннанар, мен силерге чажыт илередиң: шуптувус өлү бербес бис, ындыг болза-даа Бурган шуптувусту өскерттиптер. ⁵² Сөөлгү бүрээ эдиптери билек, карак чивеш аразында, көнгүс хензиг өйде өскерлир бис. Ол эдиптерге-ле, өлүг улус ирип-чыдывас апарган туруп кээр, бис база өскерлир бис. ⁵³ Ирип-чыдыр чүүл ирип-чыдывас чүүлдү кедип аар, а өлүп-чидер чүүл өлүм чок чүүлдү кедип аар. ⁵⁴ А ирип-чыдыр чүүл ирип-чыдывас чүүлдү кедип аарга база өлүп-чидер чүүл өлүм чок чүүлдү кедип аарга, Бижилгеде: «Өлүм тиилелгеге бастырган-дыр! ⁵⁵ О өлүм, сээң тиилелгең кайыл? О өлүм, сээң шагар дылың кайыл?»^б** — деп бижээн сөстөр боттаны бээр.

⁵⁶ А өлүмнүң шагар дылы — бачыт-тыр, бачыттын күжү — ыдыктыг хоойлуда-дыр. ⁵⁷ Ынчалза-даа Бурганга өөрүп четтирээли, Ол Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христосту дамчыштыр тиилелгени биске хайырлады! ⁵⁸ Ынчангаш, эргим ха-дунмам, туруштуг болгаш чайгылыш чок бооп көрүңер. Дээрги-Чаяакчының даандырган ажил-херээңге бүгү бодунарны бараалгадыңар. Дээрги-Чаяакчы дээш кылган ажил-херээңер хилис барбазын билер-ле болгай силер.

* ^{15:45,47} Сөөлгү Адам/ийиги Кижиге — Дээрги-Чаяакчы Иисус Христосту ынча деп турары ол.

** ^{15:55} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөр эвес, а: «О өлүм, сээң шагар дылың кайыл? О тамы, сээң тиилелгең кайыл?» — деп сөстөр бижээн.

^а Э. д. 2:7. ^б Ис. 25:8; Ос. 13:14.

Иерусалимде бүзүрөөңерге хайырлал чыыры

16 ¹ А ам Бурганның чонунга акша-хөрөңгиге чыырынга хамаарыштыр: Галатияның Бурганга бүзүрөөңер ниитилелинге айтып берген чүүлүмнү силер база кылыңар. ² Улуг-хүн санында силерниң кижиге бүрүзү, арга-шинээн барымдаалап, берип шыдаар хире акшазын бажыңыңа шыгжап алзың. Мен чедип кээримге, акша чыгган херээ чок болзун дээш, ынчалдыр кылыңар. ³ А мен силерге чеде бергеш, бодунарның шилип алган улузуңарга эки үнелел берген чагаалар бижээш, чыып алганыңар хайырлалды Иерусалимге чедирзиннер дээш чорудуптар мен. ⁴ Мээң база ынаар чедерим херек апарза, олар мээң-биле кады чоруптарлар.

Аян-чоруктар төлөвилели

⁵ А мен силерге Македонияны таварып эрткеш, чеде бээр мен (ам Македонияны кежир чоруптарым ол). ⁶ Мен силер-биле кады элээн үе дургузунда, харын мырыңай кышты өттүр, артып каарым чадавас. Ооң соонда кайнаар-даа баар апарзымза, орукче үдеп, дузалажыр силер. ⁷ Мен ам силер-биле чүгле орук ара, чай кадында ужуражыр хөннүм чогул, харын Дээрги-Чаяакчының чөпшээрели-биле силерниң элээн үр боорумга идегеп тур мен. ⁸ А ам Ефес хоорайга Беженги хөннүн байырлалыңа чедир турар мен*. ⁹ Мээң удурланыкчыларым хөй-даа болза, аңаа улуг ажил-херек чогудар арганы берип турар делгем орук ажыттыңан-дыр.

¹⁰ Тимофей силерге чеде бээрге, аранарга тургаш, ооң сестир чүвези чок болзун дээш, сагыш салыңар. Мен ышкаш, ол база Дээрги-Чаяакчының ажил-херээн бүдүрүп турар болгай. ¹¹ Ынчангаш кым-даа ону куду көрбезин. Ол меңээ чедип келзин дээш, ону орукче эп-найыралдыг дөгериңдирип, үдептиңер. Мен Тимофейни бүзүрөөң эш-өөр-биле кады манап турар болгай мен.

¹² Бүзүрөөң эживис Аполлос дугайында: мен ооң бүзүрөөң эш-өөрү-биле кады силерге чеде бээрин аажок дилээн кижиге мен. Ынчалза-даа ооң силерге ам чеде бээр хөннү шуут чок-тур. Арга бар апаарга-ла, ол силерге чеде бээр.

* ^{16:8} Беженги хөннүн байырлалы — иудейлерниң (а ол ышкаш христианнарның) кол байырлалдарының бирээзи. Частың ортаа үезинде Израильге дүжүт ажаалдазын байырлаар байырлал.

Түүнел дилеглер, байыр чедиришикиннери

¹³Серемчилелдиг болунар, бүзүрелден быжыг тутунунар, туруштуг болунар, күштүг болунар! ¹⁴Кылып турар бүгү чүүлүнерни ынакшыл-биле кылынар!

¹⁵Ха-дунма, Стефанның өг-бүлезин билир силер, олар Ахаия де-вискээринге Христоска эн баштай бүзүрөй бергеш, боттарын Бурган-ның чонунга бараан болдурган улус болгай. Ынчангаш силерден дилээрим болза: ¹⁶шак ындыг улусту, а ол ышкаш олар-биле кады ажылдап, дуза кадып турар бүгү улусту тооп дыннап, хүндүлөп чо-рунар. ¹⁷Стефан, Фортунат болгаш Ахаик олар бээр чедип кээрге, аажок өөрүп тур мен. Чанымда чок силерни олар меңээ солуп турлар. ¹⁸Олар мээң база силерниң сеткил-сагыжыңарны сорук кирипти-лер. Ындыг улусту үнелеп чорунар!

¹⁹Асияның Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдери силерге байыр че-дирип турлар. Акила биле Прискилла, а ол ышкаш оларның бажы-нында чыгып турар бүзүрөөннер база силерге Дээрги-Чаяакчының ынакшылы-биле байыр чедирдилер. ²⁰Бо черде бүгү ха-дунма силер-ге байыр чедирип тур. Ыдыктыг ошкаашкын-биле бот-боттарыңарга байыр чедиринер.

²¹Дараазында сөстөрни бодум холум-биле бижидим: Павелден байыр. ²²Дээрги-Чаяакчыга ынак эвес кижини Оон бүрүнү-биле аңгы-латтырзын! Маранафа – О Дээрги-Чаяакчы, чедип кел! ²³Дээрги-Ча-аякчы Иисустуң авыралы силерге бактаазын! ²⁴Мээң ынакшылым Христос Иисустуң ачызында силер бүгүде-биле кады болзун!*

* ^{16:24}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо шүлүк «аминь» деп сөс-биле төнгөн.

КОРИНФИЧИЛЕРГЕ ИЙИГИ ЧАГАА

Кириилде сөстөр

1 ¹Бурганның күзел-соруу-биле Христос Иисустуң элчини болган Павелден база бүзүрөөн эживис Тимофейден байыр. Коринф хоо-райда Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге, а ол ышкаш бүгү Ахаияда чурттаан Бурганның шупту улузунга бижидим.

²Бурган Адавыс болгаш Дээрги-Чаяакчы Иисус Христостан келген авырал биле амыр-тайбын силерге бактаазын!

Павелдин, аргалал дээш, Бурганга өөрүп четтиргени

³Бурганга, Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостуң Адазынга алдар! Өршээлдиг Адага база бисти аргалап, деткип чоруур Бурганга алдар! ⁴Бурганның бисти аргалаанының ачызында айыыл-халапка таварыш-кан улусту аргалап шыдаар кылдыр, кандыг-даа айыыл-халаптарга таварышканывыста, Ол бисти аргалап чоруур. Оларны Бурганның биске көргүскен аргалалы-биле аргалап турар бис. ⁵Дөгере үлежип турарывыс Христостуң хилинчээ кайы хире көвүдээрил, Христосту дамчып, биске кээр аргалал база ол хире көвүдээр болгай. ⁶Айыыл-халаптарны шыдажып эртип турар болзувусса, силерниң аргалалы-нар база камгалалыңар дээш, оларны шыдажып эртип турарывыс ол-дур. Бурган бисти аргалап турар болза, силерни аргалап шыдаар боорувус дээш; бистин шыдажып эртип турар хилинчээвис дег хилинчекти шыдажып эртеринерге дузалаарывыс дээш, аргалап турар-дыр. ⁷Силер дугайты идегеливис быжыг: чүгле хилинчээвисти эвес, а аргалалывысты база үлежип турарыңарны билир болгай бис.

⁸Ынчангаш, ха-дунма, Асияга көрүп эрткенивис шенелделер силер-ге база билдингир боорун күзедивис. Ол дээрге хөлүн эрттир, кижини шыдажыр аргажок айыыл-халаптар болган, амы-тынныг артар идегеливис-даа чок турган. ⁹Ишти-хөңнүвүс өлүмге шииттирип алган улустуу дег турган. Боттарыңа идегээрин соксаткаш, өлүглерни-даа

катап диргизиптер Бурганга идегей берзиннер дээш, биске ол бүгү ынчаар болганы ол. ¹⁰ Бурган бисти халаптыг өлүмден адырып каан болгаш моон сонгаар-даа адырар. Ол бисти өлүмден ам-даа адырар дээрзинге идегээр бис. ¹¹ Силер база бис дээш мөргүп, биске дузалаар болзунарза, шак ындыг болур. Ынчан хөй улустун мөргүлүн дыннап, Бодунун өршээлин биске хайырлааны дээш, шак ол хөй улус Бурганга өөрүп четтирер.

Павелдин коринфичилерге кээр болгаш, саадааны

¹² Бо делегейге амыдыралывыска (ылангыя силерге хамаарылгавыска) бодувусту ажит-чажыт чокка, Бургандан кээр ак сеткил-биле ап келген бис – арын-нүүрүвүс-даа ону бадыткап шыдаар; ол дээш, чоргаарланыр бис. Кижинин мерген угаанынга эвес, а Бурганнын авыралынга ынанып, бодувусту ап чоруур бис. ¹³⁻¹⁴ Силерге-даа болза, номчуп база угаап шыдаар чүвенерден ангыда, чүнү-даа биживейн турар мен. Бисти ам элээн билип алганыңар дег, эчизинге чедир билип аарыңарга идегээр бис: бистин Дээрги-Чаяакчывыс Иисустун ээп кээр хүнүнде, силер дээш, чоргаарай бээр бис, силер база бис дээш чоргаарап бооруңарны билип каар силер.

¹⁵ Ындыг боорунга бүзүрелдиг болгаш, мени дамчыштыр ийи дакпыр ачы-буян алзыннар дээш, ынчан-на силерге чеде бээрин күзеп турдум. ¹⁶ Македонияже орук ара силерге чеде бээрин, а ооң соонда Македониядан дедир чоруп ора, оон силернин дузаңар-биле Иудеяже чоруур дээш, база катап силерге кире дүжерин бодап алган мен. ¹⁷ Ынчаар күзеп тура, таанда-ла бодал чок болганым ол бе? Таанда-ла мен бо делегейнин эрге-ажыыңа чагыртып, «чок» деп бодап тура-ла, «ийе» деп, а «ийе» деп бодап тура-ла, «чок» деп турарым ол бе? ¹⁸ Бурган мээң шынчы херечим боор: силерге берген аазаашкыным бирде «ийе», бирде «чок» бооп, чайгылып турбаан. ¹⁹ Бистин: мээң, Силаның база Тимофейнин силерге сургаалдаанывыс Бурганның Оглу Иисус Христоска кажан-даа шак ол ийи арынның, «ийе», «чок» деп денге чугаалаар чорук турбаан. Харын Ында чүгле «ийе» бар-дыр. ²⁰ Чүге дээрге Бурган чеже-даа аазаашкын берген болза, олар шупту Христосту дамчыштыр «ийе» бооп бадыткаптыңар. Ынчангаш бис Ону дамчыштыр Бурганны алдаржыдары-биле «Аминь – ылап-ла ындыг» деп чугаалап тур бис. ²¹ Бурган бисти Бодунга бараан боору-биле шилип алгаш, Христоска хамааржыр кылдыр силер-биле кады быжыктырып турар. ²² Ол бисти Бодунун танмазы-биле демдектеп, Бодунун Сүлдезин магадылал кылдыр бистин чүректеривиске синирип берген.

²³ Бурганны мээң херечим кылдыр кыйгырып, амы-тыным-биле дангыраглап тур мен: мынчага чедир Коринфиге ээп келбээн чылдагааным – силерни хайыраалаанымда. ²⁴ Бодувусту силернин бүзүрелиңерни башкарар дээргилер кылдыр санавайн, харын чүгле силернин-не өөрүшкүңер дээш, силер-биле кады ажылдап турарывыс ол-дур, а силер бүзүрел ачызында чайгылыш чок-тур силер.

2 ¹ Силернин хөңнүңер баксыратпас дээш, силерге база катап бар-базын быжы-биле шийтпирлеп алдым. ² Силернин хөңнүңер баксырадып турар болзумза, бодумнун-на мунгарадып кааным силерден өске, мени өөртүп, хөңнүм чазап турар кым-даа чок. ³ Мени өөртүр ужурлуг улус, силерге чеде бээримге, хөңнүм баксыратпазын дээш, дем бир чагааны бижээн ужурум ол. А мээң өөрүшкүм шуптуңарның өөрүшкүңер боор деп, силер бүгүдеге бүзүрээр мен. ⁴ Мен ол чагааны аажок мунгарап-деңгереп, караамның суун төп, хөрөкчүрээм дакпыжап оргаш, бижээн мен, ынчалза-даа силернин хөңнүңер баксырадыр дээш эвес, а силерге ынакшылымның кайы хире күштүүн билип алзыннар дээш.

Улустун хөңнүн баксыраткан кижини өршээри

⁵ Араңарда хөңнүм карарткан бир кижини бар деп бодаар болзунарза, ол мээң эвес, а бети диге (хөөретпес дээш, ынчаар чугааладым) шуптуңарның хөңнүн карартып каан болгай. ⁶ Силернин хөй кезинернин кеземчези-ле ол кижиге четчир боор. ⁷ А ам ону өршээп, деткээнинер дээре, оон башка ооң сеткил-хөңнү мунгарап, ийлей бээр. ⁸ Ынчангаш силерден дилеп тур мен: аңаа ынаанарны шынзыдып көрүңер! ⁹ Шенелделерни шыдажып эрткениңерни, бүгү чүүлдерге дыңнангыр бооп турарыңарны билип аар дээш, ол чагааны бижээн болгай мен. ¹⁰ А кымны өршээр-дир силер, мен база ол кижини өршээр мен. А мээң өршээлим дээрге (ол кижини өршээп боор чүүл менде ылап-ла бар болза), ону Христостун мурнунга силер дээш, ¹¹ эрлик бисти кажарлап кааптазын дээш, өршээгеним ол-дур. Бис эрликтин кара сагыштыг бодалдарын эки билер болгай бис.

Буянын Медээни ак сеткилдии-биле нептередири

¹² Ынчаарга Христос дугайында Буянын Медээни медеглээр дээш, Троида хоорайга чедип кээримге, Дээрги-Чаяакчы ажык орукту меңээ белеткеп каан болду. ¹³ Ындыг болза-даа сеткил-сагыжым оожургап шыдавады, чүге дээрге бүзүрөөн эжим Титти оон тыппайн бардым.

Ынчангаш ында Бурганга бүзүрөөннер ниитилели-биле байырлаш-каш, Македонияже чорупкан мен.

¹⁴ Бурганга өөрүп четтирдим — Ол бистиң Христоска башкарты бергенивис дамчыштыр Бурганның тиелелгезин көргүзүп турар база Христос дугайында билигни, чаагай чыт дег, чер болганга тарадып чоруур. ¹⁵ Чүгө дээрге бис камгалалдың оруу-биле-даа бар чыдар база өлүмнүң оруу-биле-даа бар чыдар улустуң аразында Христостуң Бурганга кывыскан чаагай чыттыг өргүлү бис. ¹⁶ Чамдык улуска бис — чүгле өлүмнүң бак чыды бис, а өске улуска — амыдыралдың тынгарыкчы чаагай чыды бис. Кым ол үүлени эдилеп шыдаарыл? ¹⁷ Хөй-ле улус дег, олча-ажык харааш, Бурганның Медээзин хажытпайн турардыр бис. Харын ак сеткилдиивис-биле, Бурганның чоруткан улузу дег, Христос-биле сырый харылзаалыг бооп, Бурганның мурнунга суртаалдап турар бис.

Чаа Дугуржулга-чагыгга бараан боору

3 ¹ Ам база катап бодувуска эки үнелел бээрин оралдажып турбаан бис бе? Таанда-ла биске база, өске улуска ышкаш, силерге бижээн азы силерниң бижээниңер эки үнелелдиг чагаалар херек бе? ² Чок ыңар! Силер боттарыңар — бистиң чагаавыс силер! Бистиң чүректеривиске бижиттинген, бүгү улустуң билири, кижилер бүрүзүнүн номчуп турары чагаа силер. ³ Бистиң бараан болушкунувус ачызында Христостуң бижээн чагаазы — силер-дир силер. Ындызын бүгү улус көрүп турар. Будук-биле эвес, а дириг Бурганның Сүлдези-биле бижээн; калбак даштарга эвес, а кижилерниң чүректеринге бижээн чагаа силер.

⁴ Бурганның мурнунга силер дээш шак ындыг бүзүреливис Христостуң ачызында бар. ⁵ Бараан боор арга-шинээвис бистен үнүп турар деп шыдавас бис, ынчаар бодапкы дег чүү-даа чүве бистиң боттарывыста чок. Ындыг арга-шинээвис чүгле Бургандан келген. ⁶ Ол биске Чаа Дугуржулга-чагыгга бараан боор арга-шинекти хайырлаан. Чаа Дугуржулга-чагыгда үжүк азы бижимел ыдыктыг хоойлу эвес, а Сүлде кол черни ээлеп турар. Чүгө дээрге үжүк өлүмге чедирер, а Сүлде амыдыралды хайырлаар.

⁷ Калбак даштарга оюп каан үжүктерге үндезилээн эрги Дугуржулга-чагыгга — өлүмче аппаар ыдыктыг хоойлуга бараан боору кайы хире алдарлыг ийик, сактып келиңерем. Алызы барып, ындыг алдар арлып чиде-даа бээр болза, Моисейниң ол алдарга шондуруп, чайыннаан арнынче чиге көргөш, израиль чоннуң караа чылчырыктап

турган болгай. ⁸ А Сүлдеге хамааржыр Чаа Дугуржулга-чагыгга бараан боору оон кайы хире алдарлыг боор уjurлуг деп?! ⁹ Шииткелге чедирер ыдыктыг хоойлуга бараан боору ындыг чайынналчак алдарга бүргеткен болза, агартышкынга чедирер Чаа Дугуржулга-чагыгга бараан боору оон кайы хире өндүр улуг алдарлыгыл! ¹⁰ А Эрги Дугуржулга-чагыгнын алдарынын чайынналчаа оон артык улуг алдарнын чайынналчааның мурнунга бүлүрере берген. ¹¹ Арлып чиде бээр чүүл безин чайынналчак алдарлыг болза, арлып читпес чүүл оон кайы хире өндүр улуг алдарлыгыл!

¹² Бир-тээ, бисте шак ындыг идегел бар болганда, ажык-хостуг суртаалдап тур бис. ¹³ Израиль чон шак ол арлып чиде бээр алдарнын төнчүзүн көрбезин дээш, арнын шывыг-биле шып турган Моисейге дөмей болбас бис. ¹⁴ Ынчалза-даа оларнын угаан-бодалы чүве эскербес хевээр-дир. Бөгүнге чедир, Эрги Дугуржулга-чагыгнын сөстөрүн номчуп турда, ол шывыг оларнын угаан-бодалындан ап кагдынмаандыр, чүгө дээрге ону чүгле Христостуң ачызында ап кааптып боордур. ¹⁵ Бөгүнге чедир, Моисейнин хоойлузун номчуп турда, ол шывыг оларнын чүректерин шып арткан хевээр-дир. ¹⁶ Ынчалза-даа кижилер Дээрги-Чаяакчыже эглирге, ол шывыгны ап кааптар. ¹⁷ А ол Дээрги-Чаяакчы дээрге Сүлде-дир, ынчаарга Дээрги-Чаяакчынын Сүлдези кайда барыл, ында хосталга бар. ¹⁸ А бис шупту, шывыг-биле дуглаваан арыннарлыг бооп, Дээрги-Чаяакчынын алдарынын чайыннаажын, көрүнчүкте дег, көрүп турар бис. Ынчан Ооң овор-хевиринге улам-на дөмейлежип, улам-на чайынналчак алдар-биле чырып, өскерлир бис. Ол өскерилгевисти Дээрги-Чаяакчы боттандырар, а Ол дээрге Сүлде-дир.

Бараан бооп турар кошкак улуста бар Бурганның эртине-байлаа

4 ¹ Ынчангаш бис — Бурганның шак ындыг бараан болушкунну Бодунуң өршээлдий-биле хүлээндирип каан улузу, сорук-күжүвүс кошкаш дивес бис. ² Ынчанмайн канчаар, ыянчыг боорга, чажырар ажыл-херектерден ойталаан болгай бис; кажарлавайн база Бурганның Медээзин хажытпайн турар болгай бис. Харын алыс шынны ажык-биле медеглеп, Бурганның мурнунга, боттарывысты бүгү улустуң арын-нүүрүнге хүлээдип турар бис. ³ Бистиң медеглеп турарывыс Буянын Медээ кандыг-бир кижиге дуглалдыр шыптына берген-даа болза, ол чүгле өлүмнүң оруу-биле чоруп олар улуска дуглаглыг боор. ⁴ Амгы бо делегейниң «бурганы» — эрлик шак ол бүзүрөөн улустуң угаан-бодалын чүве эскербес кылып каарга, олар Христостуң

алдарының дугайында Буянның Медээниң чырыын көрбес-тирлер, а Христос — Бурганның* овор-хевири болгай. ⁵Боттарывысты алдаржы-дар дээш, суртаалдавайн турар болгай бис, харын Иисус Христос — Дээрги-Чаяакчы дээрзин, а бис — Иисус дээш, силерниң чалчаларынар бис дээрзин суртаалдап турар болгай бис. ⁶«Дүмбейден чырык чырып келзин» — деп чугаалаан Бурган, Иисус Христостун арнында чыраан Бодунун алдарын бисти билип алзын дээш, чүректеривиске чайынналдыр чырый берген.

⁷Ол эртине-байлакты шыгжаан улус чүгле бөдүүн дой савалар дег бис. Ындыг болганывыста, шак ол дээди күштүн бистен эвес, а Бургандан кээп турары илдең-дир. ⁸Бисти чүк бүрүзүндөн кызып-кыйып турар, ынчалза-даа бастырып албаан бис. Аай-бажын тыппастай бээр бис, ынчалза-даа идегеливис ышкындырбаан. ⁹Бисти истеп сүрүп турар, ынчалза-даа Бурган бисти кагбаан. Доңгайтыр шаптырып аар бис, ынчалза-даа узуткаттырбаан бис. ¹⁰Иисустун амыдыралы база бистиң мага-бодувуска илереп келзин дээш, Иисустун өлүмүн мага-боттарывыска үргүлчү ап чоруур бис. ¹¹Иисустун амыдыралы база өлүмнүг мага-бодувуска бодун илеретсин дээш, бисти — дириг улусту, Иисус дээш, үргүлчү өлүмге онаап турар. ¹²Ындыг болганда өлүм бодунун салдарын биске көргүзөргө, амыдырал бодунун салдарын силерге көргүзүп турар-дыр.

¹³«Мен бүзүрей берген мен, ынчангаш чугаалап турдум»^а — деп Бижилгеде бижээн бүзүрелди берип турар Сүлде бисте бар болганда, бис база бүзүрей бергеш, чугаалап турарывыс бо. ¹⁴Билир бис: Дээрги-Чаяакчы Иисусту катап диргискен Бурган бисти база Ооң-биле катай катап диргизиптер болгаш силер-биле кады Бодунун мурнунга тургузуптар. ¹⁵Силерге ачылыг болзун дээш, хилинчек көрүп турар болгай бис. Ооң түннелинде Бурганның авыралы улам-на хөй улусту бүргей ап турар; Бурганны алдаржыдары-биле оларның өөрүп четтиришкени улам-на хөй куттулуп турар.

¹⁶Ынчангаш сорук-күжүвүс кошкаш дивес. Харын бистиң даштыкы мага-бодувус элеп, харыксыраза-даа, иштики ужур-уткавыс хүн бүрүзүндө чаартынып орар. ¹⁷Түр када көөр, ажып эртери белен хилинчээвис биске эгээртинмес улуг мөңгө алдар эккээр, ол алдар

* ^{4:4}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Бурганның» деп сөске «көзүлбес» деп сөстү немээн.

^а Ыд. ыр. 115:1.

хилинчээвисти хөй катап чая базар. ¹⁸Көрүжүвүс көстүр чүүлче эвес, а көзүлбес чүүлче угланган. Чүгө дээрге көстүр чүүл — түр када, а көзүлбес чүүл — мөңгө.

Мөңгө амыдыралды манаары

5 ¹Билир бис: чер кырында түр када чадырывыс — бистиң мага-бодувус буступ кээп дүжер болза, дээрде турар мөңгө, кижжи холу тутпаан бажынывыс бар. Ону биске Бурган хайырлаар. ²Дээрниң ол шывыын каыттанып аарын четтикпейн манап, амдызында маңа тура, уё-човуурувус төп турар-дыр бис. ³Шак ынчаар кеттинип алгаш*, бис моон сонгаар чанаш болбас бис. ⁴Ынчалза-даа ам дээрзинде бис шупту мага-бодувустун чадырында хевээр бооп, бергедеп човууртап турар бис. Черде мага-бодувустан адырлып аар дивээн бис, ындыг болза-даа өлүмнүг чүүлдү амыдырал бодунга синирип алзын дээш, дээрниң мөңгө хевин каыттанып алыксап турар бис. ⁵Шак ол сорулга ужун Бурган бисти белеткээн болгаш азаашкынын күүседириниң магадылалы кылдыр Бодунун Сүлдезин биске берген.

⁶Ынчангаш бис үргүлчү сорук-күштүг бис база ол ышкаш мону билир бис: черде мага-бодувуска чурттап турар үевисте Дээрги-Чаяакчыдан ыракта, хары черде турар дег бис. ⁷(Бис каракка көстүр чүүл-биле эвес, а бүзүрел-биле амыдырап турар болгай бис.) ⁸Сорук-күштүг бооп, мага-бодувустан үндүр көшкеш, Дээрги-Чаяакчының чанынга туруп аарын дээрде деп көөр бис. ⁹Ынчангаш черде мага-бодувуска чурттап-даа тургаш азы хары черге-даа тургаш, бистиң эң-не улуг чүткүлүвүс — Ооң сеткилинге кирери болзун. ¹⁰Чүгө дээрге черде мага-бодувуска амыдырап тура, кылган бүгү буянның-даа, бузуттут-даа херектеривис дээш, шаңналды азы кеземчени ап, бис шупту Шииткекчи Христостун мурнунга турар ужурлуг бис.

Эптежилгени суртаалдаар даалга

¹¹Ынчангаш бис, Дээрги-Чаяакчыдан коргары деп чүл дээрзин билир болгаш, улусту бүзүредип турар бис, а бистиң кымнар боорувус Бурганга билдингир; силерниң арын-нүүрүнер база ону билир дээрзинге идегээр мен. ¹²Бис боттарывысты база катап силерниң мурнарга мактаар бодавадывыс. Бис дээш, чоргаараар органы силерге берип тур бис. Ынчан силер чүректе шыгжаттынган чүүл-биле эвес,

* ^{5:3}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Кеттинип алгаш» эвес, а «Хеп кетпээн-даа болза» деп бижээн.

а даштыкы байдалдар-биле мактанган улуска удур харыы берип шыдаар силер. ¹³Угаанывыс анаа эвес-даа бооп турза, Бурган дээш, ындыывыс ол-дур. А чарт угаанныг бооп турзувусса, силер дээш, ындыывыс ол-дур. ¹⁴Христостун ынакшылынга башкарты бергенивис бисти мындыг түннелге эккелген: бүгү улус дээш, бир Кижиге өлү берген болза, бүгү улус база өлү бергени ол-дур. ¹⁵Ооң бүгү улус дээш өлүмүнүн сорулгазы мындыг турган: амылыг арткан улус ам бодун бодап эвес, а олар дээш өлгөн база өлүглерден катап дирилген Ону бодап амыдыраар ужурлуг.

¹⁶Ындыг болганда бис ам моон сонгаар кымны-даа кижиге хамаарышкан хемчээл-биле хемчээвейн турар бис. Христосту кажан-бир шагда база ынчаар хемчээп чораан болзувусса, ам ынчаар хемчээвес апарган бис. ¹⁷Ынчангаш Христос-биле сырый харылзаалыг апарган кижиге ам Бурганның чаа чаялгазы боор. Эрги чүве эрте берген — чаа ёзу-чурум догуннай берген. ¹⁸А ол бүгү Бургандан келген. Ол Христосту дамчыштыр бисти Боду-биле эптештиргеш, улусту Боду-биле эптеширер даалганы биске берип каан. ¹⁹Бурган кижиге төрелгетенниң кем-буруузон ооң кырынга дүжүрбейн, Христосту дамчыштыр Бодун бо делегей-биле эптештиргеш, эптежилге дугайында медээни тарадырын биске дааскан.

²⁰Ындыг болган төлээде бис — Христостун бүрүн эргелиг элчиннери бис, Бурган Боду бисти дамчыштыр улусту кыйгырып турар. Христостун өмүнээзинден силерге аажок улуг дилеглиг бис: Бурган-биле эптежип алыңар! ²¹Бурган кажан-даа бачыт үлгетпээн Кижиге бистин бачыдывыс дээш, кеземче онааган. Христос-биле сырый харылзаалыг апаргаш, Бурганның мурнунга актыг боорувус дээш, ынчалдыр бүткени ол.

6 ¹Бис, Бурган-биле кады ажылдап турар улус, силерден аажок дилеп тур бис: Ооң хайырлаан авыралын хүлээп алган болганыңарда, ол ажык чок калбазын! ²Бурган мынча деп турар болгай: «Таарымчалыг үеде Мен сени дыннап каан мен; камгалал хүнүнде Мен сеңээ дузалаан мен»^а. Ам дыннаңар: ол таарымчалыг үе, ол камгалал хүнү келген ышкажыл!

³Бистин бараан болушкунувусту кым-даа чемелезезин дээш, кымга-даа моондак тургузар хөңнүвүс чок. ⁴⁻⁵Харын бодувусту бүгү чүүлдерге Бурганга бараан болган улус кылдыр көргүзүп, бүгү шенелделерни: айыыл-халаптарны, түрегделди, аар-бергелерни, эттедип-соктуарын,

^а Ис. 49:8.

кара-бажыга хоругдаттырарын, биске удур үймээн-хөлээзин үндүрерин, чилчик үстүр ажыл-ишти, уйгу чок дүннерни, аштап-суксаарын шыдамык ажып эрттип турар бис. ⁶Бисте арыг амыдырал, билиг, шыдамык чорук, буянныг чорук, Ыдыктыг Сүлдениң ачы-буян хайырлалдары, чүректин ханызындан ынакшыл, ⁷алыс шынның Медээзи, Бурганның күчү-күжү база бар. Бис буянныг чоруктун чепсектери-биле камгаланырынга-даа, халдаарынга-даа белен бис. ⁸Алдар-хүндүге-даа, ат-алдарывыстың баксыраарынга-даа, нүгүлдедиринге-даа база мактадырынга-даа белен бис. Бисти мегечилер деп турза-даа, ак сеткилдиг бис. ⁹Ат-сурагжываан деп турза-даа, улуска билдингир бис. Өлгөн деп турза-даа, көрүнерден — дириг-дир бис! Бисти кезетсе-даа, өлбөөн-дир бис. ¹⁰Бисти мунгаратсаза-даа, үргүлчү өөрүп турар бис. Ядыы-даа болзувусса, хөй улусту байыдып турар бис. Чүвүс-даа чок, куруг-даа болзувусса, бүгү чүүлү эдилеп турар бис.

¹¹Коринфичилер, силер-биле ажык, хостуг чугаалаштывыс. Чүректеривисте чүү барын силерге тө каап бердивис. ¹²Силерге аажок хандыкшаан бис, а силер база биске ындыг хамаарылгалыг боорундан тыртылар-дыр силер. ¹³Бодумнуң ажы-төлүмге дег, силерге чугаалап тур мен: биске база шак ындыг хамаарылгалыг болуңар, чүректериңер биске ажыдып беринер!

Бурганга бердинген амыдыралче кыйгырыг

¹⁴Бурганга бүзүрөвээн улус-биле чаңгыс дөңгү кетпенер. Бурганга шынчы чорук-биле бачыттын аразыңа кандыг харылзаа турарыл? Чырык биле дүмбейнин аразыңа дөмей чүү барыл? ¹⁵Христос биле Велиарның* аразыңа эп-сеткил турар бе? Азы бүзүрөвээн кижиге дөмей чүү барыл? ¹⁶Бурганның өргээзи биле дүрзү-бурганнарда дөмей чүү барыл? А бис** — дириг Бурганның өргээзи-дир бис. Бурган мынча дээн-не болгай: «Мен оларның аразыңче көжүп келгеш, олар-биле кады чурттап бээр мен. Мен оларның Бурганы апаар мен, а олар Мээң чонум апаар»^а. ¹⁷«Ынчангаш оларның

* ^{6:15} Велиар — Чамдыкта эрликтин бир ады кылдыр ажыглаттынып турган. Велиал деп аттын бир адаар хевири, еврей дылда «Көңгүс үне чок» дээн сөстен укталган ат.

** ^{6:16} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «бис» эвес, а «силер» деп бижээн.

^а Лев. 26:11-12; Иез. 37:27.

аразындан үнө беринер, аңгыланып алынар – деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалап турар, – арыг эвес чүүлге дегбенер, Мен ынчан силерни хүлээп аар мен»^а. ¹⁸«Мен силерниң Адаңар апаар мен, а силер мээң оглу-кызым апаар силер» – деп, Бүрүн күчүлүг Бурган чугаалаан^б.

7 ¹Эргим эш-өөрүм, ындыг аазаашкыннарны биске берген-дир. Ынчангаш мага-ботту болгаш сүлдени бужартадыптар бүгү чүүлдөн арыгланып аалы, Бурганны хүндүлээн коргуушкун-биле бодувусту Бурганга бүрүнү-биле бараалгадып, амыдыраалы!

Бачыдын билинген коринфичилер дээш, Павелдиң өөрүшкүзү

²Чүректеринерге турар черден биске хостап беринер! Бис кымны-даа хомудатпаан, кымга-даа хора чедирбээн, кымдан-даа олча-ажык хараваан болгай бис. ³Силерни буруудадыр дээш, чугаалавайн тур мен. Моон мурнунда база чугаалап турдум чоп: өлүр-даа болза, силер-биле кады өлүрүнге чедир, амыдыраар-даа болза, силер-биле кады амыдыраарыңа чедир, чүректеривисте ынчалдыр синниккен силер. ⁴Силерге бүрүнү-биле бүзүрээр мен, силер дээш, аажок чор-гаараар мен! Бүгү айыыл-халаптарывыс үезинде сагыжым аргалалга база эгээртинмес өөрүшкүгө бүргедип чор.

⁵Македонияга чедип келген соовуста безин, биске амыр-дыш турбаан болгай. Бисти бүгү чүктерден хай-халап кызагдаан: долгандыр чөңгээлиг аас-дыл, а сеткил-сагышта – коргуушкуннар. ⁶Ынчалза-даа сеткил-сагыжы ундараан бүгү улусту аргалап, деткиир Бурган Титтиң чедип келгени-биле бисти база аргалап, деткээн. ⁷Чүгле ооң чедип келгени-биле эвес, а силерниң ону аргалап, деткээниңер-биле база. Бисти кайы хире көрүксээниңерни, кайы хире хараадап мунгарааныңарны, мени дээш, кайы хире сагыш човап турарыңарны ол биске чугаалады. Ынчангаш мен оон-даа артык өөрүп-байырладым!

⁸А мээң чагаам хөңнүңер баксыраткан-даа болза, ол дээш, ам хараадавайн тур мен. Ол чагаам, үр эвес үеде-даа болза, хөңнүңер баксыратканын эскердим. Ынчангаш хараадаан-даа болзумза, ⁹мен ам өөрүп тур мен: хөңнүңер баксырааны дээш эвес, а кемзинген сеткилиңер ачызында бачыдынар билингениңер дээш. Хөңнүңер баксырааны Бурганның күзел-соруу-биле болган-на болгай, бис силерге кандыг-даа хора чедирбээн бис! ¹⁰Бургандан келген мунгарал бачытты минниринге чедирер, ындыг болганда камгалалга чедирер,

^а Ис. 52:11; Иез. 20:34. ^б 2 Хаан. 7:14.

ол дугайында хомудаан херээ чок. А бо делегейниң мунгаралы чүгле өлүмге чедирер. ¹¹Бодал көрүңерден: Бурганның күзел-соруу-биле хөңнүңер баксыраарга, чүү болган-дыр? Кем-буруунар чогуң көргүзөр дээш, кайы хире чүткүлдүг-дүр силер! Кайы хире хорадап база хөлзеп-дүвүрөп, кайы хире бисти көрүксеп, кайы хире чүткүлдүг бооп, кем-буруулуг кижини кайы хире кезедиксеп турар-дыр силер! Бо херекке арыңарны бүрүнү-биле шынзыткан силер. ¹²Ынчанганда мен силерге ол чагааны бижээн-даа болзумза, кем-буруу үүлгеткен кижини сойгалаар дээш-даа эвес, качыгдаан кижидээш-даа эвес, а Бурганның мурнунга биске кайы хире бердингениңер бодуңарга илден апарзын дээш, бижээн мен. ¹³Ооң түңнели бисти аргалап, деткиди!

А ол аргалалдан аңгыда, Тит өөрүп турар боорга, оон-даа артык өөрээн бис. Силер шупту ооң ишти-хөңнүңде кара дашты ап октапкан болгай силер. ¹⁴Мен ооң мурнунга силерни аажок мактап турган болгай мен, ам кээп, силер дээш, арным кыспады! Харын силерге чугаалап турар бүгү чүүлүвүс-даа, а ол ышкаш Титтиң мурнунга силерни мактаан чугаавыс-даа шынныг болду. ¹⁵А ам, ону канчаар тооп дыңнап турганыңарны, кайы хире хүндүткөп база коргуп хүлээп алганыңарны сактып келгеш, Титтиң силерге сеткилиниң ханызындан хандыкшыыры дам баар-дыр. ¹⁶Ынчангаш бүгү чүүлдөргө силерге идегеп боорум дээш, өөрүп тур мен!

Иерусалимде чурттаан христианнарга хайырлал чыылдазы

8 ¹Ха-дунма, Македонияның Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринге хайырлаан Бурганның авыралының дугайында билип ап көрүңер. ²Олар кадыг-дошкун шенелделерге таварышса-даа, кызыгаар чок өөрүшкүгө бүргеткен база кедергей ядыы боттары экииргээ-биле өй-хемчээл чок бай улус-тур! ³Оларның шыдаар шаа-биле, харын-даа шыдаар шаандан артыр, эки туразы-биле хайырлал берип турганын херечилээр мен. ⁴Бурганның улузунга дуза кадарыңа киржир өршээлди оларга көргүзөрин бистен дилеп, олар ээрежип турдулар. ⁵Шак ындыг боор деп, бис шуут манаваан бис! Олар хамыктың мурнунда боттарын Дээрги-Чаяакчыга бараалгатканнар, а ооң соонда Бурганның күзел-соруун ёзугаар биске база бердинипкеннер. ⁶Ынчангаш бис Титтен ачы-буянның ол ажыл-херээн, эгелеп алганы дег, силерниң араңарга эчизинге чедирерин дилээн бис. ⁷Силерде бүгү чүве четчир болгаш артар-дыр: бүзүрел-даа, чечен сөс-даа, билиглер-даа, чүткүлүңер-даа, бистин

ынакшылывыс-даа*. А ындыг болганда бо буянныг ажыл-херекке база экииргээнерни көргүзүнер.

⁸ Мен силерге айтышкын берген дег чугаалавадым. А өске улустун чүткүлдүүн силерге чугаалап тура, ынакшылынарнын шыннын шенеп турарым ол. ⁹ Бистин Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостун авыралдын билир-ле болгай силер. Ол Бодунун ядызын дамчыштыр силерни байыдары-биле, бай турган боду, яды апарган.

¹⁰⁻¹¹ Ол дугайты мээң, силерге ажыктыг болгу дег чүүлге хамаарыштыр, сүмем бо-дур: эрткен чылын-на эгезин салып алган, аажок күзеп-чүткээн ажыл-херээнерни ам эчизинге чедириңер. Эгезинде бодап алганыңар дег, чүткүлдүг болуңар, хайырлал бээрде, арга-шинээнер барымдаалаңар. ¹² Чүгө дээрге силерде күзел-чүткүл-ле бар болза, чүңөр чогуң эвес, а чүңөр барын барымдаалап, Бурган силерниң хайырлалыңарны хүлээп алыр.

¹³ Силерге аар-берге болзун, а өске улуска чиик болзун деп бодавайн тур бис. Чугаа бир дең боор дугайында чоруп турар. ¹⁴ Амгы үеде силерниң артыкшылыңар оларнын чединмесин долдуруп шыдаар, а ооң соонда оларнын артыкшылы силерниң чединмезиңерни долдуруп. Шак ынчалдыр деңнежилге тургустуңар. ¹⁵ Бижилгеде мынчаар бижээн болгай: «Хөйүнү чыып алган кижиде артыкшыл чок болган; эвээшти чыып алган кижиде чединмес чорукту билбес болган»^а.

Тит биле ону эдерген ийи кижиде

¹⁶ Бурган силер дээш, база-ла ындыг чүткүл долган сагыш човаашкынны Титтин чүрээнге сиңирген боорга, Аңаа өөрүп четтирдим. ¹⁷ Ол чүгө бистин дилээвисти хүлээп аарыңдан аңгыда, боду четтикпейн чүткүп, эки туразы-биле силерге чоруп турар кижиде. ¹⁸ Титке эштей бир бүзүрелдиг эживисти чоруттувус, Буянныг Медээни суртаалдааны-биле ол бүгү-ле Бурганга бүзүрээндерниң ниитилелдеринде бедик үнелелди ап турар кижиде. ¹⁹ Бараан болушкуннун бо хайырлалын боттандыраарыңа биске идиг болзун дээш, Бурганга бүзүрээндерниң ниитилелдери ону шилип алган. Ооң ол дузазы Дээрги-Чаяакчыны алдаржыдарыңа чедирер база бистин чүткүл-соруувуска дүгжүп турар. ²⁰ Биске хүлээткен хөй акша-хөреңгини канчаар аайлап-башкарып

* ^{8:7} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Бистин ынакшылывыс» эвес, а «Биске ынакшылыңар-даа» деп бижээн.

^а Хост. 16:18.

турарывыс ужун бисти чемелепки дег чылдакты кымга-даа бербес дээш, кызып турар болгай бис. ²¹ Чүгө Бурганнын мурнунга эвес, а улустун мурнунга база эки чүлдү кылыр дээш, сагыш салып турар бис.

²² А олар-биле кады база бир бүзүрээндер эживисти чорудуп тур бис: ооң чүткүлдүүн хөй янзы байдалдарга шенеп көргөн улус бис. Ол ам улам-на чүткүлдүг апарган, чүгө дээрге силерге аажок ынанып турар. ²³ А Титти алыр болза, ол мээң силерге хамаарылгалыг бүгү ажыл-херектеримге мени эдерип, кады ажылдап чораан кижиде; а демги бүзүрээндер ийи эживиске хамаарыштыр чугаалаар болза, олар – Бурганга бүзүрээндерниң ниитилелдериниң элчиннери-дир, Христоска алдарны эккеп турар улус-тур. ²⁴ Ынчангаш Бурганга бүзүрээндерниң ниитилелдериниң мурнунга ол улуска ынааңарны бадыткаңар база силер дээш анаа эвес чоргаарап турарывысты көргүзүнер.

Өске улуска экииргек кижиге Бурган ынак

¹ Бурганнын улунга дуза дугайында силерге бижири эргежок чугула эвес боор. ² Силерниң ол ажыл-херекке чүткүлдүүндерни билир мен, македончулар мурнунга силерни мактап шаг болдум: Ахияда Бурганга бүзүрээндерниң ниитилели эрткен чылда-ла ону кылырыңа белен турган деп турдум. Силерниң чүткүлүңер хөй улусту ажыл-херекке сорук кирипкен. ³ Ол дугайты силерни хей черге мактаан диртпес дээш, Бурганга бүзүрээр эш-өөрнү дөмей-ле силерге чорудуп тур мен. Ачы-дуза хайырлаарыңа белен бооруңарны чугаалап турдум чоп. ⁴ А оон башка мээң-биле кады македончулар чедип кээрге, белен эвес болзуңарза, канчаарыл? Ындыг бүзүрелдиг мактаһып тургаш, ыянчыг байдалга киргей-ле бис, а силерге кайы хире ыянчыын чугаалааш-даа канчаар! ⁵ Ооң мурнунда-ла аазааныңар хайырлалды баш бурунгаар белеткеп кагзыннар дээш, бүзүрээндер эш-өөрнүн силерге бисти мурнай чеде бээрин дилээри эргежок чугула-дыр деп шийтпирледим. Ол хайырлал ынчан ылап-ла эки тура-биле чыгдынган хайырлал боор база албадал-биле чыгган үндүрүг дег эвес боор.

⁶ Сактып алыңар: үрезин харамнанган кижиниң дүжүдү база чегей боор, а элбээ-биле тараан кижиниң дүжүдү база элбек боор. ⁷ Кижиде бүрүзү, мунгаравайн база «Албадалга кирдим» деп бодавайн, чүрээ чежени бээр дээр болдур, ынчаны берзин. Чүгө дээрге Бурган өөрүшкүлүг берип турар кижиге ынак. ⁸ Бурган силерни кандыг-даа ачы-буян хайырлалдары-биле байыдып шыдаар. Ынчан херектиг хамык

чүве силерге кезээде бар бооп, кандыг-даа буянныг ажил-херек кылырынга чедер болгаш артар. ⁹Бижилгеде бижээн-не болгай: «Ол кижиге ачы-дуза хайырлалын ядыларга үлөп берген, ооң буянныг ажил-херээ кезээ мөнгөдө артар»^а.

¹⁰Чажыкчыга үрезинни база улуска чем боор хлеб-тарааны берип турар Бурган силерни база үрезин-биле хандырат. Ол үрезиниңерни көвүдеткеш, буянныг ажил-херээңерниң дүжүдүн элбекшидип бээр. ¹¹Кандыг-даа байдалдарда үргүлчү экииргек бооп шыдаар дээш, бүгү талазы-биле байый бээр силер, а силерниң экииргээнер бисти дамчыштыр улустун Бурганга өөрүп четтирениң чылдагааны апаар. ¹²Чүгө дээрге силерниң ол бараан болушкунуңар чүглө Бурганның улусунун чединмесин хандырып турар эвес, а хөй улустун Бурганга өй-хемчээл чок өөрүп четтиргени апаар. ¹³Силерниң бадыткалдыг бараан болушкунуңар дамчыштыр Бурганның улусу дыннангыр чорууңарны база Христос дугайында Буянныг Медээни ажы-биле хүлээп көргөңерни көрүп каар. А ол ышкаш силерниң оларга болгаш бүгү бүзүрөөн улуска хайырлалыңарны элбөөн көрүп кааш, олар ооң түннелинде Бурганны алдаржыда бээрлер. ¹⁴Олар боттарының мөргүлдөңерге сеткилиниң ханызындан силерге чүткүүрлер, чүгө дээрге Бурган силерге Бодунун эгээртинмес ачы-буянын хайырлаандыр. ¹⁵Сөс-биле чугаалап четпес ачы-буян хайырлалы дээш, Бурганга өөрүп четтирээли!

Павелдиң бодунуң бараан болушкунун камгалааны

10 ¹Павел мен, «Аранарга тургаш, ыңдыг чөгенчиг, а силерден ырай бергеш, ыңдыг дидим, шынгы» диртип турар кижиге, Христостун томаарышкыны-биле база эвилең-ээлдээ-биле силерни кыйгырып тур мен. ²Дилеп тур мен: силерге чеде бергеш, бодумну ыңдыг дидим, шынгы алдынарынче албадавайн көрүңер. Бисти ажил-херээң бо делегейниң улусу дег кылып чоруур кылдыр бодаар чамдык улус-биле ыңдыг дидим, шынгы бооп шыдаптарымынга бүзүрөвейн канчаар мен. ³Бо делегейде амыдырап турар-даа болзувусса, демиселге ооң бак аргаларын ажыглавайн турар бис. ⁴⁻⁵Бистиң демисежир чепсээвис — бо делегейни эвес, а Бурганның күчүзүн дамчыштыр кээр. Бис ооң-биле шивээлерни буза шаап, Бурганни угаап билиринге удурланган бүгү барымдааларны, өрү көрдүңген бодалдарны чылча шаап, кандыг-даа бодалдарны Христоска

^а Ыд. ыр. 111:9.

чагыртыры-биле тудуп ап турар бис. ⁶Силерниң Христосту тооп дыңнаарыңар бүрүн апаарга, сөс дыңнаваң чорук бүрүзүн ялалаарыңа белен бис.

⁷Силер чүглө чүвениң даштыкы хевирин барымдаалап, көөр-дүр силер*. Кандыг-бир кижиге Христоска хамааржырыңа бүзүрөлдиг болза, ол эргий бодангаш, бистиң база, оон дудак чокка, Христоска хамааржырывысты медереп билзин. ⁸Бир эвес мен эрге-чагыргавыс-биле улам хөй мактаныр-даа болзумза, меңээ хензиг-даа ыянчыг эвес, чүгө дээрге Дээрги-Чаяакчы ол эрге-чагырганы силерни буза шапсын дээш эвес, а быжыктырзын дээш, меңээ берген. ⁹Чагааларым-биле силерни коргудуп турар кылдыр силерге сагындырбаайн. ¹⁰Чамдык улус мынча деп турар-дыр: «Ооң чагаалары ыйыышкын болгаш күш сиңген салдарлыг-дыр, а боду чедип келгенде, чөгенчи кончуг көстүр база чугаа-сөзү чер албас-тыр». ¹¹Ынча деп турар кижиге сактып алзын: ырактан бижээн чагааларымга кандыым дег, силерниң аранарга келгеш, ажил-херээмге база шак ыңдыг боор мен.

¹²Боттарың көзүлдүр делгеттинип, мактаныр улус-биле чаңгыс одуругга туруп, бодувусту оларга дөмейлей көөрүн дидинмес-тир бис. Олар мелегейиниң уржуунда боттарың боттарының-на хемчээли-биле хемчээп, боттарың боттары-биле дөмейлей көөр-дүрлер. ¹³А бис өйүн эрттир мактанмайн, чүглө Бурганның доктааткан хемчээлдериниң иштинге мактаныр бис. Силерниң аранарга ажил-херээвис база ол хемчээлдерге кирип турар. ¹⁴Силер ол хемчээлдерниң иштинде турар бооруңарга, силерге Христостун Буянныг Медээзин эккээри-биле чедип келгеш, оларны ажыр баспайн тур бис. ¹⁵Өске улустун ажил-херектери-биле өйүн эрттир мактанмайн турар бис. Харын силерниң бүзүрелиңер улгаткан тудум, Дээрги-Чаяакчының биске доктаадып берген хемчээлдериниң иштинге ажил-херээвис оранчок калбарар дээрзинге идегээр-дир бис. ¹⁶Бис ынчан өске улустун боттарының хемчээлдериниң иштинге кылган ажил-херээ-биле мактанмайн, Буянныг Медээни оон-даа ырак черлерге суртаалдаар дээш, чоруптар бис. ¹⁷Ынчалза-даа мактаныр бодаан кижиге чүглө Дээрги-Чаяакчының ажил-херээ-биле мактанзын! ¹⁸Бодун мактаар кижиге эвес, а Дээрги-Чаяакчының мактап турары кижиге Аңаа хүлээдип көрдүрер.

* ^{10:7} Бо сөстөрниң өске утказы: «Карааңар уунда турар чүүлче кичээңгейден салып көрүңер!» — бооп чадавас.

Павел база меге элчиннер

11 ¹Угаан чок чоруум дээш, мени шыдажып көргөн болзунарза! Дилеп тур мен: ам-даа шыдажып көрүнер! ²Силерни хүнней көргөн сеткилим Бургандан келген болгай. Мен силерни чангыс Эр кижиге — Христос-биле дүгдөп каан болгаш, силерни Анаа, кым-даа дегбээн арыг кысты дег, хүлээдип бээр ужурлуг мен. ³Ынчалза-даа, Еваның авыяас чыланга мегеледип алганы дег, силерниң угаанынар база дуурайладыкш, Христоска ак сеткилдиг болгаш арыг бердинишскинден чайлай бербес ирги бе деп, сестир-дир мен. ⁴Силерге кандыг-бир кижиге чедип келгеш, бистин суртаалдаанывыстан өске Иисусту суртаалдай бээрге азы бистен хүлээп алганынар Сүлдөдөн болгаш Медээден өске сүлдөни болгаш медээни эккээрге, оон-биле белени кончуг эптежир-дир силер! ⁵Мээң санап турарым-биле, шак ол эн баштайгы чок дээн элчиннерден* чүм-биле-даа дорайтаваан мен! ⁶«Чеченим кончуг» деп шыдавас боорум чадавас, ынчалза-даа билиг дугайты херек бир өске болдур ийин. Ону силерге бүгү байдалдарга бүгү талалыг шынзыдып келген бис!

⁷Азы бачыдым чүдөл? Бурганның Медээзин төлевир албайн, суртаалдап тургаш, силерни өрү көдүрери-биле бодумну куду көрүп турганымда бе? ⁸Силерге бараан боор дээш, өске бүзүрөөннер ниитилелдеринден төлевир ап, оларны үптөп-тонап турган дег-дир мен. ⁹Силерниң араңарга чединмес чурттап тургаш, кымны-даа шүүдетпээн мен. Эржежок чугула хереглелимни Македониядан ха-дуңма хандырып турган. Чүү-даа чүвеге силерге аартык болбас дээш, кызып келген мен, моон-даа соңгаар аартык болбас мен. ¹⁰Мени башкарган Христостун шынны-биле бадыткап тур мен: ол дээш** чоргааралымны бүгү Ахайяга кым-даа менден хунаап ап шыдавас! ¹¹А чүге ындыым ол? Силерге ынак эвес болгаш бе? Ынчалза-даа силерге кайы хире ынаамны Бурган билер!

¹²Мен ынчалдыр кылырын уламчылаар мен, чүге дээрге ол улуска «Павел-биле шуут чангыс аай ажылдап турар бис» деп чоргаараар

* ^{11:5}Эң баштайгы чок дээн элчиннер — бо сөстөр шооткан аянын бооп, Павелдин Коринфиде удурланыкчыларынга хамааржып турары чадавас.

** ^{11:10}Ол дээш — Павел коринфичилерден, ол үениң улус өөрөдиринге мергежээн башкыларының чаңчыкканы дег, оларны өөрөткени дээш, төлевир алырындан ойталаан.

чылдак бербезин бодап турар мен. ¹³Шак ындыг меге элчиннер, кара сагыштыг ажыл-херек кылып чоруур улус, Христостун элчиннериниң хевирин чүгле мегелеп хүлээп ап турар болгай. ¹⁴Ында кижиге кайгаар чүү-даа чок: эрлик боду безин чырыткылыг дээрнин төлээзиниң хевирин ап, мегелеп көстүп турар. ¹⁵А ындыг болганда эрликтин чалчалары буянга бараан болган улустун хевирин-биле мегелеп көстүп турарында онза чүү барыл? Ынчалза-даа олар төнчүзүндө боттарының ажыл-херөөнге төлөптүг кеземче алырлар!

Элчинниң бараан болуушкунунга Павелдин бергедээшкиннери

¹⁶База катап чугаалап тур мен: мени мелегей кижиге деп бодаванар! А ынча деп бодаар болзунарза, оода бичии мактаныптар кылдыр, ам-даа мелегей кижиге дег артып каарымны чөпшээрөп көрүнер. (¹⁷Мээң ам чугаалаар чүүлүм Дээрги-Чаяакчының үлегер-чижээн өттүмээн: мелегей кижиге дег, бүзүрөлдиг мактанып турарым ол-дур. ¹⁸Бо делегейнин улузунун кылып турары дег, хөй-ле улус мактанырын чүүлдүг деп көөр болганда, мен база мактанып көрейин.) ¹⁹Силер, ындыг угаанныг хирөөндө, мелегей улус-биле белени кончуг эптежир-дир силер! ²⁰Силерни бүрүнү-биле чагырып ап, үптөп-тонап, кара туразында ажыглап, мурнунарга өрү көрдүнүп, чаагынарже дажып турар улус-биле эптежир-дир силер. ²¹Бодумга ыянчыг-даа болза, чугаалап тур мен: бо таварылгада силерге кошкак салдар чедирген-дир бис!

Ынчалза-даа өске улус чоргаарап диттигип турар болза (мелегей кижиге дег чугаалап турарым ол), мен база чоргаарап диттир мен. ²²Олар еврейлер бе? Мен база! Израильчилер бе? Мен база! Авраамның үре-салгалы бе? Мен база! ²³Христоска бараан болганнар бе? Угааны анаа эвес кижиге дег чугаалап тур мен, ынчалза-даа Христоска олардан артык бараан бооп чор мен! Ажыл-херектеримге бодумну черле хайыралавайн келдим, кара-бажыңга олардан хөй хоругдатырып келдим, каржы-дошкуну-биле эттедип-соктуртуп чордум, өлүрүнүң кырынга хөй катап турдум. ²⁴Иудейлер мени беш катап үжөн тос улай* кымчылап турду. ²⁵Римчилер мени үш катап шыкпыштаан; бир катап даштар-биле соктурткан мен; үш катап далайга корабльга озал-ондакка таварыштым база бир катап бүдүн дүн

* ^{11:24}Үжөн тос улай — Моисейниң хоойлузунда кижини кезедип эриидээрде, эң үстү-ле дөртөндөн хөй эвес соп болурун чөпшээрээн. Ынчалза-даа иудейлер ол сандан душ бооп ажыр эриидевес дээш, үжөн тос согуг-биле кызыгаарланып каар турганнар.

биле хүннү ажык далайга эрттирдим. ²⁶Хөй-ле аян-чорук кылгаш, айыыл-халапка үргүлчү таваржып чордум: үерлээн хемнерден-даа, дээрбечилерден-даа, чангыс чер чурттугларымдан-даа, өске чоннар улзундан-даа. А хоорай-суурларга, ээн черлерге, далайга айыыл-халаптар; а ха-дунма бооп баажыланган улустан кээр айыыл-халап? ²⁷Чилчиим үзүлдүр ажылдап, болганчок-ла уйгу чок дүннер эрттирип, аштап-суксап, аыш-чемим бо-ла үстүп, соокка доңуп, идик-хепке чединместеп чордум. ²⁸А ол бүгүден ангыда, бүгү-ле Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдери дээш, хүн бүрүде сагыш човаашкынның аар чүгү! ²⁹Кайы-бир кижичи кошкай бээрге, мен ооң-биле кады кошкап турбаан мен бе? Кайы-бир кижичи күткүттүрүп алган болза, мен изип-хөлзеп турбаан мен бе?

³⁰Чоргаараар ужурлуг-даа болзумза, кошкаамны көргүзөр чүүл-биле чоргаараар мен. ³¹Дээрги-Чаяакчы Иисустун Адазы Бурган мегелевейн турарымны билер, Ол кезээ мөңгедэ ачы-буянның болзун! ³²Дамаск хоорайга турумда, Арета хаанның бир чагырыкчызы мени туруп алыр дээш, бүгү Дамаскыны кадарып турган. ³³Ынчалза-даа мени, аргаан хааржакка олурткаш, хоорайның ханазында үттен дашкаар бадырыптарга, ооң холунга кирбейн барган мен!

Павелдиң өрү көдүрткени болгаш куду бадыртканы

12 ¹Ооң меңээ ажык-дузазы чок-даа болза, мактанырын уламчылаар бооп-тур мен. Дээрги-Чаяакчының меңээ берген көрүүшкүннеринче база ажыдышкыннарынче шилчип көрейн. ²Бир христиан кижичи барын билер мен: ол он дөрт чыл бурунгаар үшкү дээрже* өрү көдүртүрө берген (мага-боду-биле катай бе азы чүгле сүлдези-биле бе, ону мен эвес, Бурган-на билер). ³Ийе, ындыг кижичи билер мен. Мага-боду-биле катай бе азы чүгле сүлдези-биле бе (ону мен эвес, Бурган-на билер), ⁴ол дываажанче көдүртүрө бергеш, адаары хоруглуг, кижичи дамчыдып шыдавас сөстөрнү аңаа дыңнаан. ⁵Шак ындыг кижичи дээш, чоргаараар мен, а бодум дээш, чүгле кошкак талаларым-биле дээрден башка, чоргааравас мен. ⁶Чоргаараарын-даа күзээр болзумза, мелегей кижичи дег болбас мен, чүге дээрге мээң чугаалаар чүвем шынның-дыр. Ынчалза-даа бодумну туттунуп алыр мен, оон башка кандыг-бир кижичи мээң дугайымда, ооң мени

* ^{12:2}Үшкү дээр — Павел мында бодунга хамаарылгалыг кылдыр, эн бедик дээрге — Бурганның дүжүлгезинин турар черинге четкеш келгенин чугаалааны чадавас.

хайгаарап көргенинден азы ажыл-херектерим дугайында дыңнаарга, сагындырып кээримден, эки кылдыр бодай бээр.

⁷Ол ышкаш кайгамчык онза ажыдышкыннар алган мен! Ынчангаш Бурган мээң мага-бодумче, өрү көрдүнмезин бо дээш, тен кадаан* — эрликтин төлээзин мени эттеп-согары-биле чорудупкан. Катап база чугаалап тур мен: өрү көрдүнмезин бо дээш, чорудупкан. ⁸Ол тенни ап каапсын дээш, Дээрги-Чаяакчыга үш катап чаннып тейлээн мен. ⁹А Ол меңээ мынчаар харыылаан: «Сеңээ Мээң авыралым-на четчир. Сен кошкак болзунза, Мээң күжүм илерээр». Христостун күжү менде бар болзун дээш, бодумнун кошкаамга чоргаараары — меңээ эң өөрүнчүг-дүр! ¹⁰А Христос дээш, кошкак болганымга, дорамчылатканымга, түрегдээнимге, истедип сүрдүргенимге, аар-бергелерге таварышканымга сеткилим ханар. Чүгле кошкак тургаш, күштүг мен!

*Коринфиде христиан ниитилел дээш,
Павелдиң сагыш човаашкыны*

¹¹Шуут-ла угааным чана берген-дир! Мени силер ындыг байдалга чедиргениңер ол-дур. Силер харын мени мактаар ужурлуг силер. Чөгөнчиг бараскан-даа болзумза, эң баштайгы чок дээн элчиннерден** чүм-биле-даа дорайтаваан мен! ¹²Ылап-ла элчин боорумнун бадыттал демдээ боор бүгү чүүлү силерге шыдамыккай көргүзүп келген мен. Кайгамчык чүүлдерни, бадыттал демдектерин, күчүлүг ажыл-херектерни көргөн силер. ¹³Ындыг болганда силерниинден аңгы Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринге көөрде, чедир албаан чүнер барыл? Чүгле силерни шүүдетпээним ылгалдыг болган бе? Ол буруум дээш, мени өршээнер!

¹⁴Мен ам силерге үшкү удаа чеде бээринге белеткенип тур мен. Силерге аартык болбас мен. Эт-хөрөңгичер эвес, а боттарынар меңээ херек силер! Ажы-төл ада-иезинин хереглелин хандырбас, а ада-ие ажы-төлүнүн хереглелин хандыраар болгай. ¹⁵А мээң таламдан силер дээш, бүгү чүүлү чарыгдаары, бодумну безин бүрүнү-биле бериптери өөрүнчүг-дүр! Силерге ынаам ол хире күштүг турда, меңээ ынааңар чүге ындыг кошкагыл?

* ^{12:7}Мага-ботта тен — Павел элчинни хилинчектээн хоочураан аарыгны ынчаар ойзу адаан болгу дег.

** ^{12:11}Эң баштайгы чок дээн элчиннер — 11:5 шүлүкке немелде тайылбырны көр.

¹⁶Силерни шүүдетпээн-даа болгай-ла мен. Ынчалза-даа чамдык улустун буруудадып турары дег, авыяастап тургаш, силерни кажар арга-биле холга кирип албаан мен бе? ¹⁷Силерже чорудуп турган улузунун кайы-бирээзин дамчыштыр акшанар олчалап албаан мен бе? ¹⁸Мен силерже чоруур кылдыр Титти дилеп алгаш, оон-биле кады база бир бүзүрөөн эживисти чоруткан мен. Тит силерниң бир чүвөнөр олчалап албаан бе? Ынчалза-даа бис шупту чаңгыс-ла ол Сүлдеге башкарткаш, ажил-херээвис кылып турбаан бис бе, чаңгыс-ла ол оруктар изеп чорбаан бис бе?!

¹⁹Силер ам бисти үргүлчү-ле силерниң мурнунарга агартынып турар улус-тур деп бодаан боор силер. Ындыг эвес! Херек кырында Христос-биле сырый харылзаалыг апаргаш, Бурганның мурнунга чугалап тур бис: эргим эш-өөрүм, бо бүгү силерни быжыктырып турар! ²⁰Менде мындыг сезик бар: силерге чеде бээримге, силер-даа, мен-даа, бот-боттарывысты ындыг улус кылдыр көрүксээнивистен көңгүс ангы-дыр бис деп, удур-дедир эскерип кагзывысса, канчаарыл? Араңарда алгыш-кырыш, адааргал, килең, ангылажыр чорук, хоп-нүгүл, бодун өрү көрдүнери болгаш корум-чурум чок чорук бар боор ирги бе дээш, сестир-дир мен. ²¹Мен силерге база катап чеде бээримге, силер дээш, Бурганымның мени куду көөрүндөн сестир-дир мен. Ынчан силерниң араңарда оон мурнунда үүлгедип чораан бачыттары: чүдек-бужар чоруу, самыраар чоруу болгаш туттунмас туралаашкыны дээш, бачыдын олчаан билимээн хөй улустун ажыын ажып, ыглаар апаар мен.

Павелдиң түңнел сагындырыглары база байыр чедиришикиннери

13 ¹Силерге ам үшкү удаа чеде бээр мен. Бижилгеде мынчаар бижээн болгай: «Кандыг-даа херекти ийи азы үш херечи херчилеп турар болза, сайгарып көөр»^а. ²Ийиги удаа силерге баргаш, сагындырып турган мен. А ам, силерден ыракка тургаш, оон мурнунда бачыт үүлгедип чораан-даа, арткан бүгү-даа улусту база катап сагындырып тур мен: бо удаада силерге өршээл турбас! ³«Христос Павелди дамчыштыр чугалап турар болза, оон бадыткалы кайыл?» — дээрдир силер. А Христос силерге хамаарыштыр кошкак болбас, Ол Бурганның күжүн араңарга көргүзүптер! ⁴Христос кошкак турда, улус Ону хере шаап каан, ынчалза-даа Ол Бурганның күжү-биле амыдырап турар. Бис база Оон-биле харылзаавыска кошкак бис, ынчалза-даа

^а Ы. х. к. 19:15.

силерниң араңарга Оон амыдыралындан үнүп кээп турар Бурганның күжүн илередир бис.

⁵Бодунарны шылгаттынып көрүнер: бүзүрелинер бар-дыр бе? Бодунарны шинчилеп көрүнер! Азы Иисус Христостун силерде амыдырап турарын билбезинер ол бе? Шылгалданы ажып эрткен болзунарза, билир уjurлуг силер. ⁶А бистиң ол шылгалданы ажып эрткенивишти билип каарыңарга идегеп тур мен. ⁷Багай чүнү-даа кылбазыңар дээш, Бурганга мөргүп тур бис. Боттарывысты шылгалданы чедишикинниг ажып эрткен улус кылдыр көргүзөр дээш, мөргүвейн тур бис. Шылгалданы ажып эртпээн улус кылдыр сагындыргай бис аан, чүгле силер-ле буяндан тарып чораан болзунарза!

⁸Чүге дээрге алыс шынга удур эвес, а алыс шын дээш туржур күштүг бис. ⁹Бис кошкак, а силер күштүг болзунарза, өөрүп-байырлаар бис, а ол ышкаш силерниң эттинип аарыңар дээш, мөргүп турар бис. ¹⁰Ынчангаш силерден ыракка турар-даа бол, мону бижидим. Силерге чеде бергеш, Дээрги-Чаяакчының меңээ үрегдеп-бузары-биле эвес, а быжыктылары-биле берген эрге-чагыргазын ажыглап, шынгы хөделишикиннер кылбазымны күзээр-дир мен.

¹¹Түңнелинде чугалаар бодаан чүүлүм бо-дур, ха-дуңма: өөрүп чорунар, эттинип алыңар, силерден дилээн чүвемни кылыңар, чаңгыс аай үзел-бодалдыг болуңар, эп-найыралдыг амыдыраңар. Ынчан Бурган, ынакшыл болгаш амыр-тайбынның үнер дөзү, силер-биле кады боор!

¹²Бот-бодунарны ыдыктыг ошкаашкын-биле мендилеңер. Бурганның бүгү улузу силерге байыр чедирди.

¹³Дээрги-Чаяакчы Иисус Христостун авыралы, Бурганның ынакшылы болгаш Ыдыктыг Сүлдени дамчыштыр харылзаа силер бүгүдеде бар болзун!*

* ^{13:13}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо шүлүк «аминь» деп сөс-биле төнгөн.

ГАЛАТЧЫЛАРГА ЧАГАА

Кирилде сөстөр

1 ¹Улустун шиитпири-биле болгаш кандыг-бир кижиниң дузазы-биле эвес, а Иисус Христосту база Ону өлүглерден катап дир-гискен Бурган Аданы дамчыштыр элчин апарган Павел менден, ²ол ышкаш мээң-биле кады турар бүзүрөөн ха-дунманың шуптузундан байыр! Галатия можуда Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринге бижидим.

³Бурган Адавыс болгаш Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостан келген авырал биле амыр-тайбың силерге бактаазын. ⁴Чурттап тура-рывыс бузуттуг бо делегейниң эрге-чагыргазындан бисти хостаар дээш, Ол бачыттарывыс ужун Бодун өргүлге салган. Бурган Адавыс-тын күзел-соруу ындыг болган. ⁵Аңаа кезээ мөңгедө алдар бактаазын. Аминь.

Өске Буянныг Медээ чок

⁶Силерни Христостун авыралы-биле кый деп алган Бургандан ындыг дүрген ойталап турарыңарны, Буянныг Медээзивес-даа өске-бир өөредигни эдерер деп барганыңарны кайгап ханмас-тыр мен. ⁷Өске кандыг-даа Буянныг Медээ чок! Христостун дугайында Буянныг Медээни өскертирин кызып, чүглө ол дээш, араңарга хөлзээзин өөскүдүп турар улус бар. ⁸Ынчалза-даа өске кым-даа, бис азы дээрниң төлээзи-даа дижик, ооң мурнунда медеглээнинден өске Буянныг Медээни силерге медеглей берзе, ону Бургандан бүрүнү-биле аңгылап каапсын! ⁹Мооң мурнунда-даа чугаалап тур-дуvus, ам база катаптап тур мен: хүлээп алганыңардан өске өөредиг-ни силерге медеглей бээр кижини Бургандан бүрүнү-биле аңгылап каапсын!

¹⁰Чүнү чедип алыксап турар мен: улустун мени эки көөрүн бе азы Бурганның бе? Азы улус айынче кирер деп бардым бе? Ынчалза-даа амдыгаа дээр улус айы-биле чоруп келген болзумза, Христостун чал-казы турбас ийик мен.

Павелдиң канчап элчин апарганы

¹¹Ха-дунма, мону билип аарыңарны күзөп тур мен: силерге медег-лээним Буянныг Медээ – кижиниң чогаады эвес-тир. ¹²Мен ону улустан албадым, меңээ ону улус-даа өөрөтпеди, харын ону Иисус Христостун ажыдышкынын дамчыштыр алдым!

¹³Иудей сагылгалыг чоруур шаамда канчаар чурттап чораанымны дыңнаан боор силер. Мен Бурганга бүзүрөөннер ниитилелин каржы-зы-биле истеп сүрүп, ону узуткаарын кызып турдум. ¹⁴Иудей шажын-ны өөрениринге мээң чонумнун иштинде үе-черге өөрүмнү мурнап чоруп турган мен, ылаңгыя ада-өгбениң чаңчылдарын эң чүткүлдүү-биле сагып чордум. ¹⁵⁻¹⁶Ынчалза-даа Бурган Бодунун авыралы-биле хырын иштинге турумда-ла мени шилээш, кый деп алган. Ол, Бодунун Оглун меңээ ажыдып бергеш, «Өске чоннарның улузунга Ооң дугайында медеглээр сен» деп айыткан. Мен ынчан улус аразындан кымдан-даа арга-сүмө айтырбадым. ¹⁷Иерусалимге турган, мээң мур-нунда-ла элчиннер апарган улусче-даа барбадым, а Аравияже чоруп-тум, ооң соонда Дамаскыже ээп келдим.

¹⁸Ооң соонда, үш чыл эрткенде, Пётрга ужуражыр сорулгалыг Иерусалимге чедип келгеш, ийи чеди хонук дургузунда ооң-биле кады турдум. ¹⁹А өске элчиннерден кымга-даа ужурашпадым, чүглө Дээрги-Чаяакчының дунмазы Иаковту көрдүм. ²⁰Силерге бижип олар бүгү чүүлүм актыг шын деп, Бурганның мурнунга аашкынып тур мен!

²¹Мен ооң соонда Сирия болгаш Киликия можуларже чорупкан мен. ²²Ынчалза-даа Иудеяның Христоска бүзүрөөннер ниитилелде-ринге мээң арным көргөн, таныыр кижичок турган. ²³Олар чүглө: «Мурнунда бисти истеп сүрүп чораан кижичок бир шагда узуткаар дээш, ыйыдып шаг болганы бүзүрөлдү ам суртаалдап турар-дыр» – деп чугаалар дыңнааннар. ²⁴Олар мени дээш, Бурганны алдаржыдып турганнар.

Павелдиң өске элчиннер-биле ужурашканы

2 ¹Ооң соонда, он дөрт чыл эрткенде, Варнава-биле кады Иеруса-лимге база катап чедип келдим. Титти база эдертип чордум. ²Бур-гандан ажыдышкын алгаш, ынаар чорупкан мен. Эң алдар-хүндүлүг деп санадыр улус-биле аңгы ужурашкаш, өске чоннарның улузунга суртаалдап чоруурум Буянныг Медээни чугаалап бердим. Мээң амгы болгаш мооң мурнундагы ажил-херээм хилис барбазын дээш, ону

медегледим. ³Оон чүү болган деп? Мени эдерип чораан Титти, ол грек кижиде болза, кыртыжап демдектээшкин кылырынче кымдаа албадавады. ⁴Бүзүрөөн ха-дуңмавыс бооп баажыланган улус бистин аравысче, шивишкиннер дег, шургуп кирип кээрге, ол айтырыг көдүрлүп үндү. Олар Христос Иисустун ачызында бисте бар хосталгавыс дугайында хайгыылдап билип алгаш, бисти катап-ла кулданып алыр бодадылар. ⁵Буянның Медээниң алыс шынның утказын силерге кадагалап арттырар дээш, оларның аайынче ынай-даа кирбедивис.

⁶Алдар-хүндүлүг дирткен баштың улус безин (оларның кымнар бооп чорааны менээ кандыг-даа хамаарылга чок, чүгө дээрге Бурган улусту ылгай көөр эвес) мээң суртаалдаан Буянның Медээмге чүнү-даа немеведилер, эдип-чазвадылар. ⁷Харын Буянның Медээни иудейлерге суртаалдаарын Пётрга бүзүрөп хүлээткени дег, өске чоннарның улунга суртаалдаарын менээ бүзүрөп хүлээткен деп, олар хүлээп көрдүлөр. ⁸(Кым Пётрну иудейлер аразынга элчинниң бараан болушкунунче деткип киригенил, Ол мени база өске чоннарның улунун аразынга бараан боору-биле деткип кириген болгай.) ⁹Бүзүрөөннер ниитилелиниң баганалары деп санадып турар Иаков, Пётр болгаш Иоанн олар, Бурган менээ авыралын хайырлаан деп хүлээп көргөш, ажил-херээвис дөмейиниң демдээ кылдыр, мен болгаш Варнава-биле найыралдажып, хол тудуштулар. А оон өске чоннарның улунунче — бистин, а иудейлерге — оларның суртаалдап чоруурунга чөпшээрештилер. ¹⁰Олар чүгле чаңгыс дилег кылдылар: «Ядыыларга* дуза кадарын утпаңар». А мен ону бодум-на кылып чораан мен.

Павелдин Пётрну чемелээни

¹¹Пётр Антиохия хоорайга чедип кээрге, оон бодун ап турары канчаар аажок буруулуг боорга, мен аңаа ажыы-биле удурланган мен. ¹²Оон буруузу чүдөл? Чүгө дээрге Пётр Иаковтун айбылап чоруткан улусу ынаар чеде бергиге, өске чоннарның улусу-биле кады чеменип турган. А айбычылар чедип кээрге, ол кыртыжап демдектээриниң талалакчыларындан сезингеш, өске чоннарның улундан аңгылапып, дедирлени берген. ¹³Өске иудейлер база, Пётрга дөмей, ийи арынның чоруун көргүскеннер. Варнава безин оларның салдарынга алзупкан. ¹⁴Буянның Медээде айыткан алыс шынның чоон оруундан оларның соора барганын көргөш, хамык улус мурнунга Пётрга мынча

* ^{2:10}Ядыылар — Иерусалимде Бурганга бүзүрөөннер ниитилелиниң ядыыларынга хамаарыштыр чугаалаан чадавас.

деп чугаалаан мен: «Сен, иудей бодун, өске чоннарның улусу дег амыдырап чоруур болзунза, чүгө өске чоннарның улусун иудей сагылгаларны эдериңер деп албадаар сен? ¹⁵Бис — өске чоннарның бачыттыг улусу эвес, а төрүмеливистен иудейлер бис. ¹⁶Ындыг-даа бол кымның-даа ыдыктыг хоойлуну сагып турары дээш эвес, а чүгле Иисус Христоска бүзүрөөни дээш, Бурганның мурнунга актыг боорун билир бис. Ынчангаш бис база ыдыктыг хоойлуну сагаанывыс дээш эвес, а Христоска бүзүрөөнивис ачызында актыг боор дээш, Христос Иисуска бүзүрөй берген бис. Чүгө дээрге ыдыктыг хоойлуну сагааны дээш „Актыг боор чаңгыс-даа кижиде турбас“^а. ¹⁷Ынчалза-даа Христостун ачызында актыг боорунче чүткээш, бачыттыглар диртир болзувусса, Христос база бачыт тараарын деткээн бооп турар бе? Канчап ындыг боор!»

¹⁸Моон мурнунда үрөп-бускан чүүлүмнү катап тургузар болзумза, бодумну ыдыктыг хоойлунун хажыдыкчызы кылдыр көргүскеним ол. ¹⁹Ыдыктыг хоойлу мени «өлүрүп каан», Бурган дээш амыдыраары-биле ыдыктыг хоойлуга хамаарыштыр «өлген мен». Христос-биле кады «хере шаптырттым». ²⁰Ынчангаш ам мен бодум эвес, а Христос, менде бар бооп, амыдырай берген. Бо мага-бодумга амгы амыдыралым — менээ ынакшый бергени дээш, Бодун өргүлгө салган Бурганның Оглунга бүзүрөөним ачызында амыдырап чоруурум-дур. ²¹Бурганның авыралындан ойталавайн тур мен, чок! Бурганның мурнунга актыг боорун ыдыктыг хоойлу берип шыдаар турган болза, Христос хей черге өлген-дир!

Ыдыктыг хоойлу болгаш бүзүрөл

3 ¹О, сээден галатчылар! Силерни кым, караң көрүнгөш, чагырып алды?! Мээң медээмни дыңнап тура, Иисус Христосту, аранарга хере шаптырткан-даа дег, тода көрүп турган ышкаш болдунар чоп!

²Силерден чаңгыс-ла чүүл билип алыксадым. Ыдыктыг Сүлдени чүнү ачызында алдынар: ыдыктыг хоойлуну сагааныңар ачызында бе азы Буянның Медээни дыңнап кааш, бүзүрөөниңер ачызында бе? ³Амыдыралыңарны Сүлдеден эгелеп алгаш, ам кээп, улустун сагылга-дүрүмнери-биле төндүрер бодап тур силер бе? Таанда-ла ындыг сээден силер бе?! ⁴Азы силерниң шыдажып эрткен бүгү чүүлүңер хоозун болганы ол бе? Черле ындыг болбас! ⁵Бурган силерге чүү дээш Сүлдени хайырлап, кайгамчык чүүлдерни аранарга чаяп турарыл:

^а Ыд. ыр. 142:2.

Ооң медээзин дыннап кааш, бүзүрээниңер ачызында бе азы ыдыктыг хоойлуну сагып турарыңар ачызында бе?

⁶ Авраамны сактып кээли. Бижилгеде ооң дугайында: «Авраам Бурганга бүзүрөй бээрге, Бурган ону актыг кылдыр санаан» — деп бижээн болгай^а. ⁷ Бүзүрөөн улус — Авраамның ылап шын ажы-төлү ол дээрзин билип ап көрүңер. ⁸ Бурган өске чоннарның улусун бүзүрели дээш агартыр деп, Бижилге өттүр көргөн, ынчангаш Авраамга: «Хамык чоннар сени дамчыштыр Бурганның ачы-буянын алыр»^б — деп чугаалаптарга-ла, Буянный Медээ эң баштай медеглеттинген. ⁹ Ындыг болганда Бурганга бүзүрөй берген Авраам-биле кады шупту бүзүрөөн улус ачы-буянын алыр.

¹⁰ Ыдыктыг хоойлуну сагырыңа идегээр хамык улуска каргыш кыжанып турар, чүге дээрге Бижилгеде: «Ыдыктыг хоойлунуң номунче кири бижээн бүгү чүүлдү күүсетпейн чоруур кижиге бүрүзү каргаттырар» — деп бижээн-дир^в. ¹¹ А кым-даа ыдыктыг хоойлуну дамчыштыр Бурганның мурнунга актыг болбазы Бижилгениң дараазында сөстөринден-не илден: «Бүзүрөл дамчыштыр актыг болган кижиге амыдыралды алыр»^г. ¹² А ыдыктыг хоойлу бүзүрөлгө кандыг-даа хамаарылга чок, харын ында мынча деп бижээн-не болгай: «Ыдыктыг хоойлунуң дүрүмнерин сагып чоруур кижиге амыдыралды алыр»^д. ¹³ Христос бисти ыдыктыг хоойлунуң каргыжындан хостаар дээш, төлөди. Ол биске дүжөр уjurлуг каргышты Бодунга хүлээп алган, чүге дээрге Бижилгеде: «Ыяшка чыпшыр кадап каан кижиге бүрүзү — каргаттырган» — деп бижээн болгай^е. ¹⁴ Авраамга азаан ачы-буянын Христос Исусту дамчыштыр бүгү өске чоннарга база хайырлазын дээш, Христос бисти хостады. Ол ачы-буян дээрге бүзүреливис ачызында азап каан Сүлдени алырывыс-тыр.

Бурганның азаашкыннары ыдыктыг хоойлудан чугула

¹⁵ Ха-дунма, хүн бүрүнүн амыдыралындан бир чижек: кижиниң безин күштүг болдуруп бадылаан чагыын кым-даа күш чок болдуруп азы аңа кандыг-бир чүүл немеп шыдавас. ¹⁶ Бурган Авраам биле ооң салгакчызынга азаашкыннар берген. Бижилгеде, хөй улуска дег, «Ооң салгакчыларыңа» эвес, а чаңгыс кижээ дег, «Ооң салгакчызыңа»^ж дээнин эскерип көрүңерден, ооң дугайында чугаа чоруп турар салгакчы — Христос ол-дур. ¹⁷ Чугаалаксаан чүвем бо-дур:

^а Э. д. 15:6. ^б Э. д. 12:3. ^в Ы. х. к. 27:26. ^г Авв. 2:4. ^д Лев. 18:5. ^е Ы. х. к. 21:23.

^ж Э. д. 12:7.

Бурганның ооң мурнунда күштүг болдуруп бадылаан дугуржулга-чагыын* дөрт чүс үжен чыл эрткенде көстүп келген ыдыктыг хоойлу күш чок болдуруп база ында бар азаашкынны чок кылып шыдавас. ¹⁸ Өңчү салгаар эргени ыдыктыг хоойлу бээр турган болза, ону азаашкын ёзугаар ап болбазы ол-дур. А Бурган ону Авраамга чогумена ынчаар — Бодунуң азаашкынын ёзугаар хайырлаан.

Ыдыктыг хоойлунуң сорулгазы

¹⁹ А ыдыктыг хоойлунуң сорулгазы чүдел? Ону азаашкында айыткан Салгакчы чедип келгиге, улустуң кем-буруулуун көргүзери-биле немей кириген. Ыдыктыг хоойлуну дээрнин төлээлерин дамчыштыр база дугуруштурукчунуң** дузазы-биле берген. ²⁰ Ынчалза-даа дугуруштурукчу чүгле чаңгыстан хөй дугуржуп турар тала барда херек. А Бурган чаңгыс!

²¹ Ындыг болганда ыдыктыг хоойлу Бурганның азаашкыннарынга удур бе? Канчап ындыг боор! Улуска берген ыдыктыг хоойлу амыдыралды хайырлап шыдаар турган болза, оларның Бурганның мурнунга актыг боору ыдыктыг хоойлуну сагырыңдан долuzu-биле хамааржыр ийик. ²² Ынчалза-даа бо делегей бүрүнү-биле бачытка туттурган деп, Бижилге чугаалап турар, а ынчангаш азаашкында айыткан чүүлдү чүгле Иисус Христоска бүзүрөөрин дамчыштыр, чүгле бүзүрөөн улуска хайырлап боор.

²³ Бүзүрелдин үези чедип келгиге, ол бүзүрелдин бодун көргүзерин манап, ыдыктыг хоойлунуң хайгааралының адаанга турган бис. ²⁴ Ындыг болганда ыдыктыг хоойлуну, кижизидикчини дег, Христос чедип келбөөн шаанда, биске быжыглап каан турган. А бис Аңа бүзүреливистиң ачызында актыг апаар бис. ²⁵ Ынчангаш бүзүрелдин үези чедип кээрге, кижизидикчиниң хайгааралының адаандан үне берген бис.

²⁶ Христос Исуска бүзүрөөниңерниң ачызында силер шупту Бурганның оолдары апарган силер. ²⁷ Христос дээш, сугга суктургаш, силер шуптунар Христосу «кедип алдыңар». ²⁸ Моон сонгаар иудей биле өске чоннар кижизиниң, кул биле хостуг кижиниң, эр биле херэежен кижиниң аразында ылгал чок — силер шупту Христос Исуска башкарткан чаңгыс чаа кижиге силер. ²⁹ А бир-тээ, Христоска хамааржыр болганыңарда, силер ынчан Авраамның салгалы, Бурганның азаашкынының салгакчылары боор силер.

* ^{3:17} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «дугуржулга-чагыг» деп сөстөргө «Христос дугайында» деп сөстөрнү немээн.

** ^{3:19} Дугуруштурукчу — мында Моисейниң дугайында чугаалап турар.

Кул эвес, а бүрүн эргелиг салгакчы

4 ¹Силерге база бир чижекте көргүзөйүн: салгакчы назы четпээн шаанда, ол бүгү өңчүнүн ээзи-даа болза, кулдан ылгалыр чүзү-даа чок. ²Ол ачазының доктаадып каан хуусаазына чедир харагалзакчылар болгаш өг-бүлө кижизидикчилеринин хайгааралының адаанга турар. ³Бис база ындыг бис: назы четпээн шаавыста, делегейнин башкарыкчы хоойлу-дүрүмнеринин кулдары бооп чордувус. ⁴Ынчалза-даа доктааткан үе чедип кээрге, херээжен кижиден төрүттүнген, ыдыктыг хоойлуга чагырткан Бодунун Оглун Бурган чорудуп берген. ⁵Ыдыктыг хоойлуга чагыртып чораан бисти хостаары-биле төлезин дээш база Бурганнын азыраан оолдары кылып кагзын дээш, Бурган бисче Бодунун Оглун чоруткан-дыр. ⁶Силер шупту Бурганнын оолдары силер! Ооң бадыткалы кылдыр Ол Бодунун Оглунун Сүлдезин, «Авва!* Ачай!» деп кыйгырган Сүлдени, чүректеривисче сиңниктир чорудуп берген. ⁷Ынчангаш сен ам кул эвес, а оглу сен. А ындыг болганда, Бурганнын ачызында салгакчы база сен**.

Дедир орук чок

⁸Кажан-бир шагда, Бурганны билбес чорааш, херек кырында бурганнар-даа эвес «бурганнарнын» кулдары чораан силер. ⁹Ынчалза-даа ам, Бурганны билип алгаш (азы, шынын сөглээрге, Бурган силерни билип алганда), таанда-ла ол чөгенчиг, ажык-дүжүү чок башкарыкчы хоойлу-дүрүмнерже дедир эгликсеп, биеэде дег, оларнын кулдары болуксап тур силер бе? ¹⁰Тускай хүннер, айлар, чылдын үелери болгаш чылдар безин сагыыр-дыр силер***. ¹¹Силерни дээш кылган ажыл-херээм хилис барбаан бе деп бодап кээримге, коргунчуг-дур!

¹²Ха-дунма, ээрежип дилеп тур мен: мен ышкаш бооп көрүңер. Мен база силерге дөмей болу бердим чоп. Силер меңээ кончуг эки хамаарылгалыг турдунар. ¹³Билир-ле болгай силер: эң баштай силерге

* ^{4:6} Авва (арамей дылда) — ажы-төл ачазын ынчаар адаар турган, Иисус Христос база Бурганны ынчаар адап, кый деп турган.

** ^{4:7} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөрни эвес, а: «А ындыг болганда, Иисус Христостун ачызында Бурганнын салгакчызы база сен» — деп бижээн.

*** ^{4:10} Бо шүлүкте иудей шажын-чүдүлгеден укталган сагылга-чанчылдарны айтып турар.

келгенимде, чүгле аарый берген ужурумдан Буянныг Медээни силерге суртаалдаар аргалыг болган мен. ¹⁴Мээң кадыкшыл байдалым силерге шенелде болган-даа болза, мени тоовайн барбаан, дора көрбээн силер. Харын Бурганнын төлээзин дег, Христос Иисустун бодун дег хүлээп алдынар. ¹⁵Ынчангы өөрүшкүнер ам кайда-чүде барды? Болдунар-ла болза, караанарны-даа меңээ казып бээринден чалданмас турганыңарга ынчан шуут бүзүрээр турдум. ¹⁶Ам чүү болду? Шынын чугаалапкаш, өштүүнер апардым бе?

¹⁷Силерни бодунун талазынче ээлдирип алыр дээш, аажок кызып турар бир-ле улус барын билир мен, ынчалза-даа оларнын сагыжы кара-дыр. Олар силерни бодунун талалакчылары кылып алыр дээш, бисти чара кирер деп турарлар. ¹⁸А мен силерни ак сагыштыым-биле, чүгле аранарга турар өйүмде эвес, а кезээде бодунун таламче ээлдирип алырын күзээр-дир мен. ¹⁹Ажы-төлүм! Төлүн божуур иенин эди аарааны дег, силер дээш база катап хилинчээм көре бердим. Христоска дөмей апарбаан шаанарда, ол хилинчээм төнмес. ²⁰Мен ам силер-биле кады болган болзумза! Силер-биле бир янзы чугаалашкан болза, чүге дээрге силерни та канчапса эки чүве, аай-бажын тыппастадым.

Агарь биле Сарра дугайында элдээртиг

²¹Ыдыктыг хоойлуга чагыртыр бодаан улус, чугаалап көрүңерем: ында чүү деп турарын билбесинер ол бе? ²²Ында Авраам ийи оолдуг чораан деп бижээн болгай: бирээзи — кул херээженден, а өскези — хостуг херээженден төрүттүнген. ²³Чүгле кул херээженнин оглу — кижинин күженишкиннеринден, а хостуг херээженнин оглу — Бурганнын азаанындан төрүттүнген. ²⁴Бо чугаа элдээрткен уткалыг: ийи херээжен ийи дугуржулга-чагыгны көргүзүп турар. Бирээзин Синай даанга чарган, ол дээрге Агарь болгаш ооң кул бооп төрүттүнер ажы-төлү-дүр. ²⁵Агарь Аравияда Синай даан болгаш амгы Иерусалимни көргүзүп турар, чүге дээрге ол бодунун ажы-төлү-биле катый кулданышкын адаанда-дыр. ²⁶А өскези дээрге турар Иерусалимге хамааржыр, ол — хостуг, ол — бистин иевис! ²⁷Бижилгеде ооң дугайында мынча дээн болгай: «Үре-төл чок, божуп көрбээн херээжен, өөрү! Кажан-даа эди аарып хилинчектенмээн херээжен, өөрүп-байырла! Чүге дээрге кагдырган иенин ажы-төлү ашактыг херээженнин ажы-төлүндөн хөй боор!»^a

^a Ис. 54:1.

²⁸ А силер болза, ха-дунма, Исаак ышкаш, Бурганның аазашкынындан төрүттүнгөн ажы-төл-дүр силер*. ²⁹ Ынчалза-даа ол шагда кижинин күжениншикининден төрүттүнгөн оолдуң Сүлдеден төрүттүнгөн оолду истеп сүрүп турганы дег, ам база ындыг бооп турар-дыр. ³⁰ Бижилгеде ол дугайында чүү деп турар ийик? «Кул херээженни болгаш ооң оглун ойладывыт, чүгө дээрге кул херээженниң оглу хостуг херээженниң оглу алыр өнчүнү кажан-даа салгап албас»^а. ³¹ Ындыг болганда, ха-дунма, кул эвес, а хостуг херээженниң ажы-төлү-дүр бис!

Христиан хосталга

5 ¹ Христос бисти шак ол хосталга дээш хостап каан. Ынчангаш туруштуг болунар, кымның-даа силерни катап кулданып аарын болдурбанар.

² Дыңнаңар, Павел мен силерге чугаалап тур мен: кыртыжап демдектедирин дамчыштыр ыдыктыг хоойлуже эглир болзунарза, Христостуң силерге кандыг-даа ажыы чок. ³ Силерге база катап чугаалап тур мен: бодунга кыртыжап демдектээшкин кылырынга чөпшээрешкен кижини бүрүзү ыдыктыг хоойлуну бүрүнү-биле сагыыр ужурлуг. ⁴ Ыдыктыг хоойлуну сагыырын дамчыштыр агартышкын алырын шенээр болзунарза, моон сонгаар силерде Христос-биле дөмей чүү-даа чок боор. Бурганның авыралындан ам хоорулган-дыр силер. ⁵ А бис бүзүрелдин ачызында Бурганның мурнунга актыг боорувуска идегээр болгай бис. Ол идегелди четтикпейн манаарын Сүлде биске сагыш алындырып турар. ⁶ Христос Иисуска башкартып амыдыраар болзувусса, кыртыжап демдектедири-даа, кыртыжап демдектетпези-даа чугула эвес. Ынакшыл дамчыштыр бодун көргүзөр бүзүрел – чүгле ол чугула.

⁷ Бүзүрелдин оруу-биле дүрген чоруп олурдунар. Ынчаарга кым силерни астыктырып, алыс шынны дыңнавап улусче хуулдурупту? ⁸ Силерни кыйгырган Бурганның ынчаар өөрөтпээни ылап боор! ⁹ «Хөй далган хөй берзин дизе, ынай ажыткы херек». ¹⁰ Дээрги-Чаяакчының мурнунга силерге бүзүрээр мен: бистин аравыска аңгы үзел-бодалдар турбас. А силерни хөлзедип турар кижини, ол кым-даа болза, кеземчени чүктээр. ¹¹ Ха-дунма, мени кыртыжап демдектээриниң

* ^{4:28} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «силер» эвес, а «бис» деп бижээн.

^а Э. д. 21:10.

талалакчызы деп турары шын болза, олар ам мени чүү дээш истеп сүрерлерил? Христостуң белдир-креске өлүмү-даа ынчан үскүлөжииншиктер чылдагааны болбас ийик. ¹² А силерни хөлзеткен ол хейлер боттарын чүгле кыртыжап демдектевейн, харын акталап-даа каапсыннар!*

¹³ Ха-дунма, Бурган силерни хосталгаже кыйгырган-дыр. Чүгле ол хосталганарны кижини бүдүжүнүн кара туразында аажылаар чанынче хуулдурбанар. Харын бот-боттарыңарга ынакшылдыг бараан болунар. ¹⁴ Чүгө дээрге бүгү ыдыктыг хоойлу чангыс борбак домакта туттунуп турар: «Чанында кижиге бодунга бодун дег ынак бол»^а. ¹⁵ А бот-боттарыңарны үзе-чаза тыртарын уламчылаар болзунарза, шуут-ла узуткажып кааптарыңардан кичээниңер.

Сүлдеге башкартып амыдыраары

¹⁶ Ынчангаш силерге чугаалап тур мен: Сүлдениң айыткан айы-биле амыдыранар, кижини бүдүжүнүн күзээшкиннеринге черле алыспанар. ¹⁷ Чүгө дээрге кижини бүдүжүнүн күзээр чүүлү Сүлдеге удурланышкак, а Сүлдениң күзээр чүүлү кижини бүдүжүнге удурланышкак болур. Олар үргүлчү адааннажып чоруур, ооң түннелинде кылыр бо-даан чүвөнери кылып шыдавайн баар силер. ¹⁸ Ынчалза-даа Сүлдеге башкартыр болзунарза, ыдыктыг хоойлу силерни баш билип шыдавап.

¹⁹ Кижиниң бачыттыг бүдүжүнүн ажил-херектери илдең көскү. Ол дээрге самырал, бужар күзээшкиннер, туттунмас туралаашкын, ²⁰ дүрзү-бурганга чүдүүрү, караң көрнүрү, адаан-өжөөн, килең-кылык, алгыш-кырыш, аңгылажыг, бактажыры, ²¹ мурнун былаажыры**, арагалаары, эмин эрттир хөглөп-дойлаары болгаш өске-даа ындыг янзылыг чүүлдер-дир. Мен силерни ооң мурнунда-даа сагындырып турдум, ам база катап сагындырып каайн: ындыг чүүлдер үүлгедикчилеринден кым-даа Бурганның Чагыргазын салгап албас.

²² А Сүлдениң үре-түннели бо-дур: ынакшыл, өөрүшкү, амыр-тайбың, шыдамык болгаш буянныг чорук, энерел, шынчы чорук, ²³ томаарыыры болгаш бодун туттунуп билири. Ол бүгүнү буруу шавар

* ^{5:12} Бо шүлүктүн өске утказы: «А силерни хөлзеткен ол хейлерни силерден ырадыр хөөгөпкөн болза аар!» – бооп чадавап.

** ^{5:21} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Өлүрүкчү чорук» – деп сөстөрни немээн.

^а Лев. 19:18.

кандыг-даа хоойлу чок! ²⁴Христос Иисуска хамааржыр улус боттарынын бачыттыг бүдүжүн оон хамык күзээшкиннери болгаш хандыкшылдары-биле катый-хаара белдир-креске хере шаап каапкан. ²⁵Бистин амыдыралывыстың үнер дөзү – Сүлде болганда, Оон аайы-биле чоруп көрээли! ²⁶Ынчангаш адыыргак болбаалы, бот-боттары-выска хорадаваалы база адааргаваалы.

Бот-бодуңарга буяндан кылып чоруңар

6 ¹Ха-дунма, кандыг-бир кижини бачыт үүлгеткен деп сойгалаар болза, силер, Сүлдеге башкарткан улус, ону эдип-чазап көрүнер. Чүгле эпиг, чымчаа-биле эдип-чазанар, боттарыңар база күткүлгеге алзып албас дээш, кичээниңер. ²Аар-бергелерни ажып эртеринге бот-бодуңарга дузалажыңар, оон-биле Христостун айыткан чүүлүн сагаан боор силер. ³Алыс боду чөгенчиг кижини «Мен кончуг мен» деп ёзуургаар болза, ол бодун боду мегелеп алыр. ⁴Кижини бүрүзү бодунун ажыл-херектерин шүгдүнзүн, ол ынчан бодун өске улус-биле денне-вейн, чедиинкиннеринге чоргаарланып шыдаар. ⁵Чүге дээрге кижини бүрүзү бодунун үүрге-чүүгүн чүктей бээр*.

⁶Бурганның сөзүн өөренип турар кижини бодунда бар бүгү эки-чаагай чүүлүн башкызы-биле үлешсин.

⁷Мегеге туттурбаңар: Бурганны карак ажыттаары болдунмас. Кижини чүнү тарып аарыл, оозун ажаап алыр. ⁸Бодунун бачыттыг бүдүжүнүн хөрзүнүңе тарып турар кижини оортан өлүмнү ажаап алыр. А Сүлде дээш тарып турар кижини ол Сүлдеден мөңгө амыдыралды ажаап алыр. ⁹Буян кылып тура, кажан-даа могап-турбаалы. Ынчан, туруптуп, буруй бербес-ле болзувусса, чогуур үе кээрге, дүжүдүвүс ажаатгына бээр. ¹⁰Ынчангаш амдыызында арга барда, бүгү улуска, ылаңгыя бүзүрели чангыс ха-дунмавыска, буяндан көргүзүп чоруулу.

Түңнээшкин болгаш байырлажыг

¹¹Бо сөстөрнү мен силерге бодунун холум-биле бижип ор мен, кайы хире улуг үжүктөр ажыглаанымны көрүп тур силер бе? ¹²Силерни кыртыжап демдектедиринче албаданнар – кижиниң күженинниннери-биле эки бооп көстүксээн улус-тур. Олар ону чүгле Христостун белдир-креске өлүмүнүн ужун истедип сүрдүрбези-биле кылып турарлар. ¹³Олар кыртыжап демдектедип-даа алган болза,

* ^{6:5} Бо шүлүктүн өске уткаы: «Кижини бүрүзү бодунун херектери дээш Бурганның мурнунга харысалгалыг боор» – бооп чадавас.

боттары-ла ыдыктыг хоойлуну сагывайн турарлар. А силерни, оозу-биле мактаныр чылдак тывар дээш, кыртыжап демдектедир деп турар улус-тур. ¹⁴А мен бодум хуумда Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостун белдир-креске өлүмүндөн ангыда, чүнүн-биле-даа мактаныр хөңнүм чогул. Ол белдир-креске меңээ хамаарыштыр – бо делегейни, а бо делегейге хамаарыштыр – мени хере шаап каан. ¹⁵Кыртыжап демдектээри-даа, кыртыжап демдектетпези-даа чугула эвес. Чангыс-ла чугула чүүл – Бурганның чаа чаяалгазы боору! ¹⁶Бо дүрүмнү сагып чоруур бүгү улуска, а ол ышкаш Бурганның Израиль деп ылап шын ададыр чонунга амыр-тайбың болгаш өршээл бактаазын!

¹⁷Черле ынчаш, кым-даа моон сонгаар мени сагыш човатпазын, чүге дээрге Иисустун им-демдээн мага-бодумда бастырып алган чоруур-дур мен.

¹⁸Ха-дунма, Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостун авыралы сүлденерге бактаазын! Аминь.

ЕФЕСЧИЛЕРГЕ ЧАГАА

Кирилде сөстөр

1 ¹Бурганның күзел-соруун ёзугаар Христос Иисустун элчини болган Павелден байыр. Ефесте* Христос Иисуска бүзүрөөн Бурганның улузунга бижидим.

²Бурган Адавыс болгаш Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостан келген авырал биле амыр-тайбың силерге бактаазын!

Христос — бисче чорудупкан ачы-буян

³Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостун Адазы Бурганны алгап йөрөөли! Ол Сүлдеден кээр бүгү-ле ачы-буянны дээрлер оранынга Христосту дамчыштыр биске хайырлады. ⁴Аңаа шынчы, кем чок улус бооп чурттазын дээш, Бурган бисти өртемчейни чаяар бетинде-ле Христосту дамчыштыр шилип алган. Бодунуң биске ынакшылы-биле ⁵Бурган бисти ажы-төлү кылдыр азырап алырын Иисус Христосту дамчыштыр баш удур шилээн-дир. Ооң сорулгазы-даа, күзел ханышкыны-даа ол-дур! ⁶Ындыг болганда Бурганның өндүр улуг авыралы — Бодунуң ынак Оглун дамчыштыр биске шаннаан хайырлалы дээш, Ону алгап йөрөөли!

⁷Бис Оон Оглунун өргүл болган өлүмүн дамчыштыр хосталып, бачыттарывыс дээш өршөөл алдывыс. Бурганның авыралы өй-хемчөөл чок өндүр чаагай-дыр! ⁸Бурган Бодунуң авыралын бисче бүгү мерген угааны болгаш угаап билиишкени-биле харам чокка сиңниктир төктү. ⁹Ооң күзел-соруу-биле Христосту дамчыштыр боттанзын деп шиитпирлээни чажыт сорулгазын Ол биске илеретти: ¹⁰чогуур үе кээрге, Ол сорулгазынга чүүлдештир бүгү чаяалганы — дээрде база черде бар бүгү чүвени Баштың болур Христосту долгандыр каттыштырыптар.

¹¹Бүгү чүвени Бодунуң тура-соруу болгаш бодалы ёзугаар боттандырып турар Бурганның сорулгазы баш удур шилип каарга, Христосту

* ^{1:1} «Ефесте» деп сөс эн бүзүрелдиг грек сөзүглелдерде таварышпайн турар.

дамчыштыр Ооң чону апаар чолдуг болдуvus. ¹²Ынчангаш бис — Христоска эн баштай идегөөн улус — Бурганны алгап йөрөөр салымныг бис.

¹³Алыс шынның сөзүн — камгалалыңар дугайында Буянның Медээни Христосту дамчыштыр дыннап каан болгаш, Аңаа бүзүрөөн силер. Азааны Ыдыктыг Сүлдезин силерге бергеш, Бурган силерни Бодунуң улузу кылдыр демдектей таңмалап алган. ¹⁴Ыдыктыг Сүлде — Бурганның азаан өнчүзүн алырывыстың магадылалы боор. Ол ынчан Бодунуң улузунга бүрүн хосталганы бээр, Ооң алдарын алгап йөрөөр бис деп бүзүрөөр ужуруvus ында.

Бурганның күчү-күжү камгалал дамчыштыр илерээр

¹⁵Ынчангаш мен база Дээрги-Чаяакчы Иисуска бүзүрөөнинер, Бурганның бүгү улузунга ынаанар дугайында дыннап кааш, ¹⁶мөргүлдеримге силерни сактып, силер дээш, Бурганга үзүк-соксаал чок өөрүп четтирип келдим. ¹⁷Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостун Бурганы, өндүр чаагай Ада, Ону эки билип алзыннар дээш, мерген угаан болгаш ажыдышкынның Сүлдезин силерге хайырлазын деп мөргүп тур мен. ¹⁸Ооң силерни чүү ындыг идегелче кыйгырганын билзиннер дээш, Ооң чону-биле үлежиринер өнчүнүн кайы хире өндүр байлаан көрзүннер дээш, Бурган силернин угаан-сарылыңарны чырыдып берзин деп мөргүп тур мен. ¹⁹Аңаа бүзүрөөн биске салдар чедирген Ооң күчү-күжүнүн чүнүн-биле-даа деннээр аргажок өндүр улуун база көрзүннер деп мөргүп тур мен. ²⁰⁻²¹Бурган Бодунуң өндүр улуг күчү-күжүн мынчаар илереткен: Христосту өлүглерден катап диргискеш, Ону дээрге, Бодунуң оң талазынга, олуртуп алган. Ындыг арга-биле Бурган Ооң адын чүгле амгы үеде эвес, харын келир үеде база бүгү чагырыкчылардан, эрге-чагырга эелеринден, күштерден болгаш дээргилерден бедик кылып каан. ²²Бурган ол бүгүнү Христостун будунуң адаанга чагырткаш, Ону бүгү-ле Бурганга бүзүрөөннер ниитилелиниң Баштыны кылдыр салып каан. ²³А Бурганга бүзүрөөннер ниитилели — Ооң мага-боду-дур. Ол Боду бүгү чаяалганы бүрүнү-биле бүргей ап турар.

Христоска башкарткан дириг улус

2 ¹Боттарыңарның кемниг херектеринер ужун база бачыттарыңар ужун өлүг чораан силер. ²Оларның ужун силер ол шагда бо делегейниң бузуттуг оруктары-биле чоруп, дээр адааның күштериниң бузуттуг чагырыкчызынга (ол амгы үеде Бурганны дыннавастарны

удуртуп турар) чагыртып чораан силер. ³Бис шуптувус база херек кырында оларның санынче кирип, бачыттыг бүдүжүвүс аайы-биле чурттап, мага-бодувустун, угаан-бодалывыстың бүгү күзээшкиннерин хандырып келген бис. Бүдүжүвүс ындыг боорга, өске бүгү улус-биле денге, Бурганның килеңи бисти кезедир дээш, манап турду.

⁴Ынчалза-даа Бурганның өршээли эгээртинмес байлак, Ооң биске ынакшылы өндүр улуг. ⁵Ынчангаш Ол бачыттыг херектеривис ужун өлгүлээн бисти Христос-биле кады тынгарып кагды. Камгалалды Ооң авыралы-биле алган силер! ⁶Бурган бисти Христос Иисус-биле кады катап диргискеш, дээрже өрү көдүргеш, Ооң чанынга олуртуп кагды. ⁷Ол ынчаар кылгаш, Христос Иисусту дамчыштыр биске хайырлааны буянның сагыжынын, Бодунуң авыралынын эгээртинмес байлаан бүгү келир үелерге көргүзөр бодаан. ⁸Чүге дээрге силер Бурганның авыралы-биле бүзүрелиңер дамчыштыр камгалал алган силер. Ол дээрге силерниң ачы-хавыяанар эвес, а Бурганның ачы-буян хайырлалы-дыр! ⁹Камгалалды кым-даа ажил-херектери-биле чедип албас, ындыг болганда кым-даа ынчалдым деп мактанып шыдавас. ¹⁰Бис ам кандыг-дыр бис, Бурган бисти ынчалдыр чаяап каан. Ооң биске баш удур белеткеп кааны буянның херектерни боттандыраары-выс дээш, Ол бисти Христос Иисусту дамчыштыр чаяаган.

Христоска бүзүрэннер – чаңгыс чон

¹¹Ынчангаш силер, төрүмелинден өске чоннар улузу – мага-ботту кыртыжап демдектээр ёзулалды эртип алгаш, «кыртыжап демдектеткеннер» деп адаткан иудейлерниң «кыртыжап демдектетпээннер» деп адаан улузу – мону утпанар: ¹²ол шагда Христос чок амыдырап чораан болгаш, Израильде Бурганның чонунуң санынче кирбейн, аңгы чораан силер. Бурганның аазашкыннары кирген дугуржулга-чагыглар силерге хамаарышпас турган. Бо делегейге идегел болгаш Бурган чок амыдырап чордунар!

¹³Ынчалза-даа ам, Христос Иисус-биле харылзаалыг апаргаш, бир шагда ырак-коңчак чораан боттарынар, Христостуң өргүл болган өлүмүнүң ачызында, Бурганга чоок апардынар. ¹⁴Чүге дээрге Христос – амыр-тайбыңывыстың үнер дөзү. Ол бисти чаңгыс чон кылдыр каттыштыргаш, Бодунуң мага-бодун өргүлге салгаш, иудейлер биле өске чоннар улузун аңгылай турупкан өжээргелдин ханазын бузуп каапты. ¹⁵Ол ыдыктыг хоойлуну ооң хамык дүрүмнери, сагылгалары-биле катай-хаара күш чок болдурган. Ооң сорулгазы мындыг: амыр-тайбыңны догуннадып, Боду-биле эвилелдиг кылдыр ийи кижиден

чаңгыс чаа кижини чаяары. ¹⁶Ол белдир-креске Бодунуң өлүмүн дамчыштыр ийи аңгы чораан бисти чаңгыс мага-ботка Бурган-биле эптештиргеш, өжээргелди узуткаар күзелдиг. ¹⁷Ынчангаш Христос чедип келгеш, Бургандан ыракка-даа, Ооң чанынга-даа чурттап чораан силер бүгүдеге амыр-тайбың дугайында Буянның Медээни суртаалдаан. ¹⁸Чүге дээрге бис – иудейлер-даа, өске чоннар улузу-даа чаңгыс Сүлдеге башкарткаш, Адага Ону дамчыштыр чеде бээр аргалыг болган бис. ¹⁹Ындыг болганда ам силер, өске чоннар улузу, өскээртен көжүп келген хары улус эвес, а Бурганның чонунуң дең эргелиг албатылары болгаш Ооң өг-бүлезиниң кежигүннери силер.

²⁰Силерни база элчиннер биле медээчилерниң салып кааны үндезинге тудуп үндүрген, а Христос Иисус – ол бажыңның таваанга салып эң үнелиг даш-тыр. ²¹Ооң Боду бүгү бажыңның чөлөнгиижи болур, а ол бажың, Дээрги-Чаяакчының ыдыктыг өргээзинче шилчиир дээш, улам-на бедип орат. ²²Ыдыктыг Сүлде дамчыштыр Бурганның чурттаар бажыны болу бээр дээш, силер база өске бүзүрэннер-биле катай Христостуң ачызында боттарыңарны тудуп үндүрүп турар-дыр силер.

Өске чоннар улузунуң аразынга Павелдин ажыл-херээ

3 ¹Христос Иисустуң бараан болукчузу болгаш, өске чоннар улузу силер дээш, хоругдал адаанда турар Павел мен шак ол чылдагаан-биле мөргүп тур мен. ²Бурганның авыралын силерге дамчыдарын меңээ дааскан дээрзин дыңнааныңар чугаажок боор. ³Мээң үстүнде каксы бижээним дег, Ооң ол чажыдын ажыдышкын дамчыштыр билип алган мен. ⁴Ынчангаш ону номчуптар болзунарза, Христостуң чажыдын канчаар билип турарымны угаап шыдаптар силер. ⁵Кижини төрөлгетенниң ооң мурнундагы салгалдарыңа ол чажытты чугаалаваан турган, ынчалза-даа Сүлде ам ону Бурганның ыдыктыг элчиннери болгаш медээчилеринге ажыдып берген. ⁶Ук чажыт мындыг – Буянның Медээниң ачызында өске чоннар улузу, иудейлер-биле денге, ол-ла өнчүнүң салгакчылары, чаңгыс ол-ла мага-боттуң тургузукчу кезектери апаар, а Христос Иисусту дамчыштыр берген Бурганның аазашкыннары оларга база хамааржыр. ⁷Ооң күчү-күжүнүң салдарын дамчыштыр меңээ элбээ-биле хайырлаан Бурганның авыралынын ачызында, ол Буянның Медээниң бараан болукчузу апарган мен.

⁸Христостуң эгээртинмес эртине-байлааның дугайында Буянның Медээни өске чоннар улузунга суртаалдаар алдар-хүндүнү Бурганның хамык улузунуң аразында эң чөгенчи боор меңээ хайырлаан.

⁹ Бүгүдениң Чаяакчызы Бурганның өртемчейни чаяганындан бээр чажырып келгени чажытта камгалалдың кандыг бодалы барын көргүскөш, бүгү улусту чырыдарын база меңээ бүзүрөп дааскан. ¹⁰ Ол бодал ёзугаар Бурганның хөй талалыг мерген угааны дээрде күштер болгаш эрге-чагырга ээлеринге Бурганга бүзүрөөннер ниитилелин дамчыштыр чүглө ам чаа билдине берген. ¹¹ Бурган Бодунуң кезээде туруп келген ол бодалын Дээрги-Чаяакчывыс Христос Иисусту дамчыштыр боттандырган. ¹² Христоска башкартканывыстың база Анаа бүзүрөөнистин ачызында, Бурганга дидим болгаш бүзүрелдиг чеде берип боор бис. ¹³ Ынчангаш силер дээш көрүп турар хилинчээм ужун ундаравазынарны дилеп тур мен, чүгө дээрге ол хилинчээм алдарынар бооп хуула бээр.

Христостуң ынакшылы

¹⁴ Ол чылдагаан-биле мен Аданың* мурнунга дис кырынга мөгөйип тур мен. ¹⁵ Дээрде база черде бар өг-бүлө бүрүзү ат-сывын Ададан алган болгай. ¹⁶ Бурган Бодунуң алдарының эртине-байлаандан силерге күштү хайырлазын дээш, Бодунуң Сүлдезин дамчыштыр угаан-сагыжынарның байдалын быжыктырзын дээш, мөргүп тур мен. ¹⁷ Бүзүрелдин ачызында, Христос чүректеринерге амыдырай берзин дээш, а ынакшыл — дазылынар болгаш үндезининер болзун дээш, мөргүп тур мен. ¹⁸ Силер ынчан Бурганның хамык улузу-биле кады Христостуң ынакшылы кайы хире өй-хемчээл, кызыгаар чогуу угааптар шаг-шинектиг апаар силер. ¹⁹ Кижиниң угаап шыдаар деннелин оранчок ажып-даа турар болза, ол ынакшылды билип шыдаптар силер. Бурганның бүдүжү ынчан амыдыралынарны бүрүнү-биле бүргей бээр.

²⁰ А ам биске салдарын чедирип турар күчү-күжүнүң ачызында, дилеп аар азы күзөп чоруур бүгү чүүлүвүстен оранчок хөйүнү кылып шыдаар Бурганга — алдар! ²¹ Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге база Иисус Христосту дамчыштыр солуп кээр бүгү салгалдарга кезээ мөңгөде Бурганга алдар бактаазын! Аминь.

Мага-боттуң чаңгыс эви

4 ¹ Ынчангаш мен, Дээрги-Чаяакчыга хамааржырым дээш хоругдаттырган кижини, силерден дилеп тур мен: Бурганның ол дээш кый деп алганы хүлээлгенерге төлөптиг амыдыранар. ² Үргүлчү

* ^{3:14} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Аданың» эвес, а «Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостуң Адазының» деп бижээн.

томаанныг, биче сеткилдиг бооп көрүнер. Бот-боттарыңарга шыдамык болгаш ынакшылдыг хамаарылгадан көргүзүнер. ³ Силерни тудуштурган амыр-тайбың ачызында алырынар Сүлдеге башкарткан чаңгыс эпти кадагалаар дээш, чүткүнер. ⁴ Бурганның силерни үлөшсин дээш кыйгырганы идегелдин чаңгызы дег, чүглө чаңгыс мага-бот, чаңгыс Сүлде бар. ⁵ Чүглө чаңгыс Дээрги-Чаяакчы, чаңгыс бүзүрел база чаңгыс сугга суктурары бар. ⁶ Чүглө чаңгыс Бурган, шуптувустуң Адавыс бар. Чүглө Ол — шуптувустуң бажывыста, шуптувусту дамчып Бодун көргүзөр база шуптувуста амыдырап турар.

⁷ Бистиң шуптувуска, Христостуң кижини бүрүзүңгө тускайлап айыткан хемчээлин ёзугаар, авыралды үлөп берген. ⁸ Ынчангаш Бижилге: «Эң бедидир өрү көдүрүлгөш, Ол эндерик хөй улусту тудуп алгаш барган; Ол кижини төрөлгөтөнгө ачы-буян хайырлалын үлөп берген»^а — деп чугаалап турар. ⁹ А «өрү көдүрүлгөш» дээн ужуру чүл? Ооң мурнунда Ол алды оранче бадып турган дээни ол эвес бе? ¹⁰ Куду бадып турган ол-ла Кижини, бүгү өртемчейге Боду бар болур дээш, хамык дээрлерниң үстүнчө көдүрүлүп үнө берген эвес бе? ¹¹ Христос Боду кымга — элчиннер, кымга — медээчилер, кымга — Буянныг Медээнин суртаалчылары, а кымга — удуртукчулар болгаш башкылар боорун айтып, ачы-буян хайырлалдарын үлээн. ¹² Бурганның улузун бараан болушкунга, Христостуң мага-бодун тургузар, быжыглаар ажыл-херекке белеткээр дээш, Ол ынчанган. ¹³ Бис шуптувус бүзүрелге, Бурганның Оглун билип аарыңга чаңгыс эпке келбээн шаавыста; база болбаазын бышкан чоруктуң үлегери Христостуң деннелинге чеде бербээн шаавыста, бараан болушкунувус үргүлчүлээр.

¹⁴ Бис ынчан янзы-бүрү өөрөдиглерниң чалгыглары болгаш хаттарыңга, кажарлап амдажаан улустуң оптуг мегезинге уjur шаптырткан бичии уруглар эвес боор бис. ¹⁵ Харын алыс шынны ынакшылдыг чугаалаар болзувусса, бүгү тала-биле Христосче чоокшулап, өзүп-мандыыр бис. А Ол дээрге — Баштын-дыр. ¹⁶ Ол бүгү мага-ботту хамык кезектери аразында ажыглап-ла болгу дег быжыг харылзаалар-биле тудушкан бүдүн-бүрүн чаңгыс эп кылдыр каттыштырыпкан. Мага-боттуң кезек бүрүзү бодунуң хүлээлгелерин күүседип турда, ооң бүгү боду өзүп-мандып, ынакшылдың ачызында быжыгып орап.

^а Ыд. ыр. 67:19.

Эрги эвес, чаа амыдырал

¹⁷ Ынчангаш мен ол бүгүнү чугаалап, Дээрги-Чаяакчының адын-дан ыяк чагып тур мен: хоозун бодал-сагыштыг бүзүрели чок улус дег амыдыраваңар. ¹⁸ Олар угааны карангылаан, Бурганны билбес, бүдүүлүк болгаш, Ооң бээри амыдыралдан оспаксыраан база чүректери дошкуураан улус-тур. ¹⁹ Олар арын-нүүрүн артынга каггаш, самыыраан күзээшкиннеринге чагыртып, кандыг-даа хевирлиг бужар чүүлдерни өй-хемчээл чок үүлгедип турарлар.

²⁰ Ол дээрге Христостун дугайында билип алганыңарга көңгүс чүүлдешпес чүүлдер-дир. ²¹ А силер Ооң дугайында дыңнаан база Ооң өөреникчилери апарган болгаш, Иисуста бар алыс шынга суртаалды алган-дыр силер. ²² Биеэде канчаар амыдырап чораныңардан – биеэги «мен»-ден ойталааш, дуурайлаан күзээшкиннер ириткен биеэги бачыттыг бүдүжүнерден ойталаңар. ²³ Угааныңар болгаш сүлденерни чаартып алыңар. ²⁴ Алыс шындан укталган Бурганга шынчызы база ыдыктыг амыдыралы-биле онзаланыр, Бурганның овор-хевиринге үлегерлей чаяаган чаа кижиниң «хевин кединер!»

²⁵ Ынчангаш мегеден ойталаңар, «Кижини бүрүзү чанында кижиге шынын чугаалазын»^а, чүге дээрге бис шупту Христостун мага-бодунун кезектери-дир бис. ²⁶ «Ажынып-даа тургаш, бачыт үүлгетпенер»^б. Киленинерни хүн ашпаанда-ла чавырып алыңар; ²⁷ силерни күткүп, амыдыралыңарже сыңныр чай-хосту эрликке бербенер! ²⁸ Ооржу кижини оорланырын соксатсын, а ооң орнунга бодунун кызыл күжү-биле амыдыралыңа ажылдап ап, тыпкан олча-кежиин ядыылар-биле үлежир шаг-шинектиг болзун. ²⁹ Аксыңардан кандыг-даа бак сөс үнмезин, а чүгле кандыг-даа байдалдарда улустун хереглелдерин хандыраарыңа* ажыктыг, дыңнакчыларга ачылыг сөстөр үнзүн. ³⁰ Бурганның Ыдыктыг Сүлдезиниң хөңнүн баксыратпаңар. Бүрүн хосталыр хүнүнер дээш, силер Ооң танмазы-биле демдектедип алган болгай силер. ³¹ Дошкууралдан, киленден, алгы-кышкыдан, каргыштан база өске кандыг-даа хевирлиг бузуттан адырып алыңар. ³² Бот-боттарыңарга буянның, энерелдиг болуңар, Бурганның силерни Христосту дамчыштыр өршээгени дег, бот-боттарыңарны өршээңер.

* ^{4:29} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Улустун хереглелдерин хандыраарыңа» эвес, а «Бүзүрелди быжыктыраарыңа» деп бижээн.

^а Зах. 8:16. ^б Ыд. ыр. 4:5.

Чырыктын ажы-төлү дег амыдыраңар

5 ¹ Ындыг болганда Бурганның ынак ажы-төлү дег, Анаа дөмей боорун оралдажыңар. ² Христос биске ынакшааш, Бодунун амытынын Бурганга салган чаагай чыттыг, күзел ханар өргүл дег, бис дээш берипкен. Ооң ынчаар ынакшааны ышкаш, ынчалдыр ынакшылга бүргедип амыдыраңар.

³ Үй-балай самыыраар чорук азы кандыг-даа бужартаан самыыраар чорук болгаш алыксак-чиксек чорук ышкаш чүүлдер дугайында араңарга чугаа безин көдүрүлбезин. Ындыг үүлгедиглер Бурганның улунга көңгүс чүүлдешпес. ⁴ Ааска эптешпес сөстөр, хоозун куруг чугаалар болгаш үй-балай баштактар чугааңарже кирбезин, ол бүгү чүүл чок! Бурганга өөрүп четтирери оон канчап-даа дээре! ⁵ Харын бүзүрөп боор силер: чаңгыс-даа үй-балай самыыраан, бужартадыр самыыраан база чазый кижини (а ол дүрзү-бурганга чүдүүрлерден ынай-даа ылгалбас) Христостун база Бурганның Чагыргазынга өңчү албас.

⁶ Силерни кым-даа хоозун сөстөр-биле дуурайлавазын! Чүге дээрге чогу-на ол чүүлдер дээш, Бурганның килени Ону дыңнавастарже халдаар. ⁷ Ынчангаш олар-биле силерниң араңарга дөмей чүү-даа турбазын! ⁸ Боттарыңар кажан-бир шагда карангыга бүргеткен улус чораан силер, а ам, Дээрги-Чаяакчыга башкарткаш, чырыкка бүргедиптинер. Чырыктын ажы-төлү дег амыдыраңар! ⁹ А чырыктын* үрөтүннели – кандыг-даа янзылыг буян, Бурганга шынчы чорук болгаш алыс шын боор. ¹⁰ Дээрги-Чаяакчыга таарымчалыг чүүлдү тодарадып аарын оралдажыңар. ¹¹ Карангыга хамааржыр үрө-түннел чок үүлехеректерге киришпенер, харын оларны сойгалаңар. ¹² Чүге дээрге ындыг ёражоктарның бүдүү чүнү үүлгедип турарын чугаалаары безин ыянчыг-дыр. ¹³ Ынчалза-даа чырыктын сойгалааны бүгү чүүл көскү апаар. ¹⁴ А чырыктын көскү кылыпканы бүгү чүүл боду база чырык апаар. Ынчангаш мынча деп чугаалаар бис:

«Удаан кижини, отгуп кел! Өлүг кижини, туруп кел, сени ынчан Христос херелдендир чырыдыптар!»

¹⁵ Таптыг көрүңер, оваарымчалыг болуңар: боттарыңарны мелегей эвес, а угаанныг улус ышкаш ап чоруңар. ¹⁶ Кандыг-даа органы чөп ажыглаарын оралдажыңар, чүге дээрге бузуттуглар көвүдээн үе-дир бо. ¹⁷ Ынчангаш мелегей болбаңар, а Дээрги-Чаяакчының күзел-соруун

* ^{5:9} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «чырыктын» эвес, а «Сүлденин» деп бижээн.

билип аарын оралдажынар. ¹⁸Араганы эзиртир ишпенер, оон чүглө үрелир силер. Ооң орнунга Сүлдеге бүргеттириңер. ¹⁹Ыдыктыг ырлар, йөрөөлдер болгаш Сүлдеден кээр ырлар күүседип, араңарда ынчалдыр харылзажынар. Ырлажыңар, чүректеринер ханызындан Дээрги-Чаяакчыны алгап йөрөөңер. ²⁰Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостун ады-биле Бурган Адага бүгү чүве ужун үргүлчү өөрүп четтиринер.

Өг-бүлө улустун христиан амыдыралы

²¹Христосту* хүндүлээринерниң демдээ кылдыр бот-боттарыңарга чагыртыңар.

²²Кадайлар, Дээрги-Чаяакчыга дег, ашактарыңарга чагыртыңар. ²³Чүге дээрге Бурганга бүзүрөөннер ниитилелиниң — Бодунун мага-бодунун Баштыңы болгаш Камгалакчызы — Христос болган дег, ашаа кадайыңга баштың боор. ²⁴Бурганга бүзүрөөннер ниитилелиниң Христоска чагыртканы дег, кадайлар база ашактарыңга бүрүнү-биле чагыртыр уjurлуг.

²⁵А силер, ашактар, Христостун Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге ынаа ышкаш, кадайларыңарга ынак болуңар. Ол Бодунун амытынын ол дээш өргөөн болгай. ²⁶Бурганга бүзүрөөннер ниитилелин сугга чуп, бачыттардан арыглааш, Бодунун сөзү-биле ыдыктап, ангылап алыр дээш, ²⁷ону Бодунун мурнунга бүрүн каазы-биле: четпес-дудуу чүве чок, бокка борашпаан — бачыт база кем чок бооп көзүлзүн дээш, Ол ынчаар кылган. ²⁸Ашактар база ынчалдыр, бодунун мага-бодунга дег, кадайларыңга ынак боор уjurлуг. Кадайыңга ынак кижиге бодунга база ынак. ²⁹Бодунун мага-бодун көөр хөңнү чок чангыс-даа эр кижиге каян-даа туруп көрбөөн, харын ол оозун чемгерер, ажаап-тежээр болгай. Христос Бурганга бүзүрөөннер ниитилели дээш база ынчалдыр сагыш човаар. ³⁰А бис Ооң мага-бодунун кезектери-дир бис**. ³¹«Ынчангаш эр кижиге ачазы биле авазын каапкаш, кадайы-биле катчы бээр, ынчан ийи кижиге чангыс мага-бот апаар»^а — деп Бижилгеде бижөөн болгай. ³²Мында аажок ханы чажыт бар, ол чажыт

* ^{5:21} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Христосту» эвес, а «Бурганны» деп бижөөн.

** ^{5:30} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Ооң мага-бодундан база Ооң сөөк-даяандан» — деп сөстөр немөөн.

Христоска болгаш Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге хамааржырын чугаалап тур мен. ³³Силерниң эр кижиге бүрүзү база, бодунга боду дег, кадайыңга ынак боор уjurлуг, а кадайы ашаан хүндүлезин.

Ажы-төл болгаш ада-ие

6 ¹Ажы-төл, Дээрги-Чаяакчыга башкарткаш, ада-иенерни дыннаңар, ынчаар кылыры эки болур. ²«Ада-иенни хүндүлөп чор» — дээн Бурганның айтышкыны дараазында эдеринчи азаашкын бар бирги айтышкын болган: ³«Сенээ ынчан буян-кежик доктаап, чер кырыңга үр амыдыраар сен»^а.

⁴Ада-иелер, ажы-төлүнерни бужургандырбаңар! Оларны Дээрги-Чаяакчының чурумун болгаш өөредиин ёзугаар өстүрүп-кижизидиңер база сурганар.

Кулдар болгаш оларның ээлери

⁵Кулдар, чер кырында ээлериңерни, Христоска чагыртып турганда дег, хүндүткөп база коргуп-сүрээдеп, чүрөөн ханызындан дыннаңар. ⁶Улустун эки хамаарылгазын чаалап аар дээн чашпаачылар дег, карак чаап эвес, а Бурганның күзел-соруун сеткилиниң ханызындан күүседип турар Христостун кулдары дег ажылданар. ⁷Улуска эвес, а Дээрги-Чаяакчыга бараан бооп турган дег, чүткүлдүү-биле бараан болуңар. ⁸Кымның-даа: кул-даа, хостуг-даа кижиниң кылган буянның ажыл-херээ дээш, Дээрги-Чаяакчы шаңнал бээрин билип алыңар.

⁹А эелер силер, кулдарыңарга база шак ындыг хамаарылгалыг болуңар, кыжаныңдан туттунуңар. Оларда-даа, силерде-даа дээрде чангыс Дээрги-Чаяакчы бар, а Ол кымны-даа өскелерден ылгай көрбөс дээрзин утпаңар.

Бурганның бүрүн чепсек-херексели

¹⁰Адак сөөлүндө чугаалап каайн: Дээрги-Чаяакчыга башкарткаш, Ооң өндүр улуг күчү-күжү-биле бодуңарны быжыгланар. ¹¹Бурганның бүрүн чепсек-херекселин кедип алыңар, эрликтин хамык кара сагыжыңга удур ынчан туржуп шыдаар силер. ¹²Чүге дээрге бис эът-бот биле хандан бүткен улуска удур эвес, а чагырыкчылар болгаш эрге-чагырга ээлериңге, бистин амыдыраан дүмбей үевисте тергиидээн каптагайның чагырыкчыларыңга база дээрлерде бузуттун кара күштеринге удур демисежип турар-дыр бис.

¹³ Ынчангаш бузут хүнү кээрге, оларга удур туржур шаг-шинектиг бооп, шупту халдаашкынарны ойтур шаап, тура тутчур дээш, Бурганның чепсек-херекселин кедип алынар. ¹⁴ Чаныш-сыныш чок туржунар! Алыс шынны чыыра куржангаш, Бурганга шынчы чоруктун куяк хевин кедип алынар. ¹⁵ Амыр-тайбың дугайында Буянныг Медээни суртаалдаарыңа белениңер — бутка кедер идиинер болзун. ¹⁶ А ол бүгүден ангыда, бүзүрелдин дозуг-щидин тудуп алынар — ооңбиле эрликтин хамык оттуг согуннарын дозуп шыдаар силер. ¹⁷ Камгалалды — куяк бөрттү дег, а Бурганның сөзүн — Сүлдениң силерге бээр хылыжын дег хүлээп алынар. ¹⁸ Мөргүлдүң бүгү хевирлери-биле мөргүңер. Кандыг-даа үеде Бургандан дилег кылып, Сүлдеге башкарткаш, мөргүңер. А ындыг болганда, серемчилелдиг бооп, Бурганның бүгү улузу дээш, чүткүлдүү-биле мөргүңер.

¹⁹ Мен дээш — чугаалай бээримге-ле, Бурган менээ херектиг сөстөрни айтып берзин дээш база Буянныг Медээниң чажыдын дидими-биле суртаалдаарым дээш — мөргүңер-ле. ²⁰ Демирледип-даа алган болзумза, ол Буянныг Медээ ужун Иисус Христостун төлээлекчизидир мен. Хүлээлгемни чогууру-биле күүсетпишаан, ону дидими-биле база ажыы-биле медеглеп шыдаарым дээш, мөргүңер.

Түңнел байыр чедиришишкиннери

²¹ Мээң канчаар амыдырап, чүнү кылып турарымны билип алыксап тур силер бе? Адырам, ол бүгүнү силерге Тихик, бүзүрөөн ханы ынак эживис, Дээрги-Чаяакчының шынчы бараан болукчузу, чугаалап чеде бээр. ²² Бистиң дугайывыста дыңнааш, чүректеринер сорук кирзин дээш, мен ону силерге ылап-ла ол сорулга-биле чорудуп тур мен.

²³ Ха-дунма, силер бүгүдеге Бурган Адавыстан, Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христостан келген амыр-тайбың, ынакшыл болгаш бүзүрел бактаазын! ²⁴ Дээрги-Чаяакчывыс Иисус Христоска өлүм билбес ынакшыл-биле ынакшаан бүгү улуска Бурганның авыралы бактаазын!*

---

* ^{6:24} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо шүлүк «аминь» деп сөс-биле төнгөн.